

# **Arbejdsgrupperapport**

Undersøgelse af mulige  
strafskærpelser m.v. på  
dyrevelfærdsområdet

Februar/2025

# Indhold

|                                                                                                    |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1. INDLEDNING .....                                                                                | 4  |
| 1.1. ARBEJDSGRUPPENS FORMÅL OG BAGGRUND .....                                                      | 4  |
| 1.2. ARBEJDSGRUPPENS SAMMENSÆTNING.....                                                            | 4  |
| 1.3. ARBEJDSGRUPPENS OPDRAG .....                                                                  | 4  |
| 1.4. RAPPORTENS OPBYGNING .....                                                                    | 6  |
| 1.5. SAMMENFATNING AF ARBEJDSGRUPPENS OVERVEJELSER OG ANBEFALINGER .....                           | 6  |
| 2. GÆLDENDE RET.....                                                                               | 8  |
| 2.1. DYREVELFÆRDSLOVENS BESTEMMELSER OM STRAF M.V.....                                             | 8  |
| 2.1.1. <i>Dyrevelfærdslovens § 58 om straffen for uforsvarlig behandling af dyr</i> .....          | 8  |
| 2.1.1.1. Bødestraf .....                                                                           | 9  |
| 2.1.1.2. Fængselsstraf.....                                                                        | 11 |
| 2.1.2. <i>Dyrevelfærdslovens § 60 om frakendelse af retten til at holde dyr</i> .....              | 12 |
| 2.1.2.1. Ubetinget rettighedsfrakendelse .....                                                     | 13 |
| 2.1.2.2. Betinget rettighedsfrakendelse .....                                                      | 14 |
| 2.1.2.3. Generhvervelse af rettigheden til at holde dyr .....                                      | 15 |
| 2.1.2.4. Midlertidig rettighedsfrakendelse .....                                                   | 15 |
| 2.1.2.5. Straf ved overtrædelser af forbud/rettighedsfrakendelser .....                            | 16 |
| 2.1.3. <i>Straf og rettighedsfrakendelse i dyretransportsager</i> .....                            | 16 |
| 2.1.3.1. Skærpede bødestrafte – erhvervsmæssig transport af dyr .....                              | 16 |
| 2.1.3.2. Rettighedsfrakendelse – erhvervsmæssig transport af dyr .....                             | 18 |
| 2.1.4. <i>Kort historik om tidligere straffeskærpelser m.v. på dyrevelfærdsområdet</i> .....       | 21 |
| 2.1.4.1. Kort om tidligere straffeskærpelser m.v. på dyrevelfærdsområdet .....                     | 21 |
| 2.1.4.2. Ændret ressortministerium i 2011 .....                                                    | 23 |
| 2.2. RELEVANTE BESTEMMELSER I STRAFFELOVEN .....                                                   | 23 |
| 2.2.1. <i>Strafbarhedsbetingelser</i> .....                                                        | 23 |
| 2.2.2. <i>Strafansvar for juridiske personer</i> .....                                             | 23 |
| 2.2.3. <i>Anvendelse af straf</i> .....                                                            | 24 |
| 2.2.3.1. Bødestraf .....                                                                           | 24 |
| 2.2.3.2. Fængselsstraf.....                                                                        | 24 |
| 2.2.4. <i>Almindelige principper for straffastsættelsen</i> .....                                  | 25 |
| 2.2.4.1. Skærpende omstændigheder .....                                                            | 25 |
| 2.2.4.2. Formildende omstændigheder .....                                                          | 26 |
| 2.2.4.3. Forhøjet straf eller andre retsfølger i gentagelsestilfælde .....                         | 26 |
| 2.2.5. <i>Rettighedsfrakendelse (straffelovens §§ 78-79)</i> .....                                 | 26 |
| 3. MYNDIGHEDERNES BEHANDLING AF DYREVELFÆRDSSAGER .....                                            | 27 |
| 3.1. FØDEVARESTYRELSENS KONTROL OG SANKTIONSMULIGHEDER.....                                        | 27 |
| 3.1.1. <i>Fødevarestyrelsens kontrol med dyrevelfærd og retningslinjer for sanktionering</i> ..... | 27 |
| 3.1.2. <i>Fødevarestyrelsens reaktions- og sanktionsmuligheder</i> .....                           | 28 |
| 3.1.2.1. Indskærpelse .....                                                                        | 28 |
| 3.1.2.2. Påbud .....                                                                               | 29 |
| 3.1.2.3. Forbud .....                                                                              | 29 |
| 3.1.2.4. Politianmeldelse .....                                                                    | 29 |
| 3.1.2.5. Opfølgende kontrol .....                                                                  | 30 |
| 3.1.2.6. Eskalerende myndighedsudøvelse .....                                                      | 30 |
| 3.1.2.7. Fratagelse af autorisation på visse områder .....                                         | 30 |
| 3.1.3. <i>Sanktionspraksis på dyretransportområdet</i> .....                                       | 31 |
| 3.2. POLITIETS MULIGHED FOR AT GIVE PÅLÆG OG EFTERFORSKNING AF DYREVELFÆRDSSAGER .....             | 32 |
| 3.2.1. <i>Politiets pålægsmuligheder</i> .....                                                     | 32 |

|                                                                                               |                                                                                                                                                         |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 3.2.2.                                                                                        | <i>Politiets efterforskning af straffesager, herunder på dyrevelfærdsområdet</i>                                                                        | 32 |
| 3.3.                                                                                          | ANKLAGEMYNDIGHEDENS VURDERING OG TILTALEREJSNING I STRAFFESAGER                                                                                         | 33 |
| 4.                                                                                            | UNDERSØGELSE AF RETSPRAKSIS                                                                                                                             | 35 |
| 4.1.                                                                                          | TEMAER OG KRITERIER FOR GENNEMGÅET RETSPRAKSIS (AFGRÆNSNING)                                                                                            | 35 |
| 4.2.                                                                                          | KONKLUSIONER FRA GENNEMGÅET RETSPRAKSIS OM STRAFNIVEAU                                                                                                  | 37 |
| 4.2.1.                                                                                        | <i>Strafniveau ved uforsvarlig behandling af dyr</i>                                                                                                    | 38 |
| 4.2.1.1.                                                                                      | Strafniveau uden for erhverv                                                                                                                            | 38 |
| 4.2.1.2.                                                                                      | Strafniveau inden for erhverv                                                                                                                           | 40 |
| 4.2.2.                                                                                        | <i>Strafniveau ved grovere uforsvarlig behandling af dyr</i>                                                                                            | 42 |
| 4.2.2.1.                                                                                      | Strafniveau uden for erhverv                                                                                                                            | 42 |
| 4.2.2.2.                                                                                      | Strafniveau inden for erhverv                                                                                                                           | 44 |
| 4.2.3.                                                                                        | <i>Strafniveau ved grovere uforsvarlig behandling af dyr med karakter af mishandling</i>                                                                | 46 |
| 4.2.3.1.                                                                                      | Strafniveau uden for erhverv                                                                                                                            | 46 |
| 4.2.3.2.                                                                                      | Strafniveau inden for erhverv                                                                                                                           | 49 |
| 4.2.4.                                                                                        | <i>Strafniveau på dyretransportområdet</i>                                                                                                              | 54 |
| 4.2.4.1.                                                                                      | Sager om uforsvarlig behandling af dyr på dyretransportområdet                                                                                          | 54 |
| 4.2.4.2.                                                                                      | Sager om grovere uforsvarlig behandling af dyr på dyretransportområdet                                                                                  | 55 |
| 4.2.4.3.                                                                                      | Sager om mishandling af dyr på dyretransportområdet                                                                                                     | 57 |
| 4.2.5.                                                                                        | <i>Særligt om sager, hvor tiltalen lød på grovere uforsvarlig behandling med karakter af mishandling, men hvor retten har anlagt en anden vurdering</i> | 58 |
| 4.3.                                                                                          | KONKLUSIONER FRA GENNEMGÅET RETSPRAKSIS OM RETTIGHEDSFRAKENDELSER                                                                                       | 59 |
| 4.3.2.                                                                                        | <i>Generelle tendenser om brugen af rettighedsfrakendelse</i>                                                                                           | 59 |
| 4.3.3.                                                                                        | <i>Brugen af rettighedsfrakendelser uden for erhverv</i>                                                                                                | 60 |
| 4.3.4.                                                                                        | <i>Brugen af rettighedsfrakendelser inden for erhverv</i>                                                                                               | 63 |
| 4.3.3.1.                                                                                      | Rettighedsfrakendelse i sager inden for erhverv (dyrevelfærdslovens § 60)                                                                               | 63 |
| 4.3.3.2.                                                                                      | Rettighedsfrakendelser for så vidt angår erhvervsmæssig transport af dyr                                                                                | 66 |
| 5.                                                                                            | ARBEJDSGRUPPENS OVERVEJELSER OG ANBEFALINGER                                                                                                            | 67 |
| 5.1.                                                                                          | GRUNDLAG FOR STRAFSKÆRPELSER OG ANDRE ÆNDRINGER                                                                                                         | 67 |
| 5.2.                                                                                          | UDVIDET MULIGHED FOR RETTIGHEDSFRAKENDELSER OG ANDRE ÆNDRINGER                                                                                          | 69 |
| BILAG 1: KOMMISSORIUM FOR ARBEJDSGRUPPE OM MULIGE STRAFSKÆRPELSER M.V. PÅ DYREVELFÆRDSOMRÅDET |                                                                                                                                                         | 71 |

## **1. Indledning**

### **1.1. Arbejdsgruppens formål og baggrund**

Det er vigtigt, at der er gode rammer for dyrevelfærd i Danmark, og at overtrædelser af dyrevelfærdslovgivningen håndhæves og sanktioneres på en måde, der bidrager til at sikre dyrevelfærden. Sanktioner på dyrevelfærdsområdet bør således være både rimelige og proportionale, således at straffniveauet afspejler overtrædelsernes grovhed og er egnet til at sikre retsfølelsen. Samtidig skal sanktionerne have en tilstrækkelig præventiv effekt, der kan bidrage til at hindre omfattende og gentagen uforsvarlig behandling af dyr, herunder dyremishandling.

Regeringen (Socialdemokratiet, Venstre, Moderaterne), Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Radikale Venstre, Dansk Folkeparti og Alternativet indgik den 9. februar 2024 en aftale om dyrevelfærd 2024-2027 (Sammen om Dyrene). Med aftalen blev aftalepartierne enige om at sætte fokus på dyrevelfærd, herunder ved at igangsætte en undersøgelse af mulige straffskærpelser på dyrevelfærdsområdet. Mulige straffskærpelser omfatter ifølge aftalen f.eks. længere fængselsstraffe, højere bødestraffe samt udvidelse af mulighederne for at frakende retten til at holde dyr for såvel fysiske som juridiske personer.

På den baggrund blev der nedsat en tværministeriel arbejdsgruppe, der fik til opgave at gennemgå og belyse gældende ret og relevant retspraksis vedrørende straf og rettighedsfrakendelse på dyrevelfærdsområdet og komme med konkrete anbefalinger.

### **1.2. Arbejdsgruppens sammensætning**

Den tværministerielle arbejdsgruppe består af repræsentanter fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (Fødevareministeriet), Fødevarestyrelsen, Justitsministeriet og Rigsadvokaten. Arbejdsgruppen ledes af Fødevareministeriet.

### **1.3. Arbejdsgruppens opdrag**

Arbejdsgruppen har fået til opgave at undersøge retspraksis om overtrædelse af dyrevelfærdslovgivningen og brugen af rettighedsfrakendelse efter dyrevelfærdslovgivningen samt at identificere mulige straffskærpelser m.v. på dyrevelfærdsområdet.

For så vidt angår undersøgelse af retspraksis om overtrædelse af dyrevelfærdslovgivningen og forslag til mulige straffskærpelser har arbejdsgruppen foretaget en kortlægning af straffniveauerne m.v. for overtrædelser af dyrevelfærdslovens<sup>1</sup> § 2, der udgør uforsvarlig behandling af dyr, grovere uforsvarlig behandling af dyr og/eller grovere uforsvarlig behandling af dyr med karakter af mishandling.

For så vidt angår undersøgelse af retspraksis om brugen af rettighedsfrakendelse for overtrædelse af dyrevelfærdslovgivningen og forslag til mulige skærpelser har arbejdsgruppen foretaget en undersøgelse af brugen af rettighedsfrakendelse i sager om grovere uforsvarlig behandling af dyr og grovere uforsvarlig

---

<sup>1</sup> Lov om dyrevelfærd (dyrevelfærdsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 61 af 19. januar 2024

behandling af dyr med karakter af mishandling samt i sager om gentagelsestilfælde af uforsvarlig behandling af dyr.

Arbejdsgruppens undersøgelse af retspraksis er sket på baggrund af en gennemgang af relevante domme fra perioden 2017-2024. Der tages forbehold for, at gennemgangen ikke baserer sig på en udtømmende samling af domme, da der ikke eksisterer et datasystem med relevante søgekriterier, som gør det muligt at søge samtlige relevante domme frem.

I arbejdsgruppens undersøgelse af retspraksis har fokus bl.a. været på de fastsatte strafpositioner, der blev fastsat med strafskærpelsen i 2016, jf. Folketingstidende 2015-16, tillæg A, L 137 som fremsat, herunder hvilke elementer, der i praksis er tillagt betydning, når strafpositionerne er fraveget i formildende eller skærpende retning.

Arbejdsgruppen har endvidere undersøgt, i hvilket omfang den nuværende strafferamme udnyttes i sager af særlig grov karakter, og om eventuelle strafskærpelser kan rummes inden for eksisterende strafferamme. Arbejdsgruppen har ikke forholdt sig til politiets efterforskningsmuligheder i henhold til retsplejelovens regler for så vidt angår strafferammer.

På baggrund af undersøgelsen af retspraksis har arbejdsgruppen vurderet, i hvilket omfang der er behov for at skærpe straffniveauet eller præcisere straffebestemmelserne i dyrevelfærdsloven. Arbejdsgruppen har i den forbindelse undersøgt, om der er forskel i behovet for skærpelser eller andre ændringer afhængigt af eksempelvis graden af uforsvarlig behandling af dyr, overtrædelsens karakter og omfang, antallet af dyr og graden af tilregnelse.

På baggrund af undersøgelsen af relevant retspraksis har arbejdsgruppen desuden vurderet, i hvilket omfang der er behov for at ændre eller præcisere reglerne for så vidt angår rettighedsfrakendelse, herunder i forhold til muligheden for brug af rettighedsfrakendelse i forhold til juridiske personer og muligheden for rettighedsfrakendelse i førstegangstilfælde af uforsvarlig behandling af dyr. Arbejdsgruppen har i den forbindelse undersøgt, hvilke elementer der er tillagt vægt i skærpende eller formildende retning i forbindelse med vurderingen af, hvorvidt der skal ske rettighedsfrakendelse, og hvilken type af frakendelse (betinget eller ubetinget, tidsbegrænset eller for bestandig) der er tale om, samt om der er behov for at foretage en præcisering af reglerne med hensyn til elementer, der bør indgå som en skærpende omstændighed.

Arbejdsgruppen har til brug for undersøgelsen af retspraksis taget udgangspunkt i praksis trykt i Ugeskrift for Retsvæsen, Tidsskrift for Kriminalret og Tidsskrift for Landbrugsret og suppleret med udvalgt utrykt by- og landsretspraksis. Den undersøgte retspraksis vedrører perioden fra 2017-2024 (til og med september 2024), hvor overtrædelserne er begået efter den seneste strafskærpelse i juli 2016. Endelig er den undersøgte retspraksis så vidt muligt afgrænset således, at de medtagne domme vedrører overtrædelser af dyrevelfærdsloven uden andre overtrædelser til samtidig pådømmelse. Der er dog medtaget domme, hvor der ligeledes er andre overtrædelser til samtidig pådømmelse, hvis disse øvrige overtrædelser ikke vurderes at have en væsentlig betydning for strafudmålingen. Der henvises til afsnit 4.1. om temaer og kriterier for gennemgået retspraksis.

Der henvises endvidere til arbejdsgruppens kommissorium, jf. bilag 1.

## 1.4. Rapportens opbygning

I afsnit 2 redegøres for gældende ret, herunder relevante straffebestemmelser m.v. i dyrevelfærdsloven og relevante bestemmelser i straffeloven. Endvidere gennemgås kort historikken for tidligere lovændringer om strafskærper m.v. på dyrevelfærdsområdet.

I afsnit 3 redegøres kort for myndighedernes behandling af dyrevelfærdssager, herunder Fødevarestyrelsens kontrol og retningslinjer for sanktionering, politiets efterforskning af dyrevelfærdssager og muligheder for at udstede pålæg samt anklagemyndighedens vurdering og tiltalerejsning i sager om overtrædelse af dyrevelfærdslovgivningen.

Afsnit 4 indeholder en redegørelse af konklusioner og tendenser fra gennemgået retspraksis for så vidt angår straffniveauet og brugen af rettighedsfrakendelse på dyrevelfærdsområdet i perioden 2017-2024 (til og med september 2024) vedrørende sager, der udelukkende eller i det væsentligste omhandler uforsvarlig behandling af dyr, grovere uforsvarlig behandling af dyr og grovere uforsvarlig behandling af dyr med karakter af mishandling.

Afsnit 5 indeholder arbejdsgruppens betragtninger og overvejelser med hensyn til mulige strafskærper m.v. samt arbejdsgruppens anbefalinger.

## 1.5. Sammenfatning af arbejdsgruppens overvejelser og anbefalinger

### *Grundlag for strafskærper og andre ændringer*

På baggrund af gennemgået relevant retspraksis i sager om uforsvarlig behandling af dyr, grovere uforsvarlig behandling af dyr og grovere uforsvarlig behandling af dyr med karakter af mishandling kan arbejdsgruppen konstatere, at retspraksis i vidt omfang afspejler lovgivers intentioner og de angivne strafpositioner i forarbejderne til dyrevelfærdsloven. Dog er det generelt vanskeligt at udlede et meget nøjagtigt straffniveau på dyrevelfærdsområdet, da der er en stor variation i sagerne f.eks. i forhold til overtrædelsens type eller karakter, antallet af dyr m.v.

Med udgangspunkt i arbejdsgruppens gennemgang af retspraksis samt politiske ønsker om strafskærper på dyrevelfærdsområdet er det arbejdsgruppens vurdering, at der er grundlag for at hæve straffen betydeligt i de særligt grove tilfælde af grovere uforsvarlig behandling af dyr og grovere uforsvarlig behandling af dyr med karakter af mishandling, herunder navnlig i sager, hvor der er tale om forsætlige handlinger med karakter af mishandling og i sager af særlig grov karakter samt ved gentagne og eventuelt systematiske overtrædelser af grovere uforsvarlig behandling af dyr. I sådanne tilfælde er det arbejdsgruppens anbefaling, at straffniveauet hæves – f.eks. til det dobbelte af den straf, der hidtil er udmålt i retspraksis.

Arbejdsgruppens gennemgang af retspraksis viser, at strafferammen endnu ikke har været udnyttet til fulde. Efter arbejdsgruppens opfattelse er der således rum for at skærpe straffene inden for den eksisterende strafferamme.

Det er samtidig arbejdsgruppens anbefaling, at der i sager om grovere uforsvarlig behandling af dyr med karakter af mishandling, hvor dyrets eller dyrenes lidelse skyldes menneskelige fejl, helt undtagelsesvist skal kunne idømmes en bødestraf som alternativ til en fængselsstraf.

I sager, hvor den veterinærfaglige vurdering af dyrenes lidelse kategoriseres som grovere uforsvarlig behandling med karakter af mishandling og ikke blot grovere uforsvarlig behandling af dyr, er der således i dag som udgangspunkt alene mulighed for at idømme en fængselsstraf. Det gælder også i sager, hvor gerningspersonen har handlet simpelt uagtsomt, f.eks. i sager, hvor en chauffør har handlet uagtsomt i forbindelse med pålæsning af dyr i en dyretransport. Der er navnlig på dyretransportområdet eksempler fra retspraksis, hvor domstolene har tilsidesat den veterinærfaglige vurdering som grovere uforsvarlig behandling med karakter af mishandling og har karakteriseret forholdet som grovere uforsvarlig behandling af dyr, eller hvor der er sket frifindelse for forholdet.

Arbejdsgruppen anbefaler endvidere at skærpe bødestraffene i sager, der vedrører gentagelsestilfælde af uforsvarlig behandling og grovere uforsvarlig behandling af dyr, navnlig i sager om tredje- og fjerdegangstilfælde m.v., og hvor der er tale om uforsvarlig behandling eller grovere uforsvarlig behandling af mange dyr og/eller flere forhold om uforsvarlig og/eller grovere uforsvarlig behandling af dyr til samtidig pådømmelse. De fastsatte bødeniveauer skal have en tilstrækkelig afskrækkende effekt, så gentagelsestilfælde af uforsvarlig behandling af dyr i videre omfang undgås.

Arbejdsgruppen finder, at der med fordel kan angives bødeniveauer evt. i skemaform, som i højere grad tager højde for antallet af dyr, gentagelsestilfælde og flere forhold til samtidig pådømmelse. En mere udførlig bødemodel vil være en hensigtsmæssig måde at tilkendegive, hvad straffniveauet skal være i forskellige typetilfælde. Samtidig vil man kunne hæve strafpositionerne for visse typetilfælde.

Ligeledes kan der med fordel angives bødeniveauer i sager om mishandling af dyr, hvor tiltalte er en juridisk person, samt i sager om grovere uforsvarlig behandling af dyr med karakter af mishandling, hvor dyrets eller dyrenes lidelse skyldes menneskelige fejl, og hvor der helt undtagelsesvis skal kunne idømmes en bødestraf som alternativ til en fængselsstraf.

En tilsvarende bødemodel kan angives for sager på dyretransportområdet. Det bør i den forbindelse overvejes, om de skærpede bødeniveauer på dyretransportområdet skal opretholdes, eller om disse i højere grad skal følge bødeniveauerne for lignende typer af overtrædelser inden for erhverv.

#### *Udvidet mulighed for rettighedsfrakendelser og andre ændringer*

Arbejdsgruppens gennemgang af retspraksis viser, at der sker rettighedsfrakendelse i ca. 2/3 af de gennemgåede sager inden for og uden for erhverv (ikke transportsager), hvor tiltalte er en fysisk person. Gennemgangen viser endvidere, at rettighedsfrakendelsen i knap halvdelen af de gennemgåede sager har været betinget. Dette flugter ikke umiddelbart med lovgivers intention om, at rettighedsfrakendelser som udgangspunkt skal ske ubetinget. Samtidig ses generelt politisk vilje til og ønske om, at der i højere grad anvendes rettighedsfrakendelser på dyrevelfærdsområdet.

Arbejdsgruppen anbefaler derfor, at det tydeliggøres, at betinget rettighedsfrakendelse som udgangspunkt kun skal anvendes undtagelsesvist.

Samtidig kan det overvejes at indføre en mulighed for betinget frakendelse i førstegangstilfælde af uforsvarlig behandling af dyr, der ikke er mishandling eller grovere uforsvarlig behandling, f.eks. i situationer, hvor der er tale om flere forhold om uforsvarlig behandling af (flere) dyr over en længere periode og med evt. mellemliggende kontrolbesøg, hvor der er givet pålæg/påbud, som ikke er efterkommet.

Endvidere anbefales det at sænke niveauet for, hvornår der kan ske rettighedsfrakendelse efter dyrevelfærdsloven.

I forhold til juridiske personer kan det ikke udelukkes, at der kan være tilfælde, hvor det kan være relevant også at kunne idømme en rettighedsfrakendelse i forhold til et selskab m.v., hvor overtrædelsen kan tilregnes en eller flere til den juridiske person knyttede personer eller den juridiske person som sådan. Arbejdsgruppen finder, at denne mulighed for rettighedsfrakendelse i forhold til juridiske personer med fordel kan fremgå af dyrevelfærdsloven, så bestemmelser om rettighedsfrakendelser på dyrevelfærdsområdet er samlet i samme lov. En eventuel rettighedsfrakendelse i forhold til en juridisk person bør være et supplement til rettighedsfrakendelse mod en fysisk person.

Endelig kan det overvejes at udvide mulighederne for at fremme sager om rettighedsfrakendelse til dom i tiltaltes fravær med henblik på at sikre en effektiv straffesagsbehandling.

## **2. Gældende ret**

### **2.1. Dyrevelfærdslovens bestemmelser om straf m.v.**

#### **2.1.1. Dyrevelfærdslovens § 58 om straffen for uforsvarlig behandling af dyr**

I særlovgivningen, herunder dyrevelfærdsloven, er udgangspunktet, at overtrædelser af lovgivningen er strafbare, også når disse er begået ved uagtsomhed, medmindre det modsatte har særlig hjemmel, jf. straffelovens § 19, 2. pkt. Der kan i den forbindelse henvises til afsnit 2.2.1. nedenfor om strafbarhedsbetingelser.

Dyrevelfærdslovens straffebestemmelser findes i lovens kapitel 20 om straf m.v. Den generelle straffebestemmelse i dyrevelfærdsloven er § 58 (tidligere dyreværnslovs § 28), hvorefter overtrædelse af dyrevelfærdsloven og regler udstedt i medfør af loven straffes med bøde eller fængsel. Den del af bestemmelsen, der er relevant for arbejdsgruppens undersøgelse, er § 58, stk. 1-3, (tidligere dyreværnslovs § 28, stk. 1-3), idet bestemmelsen fastsætter strafferammerne for henholdsvis uforsvarlig behandling af dyr, grovere uforsvarlig behandling af dyr og grovere uforsvarlig behandling af dyr med karakter af mishandling.

Det følger således af dyrevelfærdslovens § 58, stk. 1, at den, som ved overanstrengelse, vanrøgt eller på anden måde behandler dyr uforsvarligt, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år. Lovens § 58, stk. 2, fastsætter, at har det i stk. 1 nævnte forhold haft karakter af grovere uforsvarlig behandling af dyr, er straffen bøde eller fængsel indtil 2 år. Derudover følger det af lovens § 58, stk. 3, at har det i stk. 2, jf. stk. 1, nævnte forhold haft karakter af mishandling, er straffen fængsel indtil 2 år. Udgangspunktet er således fængselsstraf i sager om mishandling af dyr, medmindre gerningspersonen er en juridisk person (selskaber m.v.).

Herudover fastsætter dyrevelfærdslovens § 58, stk. 12, at det ved udmåling af straf efter loven anses som en skærpende omstændighed, hvis overtrædelsen er begået i forbindelse med udøvelse af erhverv, herunder dyretransporter. Tilsvarende gælder, hvis overtrædelsen er begået mod dyr, der benyttes under udførelsen af offentlig tjeneste eller hverv eller i anledning af samme.



Der kan efter dyrevelfærdslovens § 58, stk. 13, pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel. Selskaber m.v. omfatter enhver juridisk person, herunder aktie-, anparts- og andelsselskaber, interessentskaber, foreninger, fonde, boer, kommuner og statslige myndigheder samt enkeltmandsvirksomheder, for så vidt disse – navnlig under hensyn til deres størrelse og organisation – kan sidestilles med ovennævnte selskaber. Strafansvar efter dyrevelfærdslovens § 58, stk. 13, kan blive aktuelt, hvis en overtrædelse er begået f.eks. af et landbrug eller af et firma, der drives i selskabsform. Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.2. om strafansvar for juridiske personer nedenfor.

Strafniveauet for uforsvarlig behandling af dyr, grovere uforsvarlig behandling af dyr og mishandling af dyr er senest skærpet i 2016 ved en ændring af daværende dyreværnslov (lov nr. 645 af 8. juni 2016 om ændring af dyreværnsloven). Med lovændringen blev straffene for uforsvarlig behandling af dyr i gentagelsestilfælde, grovere uforsvarlig behandling af dyr og mishandling af dyr fordoblet, både hvad angår varigheden af fængselsstraffe og hvad angår bødestørrelserne. Skærpelsen i 2016 omfatter både overtrædelser begået i forbindelse med udøvelse af erhverv og sager om privates behandling af dyr. Der blev ikke foretaget en skærpelse af bødestørrelserne for så vidt angår sager om transport af dyr, som senest blev skærpet med en ændring af daværende dyreværnslov i 2007 (lov nr. 530 af 6. juni 2007 om ændring af dyreværnsloven). Strafskærpelserne med lovændringen i 2016 er fastholdt med den gældende dyrevelfærdslov, der trådte i kraft den 1. januar 2021. Der henvises i den forbindelse til forarbejderne til lov nr. 133 af 25. februar 2020 om dyrevelfærd (dyrevelfærdsloven), jf. Folketingstidende 2019-20, tillæg A, L 80 som fremsat (de almindelige bemærkninger, afsnit 2.20.2., og de specielle bemærkninger til § 58).

Det fremgår endvidere af forarbejderne til dyrevelfærdsloven, jf. Folketingstidende 2019-20, tillæg A, L 80 som fremsat (de almindelige bemærkninger, afsnit 2.20.1.1.2., og de specielle bemærkninger til § 58), at dyrevelfærdsloven ikke skelner mellem dyrearter. Derfor forudsættes det, at der ved strafudmålingen ikke bliver lagt afgørende vægt på, hvilken dyreart sagen vedrører. Strafudmålingen foretages ud fra en konkret vurdering i det enkelte tilfælde. I vurderingen vil der bl.a. skulle lægges vægt på overtrædelsens alvor, omfang og art, om overtrædelsen er sket med forsæt eller har systematisk karakter samt eventuelle andre omstændigheder.

Ved tvivl om hvorvidt et konkret forhold skal karakteriseres som uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling eller grovere uforsvarlig behandling med karakter af mishandling af dyr, forudsættes indhentet en udtalelse fra Det Veterinære Sundhedsråd efter reglerne i bekendtgørelse nr. 1712 af 15. december 2015 om forelæggelse af veterinærfaglige spørgsmål for Det Veterinære Sundhedsråd.

Både ved bødestraf og fængselsstraf foretages strafudmålingen ud fra en konkret vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen.

#### **2.1.1.1. Bødestraf**

Der er i forarbejderne til dyrevelfærdsloven fastsat vejledende bødestørrelser for henholdsvis uforsvarlig behandling af dyr og grovere uforsvarlig behandling af dyr både i og uden for erhvervsforhold, hvor der endvidere sondres mellem førstegangstilfælde og andengangstilfælde af overtrædelser af dyrevelfærdslovens § 2, jf. Folketingstidende 2019-20, tillæg A, L 80 som fremsat (de specielle bemærkninger til § 58). Spørgsmålet om, hvilken bøde der skal udmåles i den enkelte sag, beror i sidste ende på domstolenes konkrete vurdering af samtlige omstændigheder i sagen.

For så vidt der ikke findes grundlag for at idømme fængselsstraf, gælder nedenstående vejledende bødestørrelser som udgangspunkt for strafudmålingen ved overtrædelser af dyrevelfærdslovens § 2.

Vejledende bødestørrelser for overtrædelser uden for erhvervsforhold (privates hold af dyr):

| Overtrædelse                          | 1. gang    | 2. gang    |
|---------------------------------------|------------|------------|
| Uforsvarlig behandling af dyr         | 2.000 kr.  | 6.000 kr.  |
| Grovere uforsvarlig behandling af dyr | 10.000 kr. | 15.000 kr. |

Vejledende bødestørrelser ved overtrædelser i erhvervsforhold, jf. § 58, stk. 12:

| Overtrædelse                                          | 1. gang    | 2. gang    |
|-------------------------------------------------------|------------|------------|
| Ikke uforsvarlig behandling af dyr (væsentlig ulempe) | 3.000 kr.  | 4.500 kr.  |
| Uforsvarlig behandling af dyr                         | 5.000 kr.  | 15.000 kr. |
| Grovere uforsvarlig behandling af dyr                 | 20.000 kr. | 30.000 kr. |

Spørgsmålet om, hvilken bøde der skal udmåles, beror som nævnt på domstolens konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen. Det betyder, at der kan være grundlag for at udmåle bøder, der er højere og efter omstændighederne væsentligt højere end dem, der følger af de nævnte udgangspunkter. Det kan for eksempel være i sager, hvor det konkret kan lægges til grund, at der er opnået eller tilsigtet en økonomisk vinding. Ligeledes kan der være grundlag for højere bøder, hvor der f.eks. er tale om flere dyr og/eller flere forhold til samtidig pådømmelse. I sager om mishandling af dyr, hvor det er en juridisk person, der ifalder strafansvar, kan der ligeledes være grundlag for at udmåle en højere bøde, end hvad de angivne bødeniveauer for grovere uforsvarlig behandling ellers ville føre til.

Omvendt kan der på baggrund af en konkret vurdering også være grundlag for, at udmåle en lavere bøde end de anførte bødeniveauer, f.eks. hvis forholdet i den konkrete sag er mindre strafværdigt, eller den pågældendes personlige forhold i øvrigt taler for det.

I sager, hvor der alene er tale om brud på helt formelle regler, f.eks. krav om optegnelser, og hvor dyr ikke konkret har været udsat for væsentlig ulempe m.v., finder de anførte vejledende bødeniveauer ikke anvendelse. I disse tilfælde kan også mindre bøder efter omstændighederne anses for passende.

Efter dyrevelfærdslovens § 58, stk. 12, 1. pkt., skal det ved udmåling af straffen anses som en skærpende omstændighed, hvis overtrædelserne er begået i forbindelse med udøvelse af erhverv, herunder dyretransporter. Der stilles således særlige krav til agtpågivenhed hos personer, der handler inden for deres erhverv. Hertil kommer, at der særligt i disse sager kan være et økonomisk incitament til at overtræde

lovgivningen, og det vil derfor i almindelighed være påkrævet med væsentligt højere bøder, for at bøden kan virke præventivt.

For at modvirke at personer som led i deres erhverv konsekvent overtræder dyrevelfærdslovgivningen, vil der i sager, hvor der er tale om erhvervsforhold, kunne være grundlag for absolut kumulation, dvs. sammenlægning af de bøder, der isoleret set er forskyldt i de enkelte tilfælde. Det beror på en konkret vurdering i den enkelte sag, i hvilket omfang princippet om absolut kumulation bør anvendes. Der kan f.eks. være grundlag for absolut kumulation i tilfælde, hvor der foreligger gentagne og eventuelt systematiske overtrædelser, og hvor bødens størrelse således bør være væsentligt højere end de angivne bødeniveauer for andengangstilfælde ellers ville føre til. Ved strafudmålingen anvendes desuden princippet om modereret kumulation, når nogen ved en eller flere handlinger eller undladelser har begået flere lovovertrædelser. Der henvises til afsnit 2.2.3.1. nedenfor om anvendelse af straf, herunder bødestraf. For så vidt angår de almindelige principper for straffastsættelsen henvises til afsnit 2.2.4. nedenfor.

Er der ved en overtrædelse opnået en økonomisk fordel, kan denne efter omstændighederne konfiskeres efter reglerne i straffelovens 9. kapitel. Kan der ikke ske konfiskation, skal der tages særskilt hensyn hertil ved udmåling af en bødestraf, herunder eventuelt ved fastsættelse af en tillægsbøde.

I sager om transport af dyr gælder skærpede bødeniveauer for transportører (vognmand/transportvirksomhed) og leverandører (landmand/besætningsejer). Der henvises til afsnit 2.1.3.1. om de skærpede bødeniveauer nedenfor.

#### **2.1.1.2. Fængselsstraf**

I sager om grovere uforsvarlig behandling af dyr med karakter af mishandling er straffen fængsel indtil 2 år, ligesom der er i visse sager om uforsvarlig behandling eller grovere uforsvarlig behandling af dyr kan være grundlag for fængselsstraf. Dette gælder for overtrædelser begået af fysiske personer både uden for og inden for erhvervsforhold. Mishandling af dyr straffes således med en fængselsstraf, medmindre der er tale om juridiske personer (selskaber m.v.).

Strafniveauet tager udgangspunkt i tidligere retspraksis og en lovændring til den tidligere dyreværnslov i 2016, hvormed strafferammen, herunder de vejledende bødestørrelser, blev skærpet.

Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 645 af 8. juni 2016 om ændring af dyreværnsloven, jf. Folketingstidende 2015-16, tillæg A, L 137 som fremsat (de almindelige bemærkninger, afsnit 2.1.2.2., og de specielle bemærkninger til nr. 5), at fængselsstraf i sager om grovere uforsvarlig behandling af dyr med karakter af mishandling samt i sager om grovere uforsvarlig behandling af dyr og sager om gentagelsestilfælde af uforsvarlig behandling af dyr skærpes med det dobbelte i forhold til strafniveauet i retspraksis forud for den 1. juli 2016.

Ifølge forarbejderne var udgangspunktet for fængselsstraf for grovere uforsvarlig behandling af dyr med karakter af mishandling forud for ændringsloven, der trådte i kraft den 1. juli 2016, omkring 30 dages fængsel afhængig af sagens omstændigheder og grovhed, mens strafniveauet efter retspraksis forud for den 1. juli 2016 i førstegangstilfælde for grovere uforsvarlig behandling af dyr som udgangspunkt var mellem 14-20 dages fængsel i sager inden for erhverv afhængig af sagens omstændigheder og grovhed.

Udgangspunktet efter lovændringen i 2016 er således 60 dages fængsel i sager om grovere uforsvarlig behandling af dyr med karakter af mishandling og en fængselsstraf i niveauet 30-40 dages fængsel i førstegangstilfælde, når der er tale om grovere uforsvarlig behandling af dyr inden for erhverv.

Med den gældende dyrevelfærdslov, jf. lovbekendtgørelse nr. 61 af 19. januar 2024, er ovennævnte skærpelse af strafferamme og sanktionsniveau videreført uændret. Der henvises til forarbejderne til lov nr. 133 af 25. februar 2020 om dyrevelfærd (dyrevelfærdsloven), jf. Folketingstidende 2019-20, tillæg A, L 80 som fremsat (de almindelige bemærkninger, afsnit 2.20.2., og de specielle bemærkninger til § 58).

Spørgsmålet om, hvilken straf der skal udmåles beror på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen. Det betyder, at der kan være grundlag for at udmåle en fængselsstraf, der er længere og efter omstændighederne væsentligt længere end dem, der følger af de nævnte udgangspunkter. Omvendt kan der også konkret være grundlag for at udmåle en kortere fængselsstraf, hvis forholdet i den konkrete sag har mindre strafværdighed eller den pågældendes personlige forhold taler for det, ligesom straffen kan gøres betinget eller delvist betinget. Der henvises til afsnit 2.2.3.2. nedenfor om anvendelse af straf, herunder fængselsstraf.

I vurderingen vil der bl.a. skulle lægges vægt på overtrædelsens alvor, omfang og art, om overtrædelsen er sket med forsæt eller har systematisk karakter samt eventuelle andre omstændigheder. Strafudmålingen foretages ud fra en konkret vurdering i det enkelte tilfælde. Det kan for eksempel være i sager, hvor det konkret kan lægges til grund, at der er opnået eller tilsigtet en økonomisk vinding, sager, hvor der er tale om overtrædelse i gentagelsestilfælde, og i sager, der omfatter mange dyr og forhold. Ved strafudmålingen lægges der ikke afgørende vægt på, hvilken dyreart sagen vedrører, hvorimod overtrædelsens omfang, herunder antallet af dyr, tillægges vægt.

Er der ved en overtrædelse opnået en økonomisk fordel, kan denne efter omstændighederne konfiskeres efter reglerne i straffelovens 9. kapitel. Kan der ikke ske konfiskation, skal der tages særskilt hensyn hertil ved udmåling af en bødestraf, herunder eventuelt ved fastsættelse af en tillægsbøde.

Anklagemyndighedens påstand om frihedsstraf vil i praksis – hvis tiltalte ikke tidligere er straffet for overtrædelse af dyrevelfærdslovgivningen – primært være relevant i sager om grovere uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyrevelfærdslovens § 58, stk. 2, og typisk, hvor der er tale om adskillige dyr, flere overtrædelser eller hvor overtrædelsen har medført omfattende skader på dyret eller dyrene, og som nævnt i sager om mishandling af dyr, jf. dyrevelfærdslovens § 58, stk. 3.

Fastsættelse af straffen beror fortsat på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og strafniveauet vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpene eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens 10. kapitel. Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.4. nedenfor om de almindelige principper for straffastsættelsen.

### **2.1.2. Dyrevelfærdslovens § 60 om frakendelse af retten til at holde dyr**

Dyrevelfærdslovens kapitel 20 om straf m.v. indeholder – foruden bestemmelser om straf – også bestemmelser om andre retsfølger end straf, herunder om rettighedsfrakendelser til at have med dyr at gøre.

Reglerne om frakendelse af retten til at eje, bruge, passe eller slagte dyr eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr er fastsat i dyrevelfærdslovens § 60 (tidligere dyreværnslovs § 29).

Spørgsmålet om rettighedsfrakendelse skal altid overvejes af anklagemyndigheden, når et forhold har karakter af grovere uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyrevelfærdslovens § 58, stk. 2, grovere uforsvarlig behandling af dyr med karakter af mishandling, jf. § 58, stk. 3, og i gentagelsestilfælde af uforsvarlig behandling af dyr, jf. § 58, stk. 1, hvor gerningspersonen tidligere er fundet skyldig i uforsvarlig behandling af dyr.

Dyrevelfærdslovens § 60 omfatter ikke juridiske personer (selskaber m.v.). Hvis en sag efter anklagemyndighedens opfattelse skal medføre rettighedsfrakendelse for en fysisk person, skal tiltalen ikke begrænses til selskabet, men tillige rettes mod den ansvarlige enkeltperson. Juridiske personer kan dog efter omstændighederne frakendes retten til at eje, bruge, passe eller slagte eller i det hele beskæftige sig med dyr efter straffelovens § 79, stk. 2. Der henvises i den forbindelse til afsnit 2.2.5. nedenfor om straffelovens bestemmelser om rettighedsfrakendelse.

Transportvirksomheder kan frakendes retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr, jf. dyrevelfærdslovens § 64. Endvidere er der mulighed for at fratage transportørens autorisation til transport af dyr. Der henvises til afsnit 2.1.3.2. om rettighedsfrakendelse til erhvervsmæssig transport af dyr og 3.1.2.7. om fratagelse af autorisation på visse områder nedenfor.

I de følgende afsnit (2.1.2.1.-2.1.2.5.) gennemgås reglerne for henholdsvis ubetinget og betinget rettighedsfrakendelse samt midlertidig frakendelse efter dyrevelfærdslovens § 60. Endvidere gennemgås regler for generhvervelse af retten til at holde dyr og om straffen for overtrædelse af en rettighedsfrakendelse.

#### **2.1.2.1. Ubetinget rettighedsfrakendelse**

Dyrevelfærdslovens § 60, stk. 1, fastsætter, at den, der ved dom findes skyldig i mishandling eller grovere uforsvarlig behandling af dyr, kan ved dommen for bestandig eller for et nærmere fastsat tidsrum frakendes retten til at eje, bruge, passe eller slagte eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr. Det samme gælder den, der tidligere har gjort sig skyldig i uforsvarlig behandling af dyr og på ny findes skyldig i sådan overtrædelse.

Rettighedsfrakendelse kan som nævnt ske for bestandig eller for et nærmere fastsat tidsrum.

Frakendelsen kan endvidere begrænses til kun at angå bestemte arter af dyr eller f.eks. produktionsdyr. Dette gælder, uanset om der er tale om landbrugs-/produktionsdyr eller familie- og hobbydyr. Frakendelsen kan desuden begrænses til at angå et antal dyr, således at der fremover kun må holdes op til et bestemt (maksimalt) antal dyr.

Betinget frakendelse kan anvendes, hvis der ikke findes tilstrækkeligt grundlag for en ubetinget frakendelse. Udgangspunktet er dog, at frakendelse i sager om mishandling af dyr, grovere uforsvarlig behandling af dyr eller gentagelsestilfælde af uforsvarlig behandling af dyr skal ske ubetinget.

Anklagemyndigheden skal – hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt – som udgangspunkt nedlægge påstand om ubetinget rettighedsfrakendelse i sager om mishandling, grovere uforsvarlig behandling af dyr og gentagelsestilfælde af uforsvarlig behandling af dyr.

Det beror på domstolenes vurdering af den enkelte sags omstændigheder, om der skal ske rettighedsfrakendelse, og om det i givet fald skal ske betinget eller ubetinget. I denne vurdering kan det indgå, om der i sager om mishandling eller grovere uforsvarlig behandling af dyr er tale om en førstegangsovertrædelse. I tilfælde, hvor den pågældende tidligere er straffet for en handling, der har gentagelsesvirkning, eller hvor der på systematisk vis eller organiseret form er begået adskillige lovovertrædelser, skal der som altovervejende udgangspunkt ske ubetinget rettighedsfrakendelse.

Der kan endvidere henvises til forarbejderne til lov nr. 133 af 25. februar 2020 om dyrevelfærd (dyrevelfærdsloven), jf. Folketingstidende 2019-20, tillæg A, L 80 som fremsat (de specielle bemærkninger til § 60).

#### *2.1.2.2. Betinget rettighedsfrakendelse*

Ved en lovændring af daværende dyreværnslov i 2016 (lov nr. 645 af 8. juni 2016) blev der indført mulighed for betinget rettighedsfrakendelse. Denne mulighed er videreført med den gældende dyrevelfærdslov.

Efter dyrevelfærdslovens § 60, stk. 2, kan en frakendelse ske betinget, hvis ubetinget frakendelse af retten til at eje, bruge, passe eller slagte eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr efter § 60, stk. 1, vil stå i misforhold til den begåede lovovertrædelse og omstændighederne ved denne.

Frakendelsen kan, ligesom ved en ubetinget frakendelse efter § 60, stk. 1, begrænses til at angå bestemte arter af dyr eller antallet af dyr.

En betinget frakendelse sker på vilkår af, at den pågældende i en prøvetid på 3 år ikke overtræder dyrevelfærdslovgivningen under sådanne omstændigheder, at den pågældende skal frakendes retten til at eje, bruge, passe eller slagte eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr, jf. § 60, stk. 1 og 2. Prøvetiden regnes fra endelig dom.

Efter lovens § 60, stk. 4, skal den, der ved dom findes skyldig i mishandling, grovere uforsvarlig behandling eller uforsvarlig behandling af dyr, ubetinget frakendes retten til at eje, bruge, passe eller slagte eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr, hvis den pågældende tidligere er frakendt retten til at eje, bruge, passe eller slagte eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr betinget efter lovens § 60, stk. 2, og i prøvetiden har begået et nyt forhold, der indebærer en rettighedsfrakendelse. Frakendelse kan som nævnt begrænses til at angå bestemte arter af dyr eller antallet af dyr.

Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 645 af 8. juni 2016 (dyrevelfærdsloven), jf. Folketingstidende 2015-16, tillæg B, ændringsforslag nr. 7 i betænkning over L 137, at udgangspunktet i disse sager vil være en "automatisk rettighedsfrakendelse". Der vil således som udgangspunkt skulle ske ubetinget frakendelse af retten til at holde dyr, såfremt vedkommende, der er idømt en betinget frakendelse af retten til at holde dyr, i løbet af en 3-årig prøvetid igen findes skyldig i mishandling, grovere uforsvarlig behandling eller uforsvarlig behandling af dyr.

En ubetinget frakendelse efter lovens § 60, stk. 4, sker på samme vis som en ubetinget frakendelse efter § 60, stk. 1. Det betyder, at frakendelsen sker ved dom for et nærmere fastsat tidsrum, der regnes fra endelig dom, eller for bestandig, jf. § 60, stk. 5.

Der kan endvidere henvises til forarbejderne til lov nr. 133 af 25. februar 2020 om dyrevelfærd (dyrevelfærdsloven), jf. Folketingstidende 2019-20, tillæg A, L 80 som fremsat (de specielle bemærkninger til § 60).

#### *2.1.2.3. Generhvervelse af rettigheden til at holde dyr*

Det fremgår af dyrevelfærdslovens § 60, stk. 6, at hvis retten til at beskæftige sig med dyr er frakendt for længere tid end 2 år efter lovens § 60, stk. 1 eller stk. 4, jf. stk. 5, eller efter den tidligere dyreværnslovs § 29, stk. 1, eller stk. 4, jf. stk. 5, kan spørgsmålet om generhvervelse af retten inden frakendelsestidens udløb indbringes for domstolene. Indbringelsen sker efter reglerne i straffelovens § 78, stk. 3 og kan tidligst finde sted, når der er forløbet 2 år af frakendelsestiden. Retten kan kun generhverves, når ganske særlige omstændigheder foreligger. Har vedkommende tidligere været frakendt retten til at beskæftige sig med dyr, kan generhvervelse inden frakendelsestidens udløb kun ske rent undtagelsesvis og tidligst, når der er forløbet 5 år.

Der kan endvidere henvises til forarbejderne til lov nr. 133 af 25. februar 2020 om dyrevelfærd (dyrevelfærdsloven), jf. Folketingstidende 2019-20, tillæg A, L 80 som fremsat (de specielle bemærkninger til § 60).

#### *2.1.2.4. Midlertidig rettighedsfrakendelse*

Efter dyrevelfærdslovens § 60, stk. 7, kan retten under behandlingen af de sager, som er nævnt i § 60, stk. 1 og 4 (ubetinget rettighedsfrakendelse), ved kendelse udelukke den pågældende fra at eje, bruge, passe, slagte eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr, indtil sagen er endeligt afgjort. Forbuddet kan begrænses til at angå bestemte arter og antal af dyr. Det kan i kendelsen bestemmes, at kære ikke har opsættende virkning. Afsiges der med hensyn til rettighedsfrakendelse frifindende dom i sagen, bortfalder den midlertidige frakendelse, selvom dommen ankes.

Bestemmelsen i § 60, stk. 7, blev indført ved en ændring af daværende dyreværnslov i 2010 (lov nr. 717 af 25. juni 2010). Det fremgår af forarbejderne til loven (dyrevelfærdsloven), jf. Folketingstidende 2009-10, tillæg A, L 163 som fremsat (de almindelige bemærkninger, pkt. 8), at det ikke kan udelukkes, at det i visse tilfælde vil kunne være hensigtsmæssigt, at der ved siden af de eksisterende muligheder for at gribe ind bliver åbnet mulighed for, at retten kan træffe afgørelse om midlertidig frakendelse af retten til at have med dyr at gøre.

En midlertidig frakendelse efter § 60, stk. 7, forudsætter, at den pågældende sag omhandler dyremishandling, grov uforsvarlig behandling af dyr eller et gentagelsestilfælde af uforsvarlig behandling af dyr. Der vil således ikke i medfør af bestemmelsen kunne ske en midlertidig frakendelse, hvis sagen alene vedrører uforsvarlig behandling af dyr, og den sigtede eller tiltalte ikke tidligere er dømt herfor.

En midlertidig frakendelse efter dyrevelfærdslovens § 60, stk. 7, forudsættes alene at ske i de tilfælde, hvor den politimæssige efterforskning er bragt så langt, at der er en rimeligt begrundet mistanke om, at der foreligger et strafbart forhold som omhandlet i dyrevelfærdslovens § 60, stk. 1. Endvidere forudsættes en



midlertidig frakendelse alene at ske, hvis der er en nærliggende fare for, at den pågældende under sagen på ny vil foretage enten dyremishandling, grov uforsvarlig behandling eller uforsvarlig behandling af dyr.

Der kan endvidere henvises til forarbejderne til lov nr. 133 af 25. februar 2020 om dyrevelfærd (dyrevelfærdsloven), jf. Folketingstidende 2019-20, tillæg A, L 80 som fremsat (de specielle bemærkninger til § 60).

#### ***2.1.2.5. Straf ved overtrædelser af forbud/rettighedsfrakendelser***

En overtrædelse af en rettighedsfrakendelse efter § 60, stk. 1, 4 eller 7, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder, jf. dyrevelfærdsloven § 60, stk. 1, sidste pkt., stk. 5, 2. pkt., og stk. 7, sidste pkt.

Den, der med kendskab til en rettighedsfrakendelse efter lovens § 60, stk. 1, 4 eller 7, overlader dyr i en anden persons varetægt, hvis der herved etableres en tilstand i strid med forbuddet/frakendelsen, straffes med bøde eller under skærpende omstændigheder med fængsel indtil 4 måneder, jf. lovens § 60, stk. 8. Juridiske personer, der overlader dyr i en persons varetægt, som er frakendt retten til at have med dyr at gøre, kan ligeledes straffes med bøde.

Der kan endvidere henvises til forarbejderne til lov nr. 133 af 25. februar 2020 om dyrevelfærd (dyrevelfærdsloven), jf. Folketingstidende 2019-20, tillæg A, L 80 som fremsat (de specielle bemærkninger til § 60).

### **2.1.3. Straf og rettighedsfrakendelse i dyretransportsager**

#### ***2.1.3.1. Skærpede bødestrafte – erhvervsmæssig transport af dyr***

For så vidt angår straffen for overtrædelser af dyrevelfærdsloven i forbindelse med transport af dyr gælder dyrevelfærdslovens § 58, herunder stk. 1-3 om uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling af dyr og grovere uforsvarlig behandling af dyr med karakter af mishandling. Der er fastsat skærpede bødestrafte for leverandører (landmænd) og transportører (vognmænd/transportvirksomheder) ved overtrædelser i forbindelse med erhvervsmæssig transport af dyr. Disse blev indført i 2007 ved lov nr. 215 af 1. juni 2007 om ændring af dyreværnsloven og er videreført i den gældende dyrevelfærdslov. Der kan i den forbindelse henvises til forarbejderne til lov nr. 133 af 25. februar 2020 om dyrevelfærd (dyrevelfærdsloven), jf. Folketingstidende 2019-20, tillæg A, L 80 som fremsat (de almindelige bemærkninger, afsnit 2.20.4., og de specielle bemærkninger til § 58).

De skærpede bødestrafte bygger bl.a. på, at overtrædelse af reglerne på transportområdet ofte vil være egnet til at skaffe den pågældende transportør m.v. en økonomisk vinding. Der kan således være et særligt økonomisk incitament til at overtræde lovgivningen. Bødeniveauerne forudsætter ikke, at der i den konkrete sag er opnået eller tilsigtet en sådan vinding. I sager om transport af dyr gælder det, at flere ansvarssubjekter kan straffes samtidig. Det betyder, at både leverandøren og transportøren efter omstændighederne og på baggrund af en konkret vurdering af det strafferetlige ansvar kan straffes for samme overtrædelse.

Straf på transportområdet sker oftest i henhold til overtrædelse af dyrevelfærdsloven, jf. § 58, stk. 1, 2 eller 3, jf. § 2, og § 37 i bekendtgørelse nr. 26 af 13. januar 2020 om beskyttelse af dyr under transport og Rådets



forordning nr. 1/2005 af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport<sup>2</sup> samt EU's kontrolforordning nr. 2017/625 af 15. marts 2017<sup>3</sup>.

Det er anklagemyndigheden, der – på baggrund af politiets efterforskning – afgør, om der skal rejses tiltale, og hvilke aktører der i givet fald skal rejses tiltale mod.

For så vidt der ikke findes grundlag for fængselsstraf, gælder nedenstående vejledende bødestørrelser som udgangspunkt for strafudmålingen ved overtrædelser af dyrevelfærdslovens § 2 begået af landmænd og transportører i forbindelse med transport af dyr.

Vejledende bødestørrelser i sager om transport af dyr (overtrædelser begået af landmænd og transportører):

| Overtrædelse                                          | 1. gang    | 2. gang    |
|-------------------------------------------------------|------------|------------|
| Ikke uforsvarlig behandling af dyr (væsentlig ulempe) | 7.000 kr.  | 12.000 kr. |
| Uforsvarlig behandling af dyr                         | 13.000 kr. | 18.000 kr. |
| Grovere uforsvarlig behandling af dyr                 | 25.000 kr. | 40.000 kr. |

Spørgsmålet om hvilken bøde, der skal udmåles i den enkelte konkrete sag, beror på domstolenes samlede vurdering af sagens omstændigheder. Det betyder, at der kan være grundlag for at udmåle bøder, der er højere og efter omstændighederne væsentligt højere end dem, der følger af de anførte bødeniveauer. Dette gælder eksempelvis, hvor det i den konkrete sag kan lægges til grund, at der er opnået eller tilsigtet en økonomisk vinding.

Efter dyrevelfærdslovens § 58, stk. 12, skal det ved udmålingen af straf anses som en skærpende omstændighed, hvis overtrædelserne er begået i forbindelse med udøvelse af erhverv, herunder dyretransporter.

I tilfælde, hvor der foreligger gentagne og eventuelt systematiske overtrædelser af transportreglerne, herunder overtrædelse af dyrevelfærdslovens § 2, bør bødebæbeløbet også være væsentligt højere, end hvad de angivne bødeniveauer for andengangstilfælde af overtrædelser ellers ville føre til. I disse tilfælde vil der kunne være grundlag for absolut kumulation, dvs. sammenlægning af de bøder, der isoleret set er forskyldt i de enkelte tilfælde.

---

<sup>2</sup> Rådets forordning (EF) nr. 1/2005 af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter og om ændring af direktiv 64/432/EØF og 93/119/EF og forordning (EF) nr. 1255/97

<sup>3</sup> Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/625 af 15. marts 2017 om offentlig kontrol og andre officielle aktiviteter med henblik på at sikre anvendelsen af fødevarer- og foderlovgivningen og reglerne for dyresundhed og dyrevelfærd, plantesundhed og plantebeskyttelsesmidler, om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001, (EF) nr. 396/2005, (EF) nr. 1069/2009, (EF) nr. 1107/2009, (EU) nr. 1151/2012, (EU) nr. 652/2014, (EU) 2016/429 og (EU) 2016/2031, Rådets forordning (EF) nr. 1/2005 og (EF) nr. 1099/2009 samt Rådets direktiv 98/58/EF, 1999/74/EF, 2007/43/EF, 2008/119/EF og 2008/120/EF og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 854/2004 og (EF) nr. 882/2004, Rådets direktiv 89/608/EØF, 89/662/EØF, 90/425/EØF, 91/496/EØF, 96/23/EF, 96/93/EF og 97/78/EF og Rådets afgørelse 92/438/EØF (forordningen om offentlig kontrol)

Er der ved en overtrædelse opnået en økonomisk fordel, kan denne efter omstændighederne konfiskeres efter reglerne i straffelovens 9. kapitel. Kan der ikke ske konfiskation, skal der tages særskilt hensyn hertil ved udmåling af en bødestraf, herunder eventuelt ved fastsættelse af en tillægsbøde.

Der kan omvendt også konkret være grundlag for at udmåle lavere bøder end de anførte, for eksempel hvis forholdet i den konkrete sag har mindre strafværdighed eller den pågældendes personlige forhold taler for det.

I sager, hvor der alene er tale om brud på helt formelle regler, og hvor dyr ikke konkret har været udsat for væsentlig ulempe m.v., gælder de anførte bødeniveauer ikke. I disse tilfælde kan mindre bøder således efter omstændighederne anses for passende.

Som eksempler på formelle overtrædelser kan nævnes tilfælde, hvor autorisation ikke er medbragt, jf. artikel 6, stk. 1, i Rådets forordning 2005/1/EF af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter, eller tilfælde hvor godkendelsescertifikatet ikke er medbragt til kort national transport, jf. § 14, stk. 2, jf. § 5 i bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport. Det afgørende for at anse en overtrædelse som formel er, at overtrædelsen – på grund af den overtrådte bestemmelses formelle karakter – ikke er egnet til konkret at udsætte dyret for væsentlig ulempe m.v.

#### *2.1.3.2. Rettighedsfrakendelse – erhvervsmæssig transport af dyr*

På dyretransportområdet er der fastsat særskilte regler om frakendelse af retten til erhvervsmæssig transport af dyr. Disse regler findes i dyrevelfærdslovens §§ 62-66 (tidligere dyreværnslovs § 29 a-§ 29 e). Endvidere er fastsat en række processuelle regler i forbindelse med transportsager i dyrevelfærdslovens §§ 67-69 (tidl. dyreværnslovs § 29 f-§ 29 h).

Det bemærkes, at dyrevelfærdslovens § 60 om rettighedsfrakendelse tillige kan finde anvendelse for så vidt angår (fysiske) personer, der har behandlet dyr uforsvarligt i forbindelse med transport.

I de følgende afsnit gennemgås de særskilte regler i dyrevelfærdslovens §§ 62-66 om frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr for, herunder om henholdsvis ubetinget og betinget rettighedsfrakendelse samt muligheden for at frakende et selskab m.v. (juridiske personer) retten til at drive erhvervsmæssig virksomhed med transport af dyr m.v.

##### *2.1.3.2.1. Ubetinget frakendelse*

Efter dyrevelfærdslovens § 62, stk. 1, kan den, der driver erhvervsmæssig virksomhed med transport af dyr, og den, der som chauffør eller ledsager udfører erhvervsmæssig transport af dyr, frakendes retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr, hvis den pågældende ved dom findes skyldig i mishandling eller grovere uforsvarlig behandling af dyr i forbindelse med transport, eller hvis den pågældende tidligere har gjort sig skyldig i uforsvarlig behandling af dyr i forbindelse med transport og på ny findes skyldig i en sådan overtrædelse.

Lovens § 62, stk. 1, udgør et supplement til den almindelige frakendelsesadgang i lovens § 60, som imidlertid ikke udtrykkeligt henviser til transport af dyr.

Begrebet »den, der driver erhvervsmæssig virksomhed med transport af dyr« omfatter både transportører og organisatorer i forordningens forstand. Med formuleringen »driver erhvervsmæssig virksomhed«, er der i medfør af dette led i bestemmelsen kun adgang til frakendelse i forhold til en ejer, en direktør, et bestyrelsesmedlem eller en anden person der – uanset formel titel – de facto deltager i ledelsen af

transportvirksomheden. Chauffører og ledsagere er selvstændigt nævnt i bestemmelsen som personer, der kan frakendes retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr.

Lovens § 62, stk. 1, omfatter således fysiske personer, som enten fungerer som chauffør/ledsager eller som transportør/organisator. Selskaber m.v. (juridiske personer) er derimod ikke omfattet af frakendelsesadgangen i § 62, stk. 1. Juridiske personer kan i særligt grove tilfælde frakendes retten til at drive erhvervsmæssig virksomhed med transport af dyr efter dyrevelfærdslovens § 64.

Anvendelse af frakendelsesadgangen i § 62, stk. 1, er betinget af, at der i den aktuelle sag er tale om erhvervsmæssig transport af dyr. Grovere uforsvarlig behandling af dyr i privat sammenhæng, f.eks. transport af egne kæledyr, er således ikke omfattet af bestemmelsen, men i sådanne tilfælde vil der – afhængig af den konkrete sags omstændigheder – kunne være grundlag for frakendelse efter dyrevelfærdslovens § 60. Begrebet »erhvervsmæssig transport af dyr« omfatter ikke kun egentlig vognmandsvirksomhed, men f.eks. også en landmand, der transporterer egne dyr med henblik på salg, herunder til slagtning, eller til en anden landmand med henblik på opfedning, sml. herved om begrebet »transport i forbindelse med økonomisk virksomhed« under punkt 2 i vejledning nr. 145 af 21. december 2006 om Rådets forordning (EF) nr. 1/2005 af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter m.v.

En ubetinget frakendelse efter § 62, stk. 1, forudsætter, at der foreligger grovere uforsvarlig behandling af dyr med karakter af mishandling eller grovere uforsvarlig behandling af dyr i forbindelse med transport, eller at den pågældende tidligere er dømt for uforsvarlig behandling af dyr i forbindelse med transport og på ny findes skyldig i en sådan overtrædelse. Overtrædelse af transportreglerne, som indebærer ikke-uforsvarlig behandling af dyr, eller uforsvarlig behandling af dyr i førstegangstilfælde, kan således ikke føre til frakendelse efter den foreslåede bestemmelse.

Der kan i den forbindelse endvidere henvises til forarbejderne til lov nr. 133 af 25. februar 2020 om dyrevelfærd (dyrevelfærdsloven), jf. Folketingstidende 2019-20, tillæg A, L 80 som fremsat (de specielle bemærkninger til § 62).

#### *2.1.3.2.2. Betinget frakendelse*

Efter dyrevelfærdslovens § 62, stk. 2, kan frakendelse ske betinget, hvis ubetinget frakendelse af retten til at transportere dyr efter § 62, stk. 1, vil stå i misforhold til den begåede lovovertrædelse og omstændighederne ved denne.

Det vil bero på domstolenes vurdering af den enkelte sags omstændigheder, om der skal ske betinget eller ubetinget frakendelse af retten til erhvervsmæssigt at transportere dyr, og i denne vurdering kan indgå, om der i sager om mishandling eller grovere uforsvarlig behandling af dyr er tale om en førstegangsovertrædelse. I tilfælde, hvor transportøren eller chaufføren er straffet flere gange tidligere for ligeartet kriminalitet, eller hvor der i mere systematisk eller organiseret form er begået adskillige lovovertrædelser, er det altovervejende udgangspunkt, at der sker ubetinget frakendelse.

Efter dyrevelfærdslovens § 63, stk. 1, skal den, der driver erhvervsmæssig virksomhed med transport af dyr, og den, der som chauffør eller ledsager udfører erhvervsmæssig transport af dyr, ubetinget frakendes retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr, hvis den pågældende tidligere er frakendt retten til at transportere dyr betinget efter lovens § 62, stk. 2, og i prøvetiden har begået et nyt forhold, der indebærer en betinget frakendelse efter § 62, stk. 2.

Af lovens § 63, stk. 2, fremgår, at der under særligt formildende omstændigheder kan ske betinget frakendelse i tilfælde, hvor en frakendelse efter stk. 1 ellers skulle ske ubetinget. Bestemmelsen forudsættes kun anvendt i helt særlige tilfælde.

Udgangspunktet er således, at der skal ske ubetinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr i de tilfælde, hvor der i prøvetiden for en betinget frakendelse er begået et eller flere forhold, der enten hver for sig eller tilsammen isoleret set vil kunne indebære en betinget frakendelse.

Der kan i den forbindelse endvidere henvises til forarbejderne til lov nr. 133 af 25. februar 2020 om dyrevelfærd (dyrevelfærdsloven), jf. Folketingstidende 2019-20, tillæg A, L 80 som fremsat (de specielle bemærkninger til §§ 62-63).

#### *2.1.3.2.3. Rettighedsfrakendelse for juridiske personer*

Efter dyrevelfærdslovens § 64 kan et selskab m.v. (en juridisk person) ubetinget frakendes retten til at drive erhvervsmæssig virksomhed med transport af dyr, hvis selskabet gentagne gange eller under i øvrigt skærpende omstændigheder har overtrådt lovgivningen om transport af dyr.

Lovgivningen om transport af dyr omfatter Rådets forordning 2005/1/EF af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter og bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport.

De gældende regler om rettighedsfrakendelse i dyrevelfærdslovens §§ 60, 62 og 63 omfatter kun fysiske personer.

Adgangen til rettighedsfrakendelse i forhold til juridiske personer efter dyrevelfærdslovens § 64 er et supplement til den almindelige frakendelsesregel på dyretransportområdet i lovens § 62 og er forbeholdt særligt grove tilfælde. Rettighedsfrakendelse i forhold til en juridisk person træder således ikke i stedet for, men skal idømmes i tillæg til en rettighedsfrakendelse i forhold til de ansvarlige (fysiske) personer.

Bestemmelsen kan navnlig anvendes i tilfælde, hvor der tidligere er sket udskiftning af enkeltpersoner i ledelsen, som er frakendt retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr, dvs. hvor selskabet som sådant må siges at danne rammen om gentagne, alvorlige overtrædelser.

Der kan i den forbindelse endvidere henvises til forarbejderne til lov nr. 133 af 25. februar 2020 om dyrevelfærd (dyrevelfærdsloven), jf. Folketingstidende 2019-20, tillæg A, L 80 som fremsat (de specielle bemærkninger til § 64).

#### *2.1.3.2.4. Tidsbegrænset eller for bestandig*

Dyrevelfærdslovens § 65 fastsætter, at ubetinget frakendelse efter lovens § 62, stk. 1, § 63, stk. 1, eller § 64 sker for et nærmere fastsat tidsrum, der regnes fra endelig dom, eller for bestandig.

Dyrevelfærdslovens § 60, stk. 6, og § 65, stk. 2, regulerer spørgsmålet om generhvervelse af retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr inden frakendelsestidens udløb. Det fremgår af lovens § 65, stk. 2, at spørgsmålet om generhvervelse af retten inden frakendelsestidens udløb kan indbringes for domstolene, hvis retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr er frakendt for længere tid end 2 år. Indbringelsen sker efter reglerne i straffelovens § 78, stk. 3, og kan tidligst finde sted, når der er forløbet 2 år af frakendelsestiden. Retten kan kun generhverves, når der foreligger ganske særlige

omstændigheder. Har vedkommende tidligere ubetinget været frakendt retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr, kan generhvervelse inden frakendelsestidens udløb kun ske rent undtagelsesvis og tidligst, når der er forløbet 5 år.

Der kan i den forbindelse endvidere henvises til forarbejderne til lov nr. 133 af 25. februar 2020 om dyrevelfærd (dyrevelfærdsloven), jf. Folketingstidende 2019-20, tillæg A, L 80 som fremsat (de specielle bemærkninger til § 65).

#### *2.1.3.2.5. Prøvetid ved betinget frakendelse*

I henhold til dyrevelfærdsloven § 66, stk. 1, sker betinget frakendelse med en prøvetid på 3 år, der regnes fra endelig dom. Det er et vilkår for den betingede frakendelse, at den pågældende i prøvetiden ikke overtræder reglerne om transport af dyr på en sådan måde, at den pågældende skal frakendes retten til at transportere dyr. I givet fald vil vedkommende stå til en ubetinget frakendelse af retten til erhvervsmæssigt at transportere dyr, jf. lovens § 63, stk. 1.

Det fremgår af lovens § 66, stk. 2, at en betinget frakendelse til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr desuden indebærer, at den pågældende chauffør/ledsager eller transportør skal bestå en kontrollerende prøve om behandling af dyr under transport. Prøven er den samme som chauffører og ledsagere efter reglerne i Rådets forordning 2005/1/EF af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter og bekendtgørelse nr. 1728 af 21. december 2006 om uddannelse i transport af dyr skal bestå for at opnå det såkaldte kompetencebevis. Det følger endvidere af bestemmelsen, at prøven skal bestås inden for en frist, der fastsættes af Fødevarestyrelsen. Fristen skal fastsættes på en sådan måde, at vedkommende chauffør eller transportør får en reel mulighed for at aflægge prøven inden for rimelig tid, men at der samtidig sikres den fornødne konsekvens i administrationen af ordningen, således at prøven skal aflægges snarest muligt efter den endelige afgørelse i straffesagen. Er prøven ikke bestået inden udløbet af den fastsatte frist, må den pågældende ikke beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr, før prøven er bestået.

Der kan i den forbindelse endvidere henvises til forarbejderne til lov nr. 133 af 25. februar 2020 om dyrevelfærd (dyrevelfærdsloven), jf. Folketingstidende 2019-20, tillæg A, L 80 som fremsat (de specielle bemærkninger til § 66).

### **2.1.4. Kort historik om tidligere strafskærper m.v. på dyrevelfærdsområdet**

#### *2.1.4.1. Kort om tidligere strafskærper m.v. på dyrevelfærdsområdet*

Siden vedtagelsen af dyreværnsloven fra 1991 (lov nr. 386 af 6. juni 1991) er der foretaget lovændringer, herunder strafskærper, på dyrevelfærdsområdet bl.a. i 2003, 2007, 2010 og 2016.

Dyrevelfærdsloven fra 2020 (lov nr. 1333 af 25. februar 2020) er resultatet af en modernisering af dyrevelfærdslovgivningen, som har haft til formål at forenkle området med en samlet lov med flere bemyndigelser til at udstede dyreartsspecifikke bekendtgørelser som alternativ til flere dyreartsspecifikke love. Dyrevelfærdsloven havde som udgangspunkt ikke til formål at foretage indholdsmæssige ændringer og videreførte med få undtagelser uændret den eksisterende dyrevelfærdslovgivning, herunder straffebestemmelserne og reglerne om rettighedsfrakendelse. Dog blev klippekortsordningen på dyretransportområdet ophævet som følge af den politiske aftale af 18. december 2018 om styrket kontrol af dyretransporter, som var indgået mellem daværende regering (VLAK) og Dansk Folkeparti.

Af tidligere lovændringer, der indeholdt ændringer til straffebestemmelserne eller reglerne om rettighedsfrakendelse, kan nævnes:

#### Dyreværnslov nr. 386 af 6. juni 1991

Med dyreværnsloven fra 1991 blev der ikke foretaget væsentlige ændringer i forhold til straffebestemmelserne i den på daværende tidspunkt gældende Lov om værn af dyr fra 1950 med senere ændringer (jf. lovbekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1983). Derimod blev adgangen til rettighedsfrakendelse udvidet således, at retten til at beskæftige sig med dyr efter omstændighederne også vil kunne frakendes i førstegangstilfælde af grovere uforsvarlig behandling af dyr, der ikke har karakter af egentlig mishandling. Bestemmelsen havde ligesom den på daværende tidspunkt hidtil gældende bestemmelse om mulighed for rettighedsfrakendelse karakter af en særregel, der på dyrevelfærdsområdet trådte i stedet for den almindelige regel i straffelovens § 79 om rettighedsfrakendelse. Det blev i lovbemærkningerne anført, at da frakendelse i f.eks. landbrugsforhold kan være af ganske indgribende betydning for den dømte, bør frakendelse i sådanne sager, hvor der ikke foreligger mishandling eller gentagelsestilfælde, kun ske, hvis det udviste forhold og oplysningerne i øvrigt giver grundlag for at antage, at der foreligger en nærliggende risiko for gentagelse. Der henvises til forarbejderne til dyreværnslov nr. 386 af 6. juni 1991, jf. Folketingstidende 1990-91 (2. samling), tillæg A, spalte 697 (de almindelige bemærkninger, pkt. 5.12.).

#### Lov nr. 384 af 28. maj 2003 om ændring af dyreværnsloven

Ændringsloven fra 2003 skærpede bødeniveauet for overtrædelser af dyreværnslovgivningen. Med ændringsloven blev der gennemført en generel skærpelse af bødeniveauet i sager om overtrædelse af dyreværnslovgivningen, herunder i såvel sager om overtrædelser, der er begået i forbindelse med udøvelse af erhverv som i sager om privates hold af dyr, herunder hobby- og kæledyr. Baggrunden var blandt andet, at bødestørrelserne på området ikke syntes at være fulgt med prisudviklingen og bødeudviklingen på andre områder, og at straffen/strafpåstanden i den konkrete sag i højere grad burde afspejle, om forholdet måtte anses for uforsvarligt eller groft uforsvarligt. Der blev således indført en bestemmelse om, at der ved udmåling af straffen skal tages hensyn til, om der foreligger uforsvarlig eller grovere uforsvarlig behandling af dyr.

#### Lov nr. 215 af 1. juni 2007 om ændring af dyreværnsloven

Ændringsloven fra 2007 indeholdt bl.a. udvidet adgang til rettighedsfrakendelse samt skærpelse af bødestraffene på dyretransportområdet. Lovændringen havde til formål at gennemføre en række initiativer, som kunne bidrage til at sikre bedre velfærds-mæssige forhold for dyr under transport og i besætningerne. Dette indebar for det første en udvidelse af adgangen til rettighedsfrakendelse ved indførelse af en klippekortordning for dyretransporter. I tilknytning hertil blev der indført en almindelig adgang til ubetinget og betinget frakendelse af retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr, herunder også for overtrædelser, der ikke var omfattet af klippekortordningen, ligesom der blev indført en adgang til i særlige tilfælde at frakende selskaber m.v. (juridiske personer) retten til at beskæftige sig med erhvervsmæssig transport af dyr. Herudover blev der gennemført en væsentlig skærpelse af bødestraffene i sager om transport af dyr, hvorved bødeniveauerne for overtrædelser begået af landmænd eller transportører i forbindelse med transport – men ikke for chauffører og ledsagere – blev fordoblet.

#### Lov nr. 717 af 25. juni 2010 om ændring af lov om hunde og dyreværnsloven

Ændringsloven fra 2010 indførte mulighed for midlertidig frakendelse af retten til at have med dyr at gøre under en sags behandling. Med ændringsloven blev således indført mulighed for, at retten – under en verserende sag omfattet af daværende dyreværnslovs § 29, stk. 1 (om rettighedsfrakendelse) – ved kendelse kan udelukke den pågældende person fra at eje, bruge, passe, slagte eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr, indtil sagen er endeligt afgjort.

#### Lov nr. 645 af 25. februar 2016 om ændring af dyreværnsloven

Ændringsloven fra 2016 indeholdt bl.a. skærpelse af straffen i grove dyreværnssager og indførelse af mulighed for betinget rettighedsfrakendelse. Med lovændringen blev straffene for uforsvarlig behandling af dyr i gentagelsestilfælde, grovere uforsvarlig behandling af dyr og mishandling af dyr fordoblet, både for så vidt angår varigheden af fængselsstraffe og bødestørrelserne samt for overtrædelser begået i forbindelse med udøvelse af erhverv og sager om privates behandling af dyr. Bødestørrelserne for så vidt angår sager om transport af dyr blev ikke skærpet. Endvidere blev der indført mulighed for betinget rettighedsfrakendelse i de tilfælde, hvor en ubetinget frakendelse af retten til at eje, bruge, passe eller slagte dyr eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr vil stå i misforhold til den begåede lovovertrædelse og omstændighederne ved denne.

#### **2.1.4.2. Ændret ressortministerium i 2011**

Det var indtil december 2011 Justitsministeriet, der havde ansvaret for lovgivningen vedrørende dyrevelfærd, mens Fødevareministeriet havde ansvaret for lovgivningen vedrørende dyresundhed samt ansvaret for kontrol af dyrevelfærdreglerne for så vidt angår landbrugsdyr og heste og fra 2010 tillige erhvervsmæssigt hold af familie- og hobbydyr (herunder dyrehandlere). I december 2011 blev det fundet hensigtsmæssigt at overføre ressortansvaret vedrørende dyreværn og dyrevelfærd for produktionsdyr, familie- og hobbydyr samt eksotiske dyr, slagtning og aflivning af dyr, transport af dyr, avl af dyr, dyreforsøg og kloning og genmodificering af dyr samt hundeloven fra justitsministerens til ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris ressort. Dette skete ved kongelig resolution af 14. december 2011. Overførslen fik effekt fra den 19. december 2011.

## **2.2. Relevante bestemmelser i straffeloven**

### **2.2.1. Strafbarhedsbetingelser**

Det fremgår af straffelovens § 19, at uagtsomhed straffes ved de i denne lov omhandlende lovovertrædelser kun, når det er særligt hjemlet. På andre lovovertrædelser er de pågældende straffebud anvendelige, også når lovovertrædelsen er begået af uagtsomhed, medmindre det modsatte har hjemmel.

Det følger således af bestemmelsen, at hvis ikke det modsatte er bestemt, straffes overtrædelser af straffeloven kun, hvis de er begået forsætligt, og hvis ikke andet er bestemt, straffes overtrædelser af særlovgivning, hvis de er begået forsætligt eller uagtsomt.

Straffelovens §§ 13-16 oplister en række tilfælde, hvor gerningspersonen ikke kan straffes for en strafbar handling.

### **2.2.2. Strafansvar for juridiske personer**

Straffelovens 5. kapitel regulerer strafansvaret for juridiske personer. Efter straffelovens § 25 kan en juridisk person straffes med bøde, når det er bestemt ved eller i medfør af lov.

Bestemmelser om strafansvar for selskaber m.v. omfatter, medmindre andet er bestemt, enhver juridisk person, herunder aktie-, anparts- og andelsselskaber, interessentskaber, foreninger, fonde, boer, kommuner og statslige myndigheder, jf. straffelovens § 26, stk. 1. Endvidere omfatter sådanne bestemmelser

enkeltmandsvirksomheder, hvis disse navnlig under hensyn til deres størrelse og organisation kan sidestilles med de i stk. 1 nævnte selskaber, jf. stk. 2.

Strafansvar for en juridisk person forudsætter, at der inden for dens virksomhed er begået en overtrædelse, der kan tilregnes en eller flere til den juridiske person knyttede personer eller den juridiske person som sådan, jf. straffelovens § 27, stk. 1, 1. pkt.

Statslige myndigheder og kommuner kan dog kun straffes i anledning af overtrædelser, der begås ved udøvelse af virksomhed, der svarer til eller kan sidestilles med virksomhed udøvet af private, jf. § 27, stk. 2.

### **2.2.3. Anvendelse af straf**

Straffelovens 6.-8. kapitel regulerer anvendelsen af straf.

Det fremgår af straffelovens § 31, at de almindelige straffe er bøde og fængsel.

#### **2.2.3.1. Bødestraf**

For så vidt angår bøder sondres der i dansk ret mellem to slags bøder – henholdsvis dagbøder og sumbøder. Bødefastsættelsen i form af dagbøder sker principielt dels efter antallet af dagbøder, dels efter størrelsen af den enkelte dagbod. Sumbøder udmåles som et fast beløb.

Det følger af straffelovens § 51, stk. 1, at en bøde for overtrædelse af straffeloven, som idømmes eller vedtages i retten, som udgangspunkt fastsættes i dagbøder. Det gælder dog ikke bøder, der pålægges som tillægsstraf til anden retsfølge. Dagbødernes antal fastsættes under hensyn til lovovertrædelsens beskaffenhed og de i § 80 nævnte omstændigheder til mindst 1 og højst 60. Størrelsen af den enkelte dagbod fastsættes til et beløb svarende til den pågældendes gennemsnitlige dagsindtægt, idet der dog ved beløbets fastsættelse bør tages hensyn til bødefældtes livsvilkår, herunder hans formue, forsørgerpligter og andre forhold, der indvirker på betalingsevnen. Dagboden kan dog ikke fastsættes til et lavere beløb end 2 kr.

Hvis en bøde ikke betales, vil en forvandlingsstraf af fængsel træde i dennes sted, jf. straffelovens § 53.

Det fremgår af straffelovens § 54, stk. 1, 1. pkt., at når en bøde idømmes af eller vedtages for en domstol, træffer retten samtidig med bødens fastsættelse afgørelse om forvandlingsstraffens varighed.

Bøder for overtrædelse af særlovgivningen, herunder overtrædelse af dyrevelfærdsloven, fastsættes som sumbøder. I de tilfælde vil der inden for de grænser som hensynet til lovovertrædelsens beskaffenhed og de i § 80 nævnte omstændigheder ved fastsættelse af bøden særligt skulle tages hensyn til den skyldiges betalingsevne og til den opnåede eller tilsigtede fortjeneste eller besparelse, jf. § 51, stk. 3.

#### **2.2.3.2. Fængselsstraf**

Det fremgår af straffelovens § 33, stk. 1, at fængsel idømmes på livstid eller på tid, ikke under 7 dage og ikke over 16 år.

I tilfælde, hvor der er hjemmel til at forhøje den straf, der er foreskrevet for en lovovertrædelse, kan der dog idømmes fængsel indtil 20 år, jf. § 33, stk. 2.



Finder retten det upåkrævet, at fængselsstraf kommer til fuldbyrdelse, bestemmes det i dommen, at fuldbyrdelsen udsættes og bortfalder ved udløbet af prøvetiden, jf. straffelovens § 56, stk. 1.

Det fremgår af § 56, stk. 2, at udsættelsen betinges af, at den dømte ikke i prøvetiden begår strafbart forhold, og at den pågældende overholder de vilkår, som måtte være fastsat i medfør af §§ 57 og 57 a. Prøvetiden fastsættes af retten og kan i almindelighed ikke overstige 3 år. Under særlige omstændigheder kan der dog fastsættes en prøvetid på indtil 5 år.

Straffelovens § 57 oplister en række vilkår for udsættelse, som retten kan bestemme, at den dømte i hele prøvetiden eller en del af denne skal overholde. Retten kan således som vilkår for udsættelse bestemme, at den dømte skal undergives tilsyn, jf. § 57, 1. pkt. Endvidere kan retten fastsætte andre vilkår, som findes formålstjenlige, jf. § 57, 2. pkt. Opregningen i bestemmelsen er ikke udtømmende, og retten kan således fastsætte andre vilkår end de i bestemmelsen nævnte.

De fastsatte vilkår kan senere ændres eller ophæves ved retskendelse efter begæring fra anklagemyndigheden eller den dømte, jf. straffelovens § 59, stk. 1, 1. pkt.

Hvis den dømte overtræder de i medfør af § 57 fastsatte vilkår, kan retten tildele en advarsel, ændre vilkårene og forlænge prøvetiden, eller ved dom træffe afgørelse om fuldbyrdelse af fængselsstraffen, jf. straffelovens § 60, stk. 1.

Findes en betinget dom efter reglerne i straffelovens §§ 56 og 57 ikke tilstrækkelig, kan retten, hvis tiltalte findes egnet hertil, afsige betinget dom med vilkår om samfundstjeneste, jf. straffelovens § 62.

#### **2.2.4. Almindelige principper for straffastsættelsen**

Ved straffens fastsættelse skal der under hensyntagen til ensartethed i retsanvendelsen lægges vægt på lovovertrædelsens grovhed og på oplysninger om gerningspersonen, jf. straffelovens § 80, stk. 1.

Ved vurderingen af lovovertrædelsens grovhed skal der tages hensyn til den med lovovertrædelsen forbundne skade, fare og krænkelse samt til, hvad gerningspersonen indså eller burde have indset herom. Ved vurderingen af oplysninger om gerningspersonen skal der tages hensyn til dennes almindelige personlige og sociale forhold, dennes forhold før og efter gerningen samt dennes bevæggrunde til gerningen, jf. § 80, stk. 2.

Ved vurderingen efter § 80, stk. 2, kan det ikke indgå som en formildende omstændighed, at gerningen har baggrund i tro, kulturelle forhold eller lignende, jf. § 80, stk. 3.

##### **2.2.4.1. Skærpende omstændigheder**

Straffelovens § 81 lovfæster en række forhold, der i almindelighed skal indgå som skærpende omstændigheder ved straffastsættelsen. Opregningen i bestemmelsen er ikke udtømmende, og der kan således forekomme andre hensyn, som kan tillægges betydning i skærpende retning. Det fremgår bl.a. af bestemmelsen, at det kan tillægges betydning i skærpende retning, at gerningspersonen tidligere er straffet af betydning for sagen, eller at gerningen er udført af flere i forening.

#### *2.2.4.2. Formildende omstændigheder*

Straffelovens § 82 lovfæster en række forhold, der i almindelighed skal indgå som formildende omstændigheder ved straffastsættelsen. Opregningen i bestemmelsen er ikke udtømmende, og der kan således forekomme andre hensyn, som kan tillægges betydning i formildende retning. Det fremgår bl.a. af bestemmelsen, at det kan tillægges betydning i formildende retning, at gerningspersonen på grund af den strafbare handling frakendes en af de i § 79 omhandlede rettigheder eller påføres andre følger, der kan sidestilles med straf, eller at der er gået så lang tid, siden den strafbare handling blev foretaget, at anvendelse af den sædvanlige straf er unødvendigt.

Ved straffens fastsættelse kan det endvidere indgå som formildende omstændighed, at straffesagen mod gerningspersonen ikke er afgjort inden for en rimelig tid, uden at det kan bebrejdes gerningspersonen. Sagsbehandlingstiden kommer dog kun i betragtning som formildende omstændighed, hvis dette er nødvendigt på grund af kravet i artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention om behandling af sagen inden for en rimelig frist, jf. § 82, stk. 2.

#### *2.2.4.3. Forhøjet straf eller andre retsfølger i gentagelsestilfælde*

En tidligere dom kan desuden have gentagelsesvirkning efter straffelovens § 84. Det følger således af straffelovens § 84, stk. 1, at det er en betingelse for anvendelsen af bestemmelser om forhøjet straf eller andre retsfølger i gentagelsestilfælde, at gerningspersonen, inden den pågældende på ny forbrød sig, i den danske stat er fundet skyldig i en begået strafbar handling, som loven tillægger gentagelsesvirkning på den nu begåede, eller forsøg på eller medvirken til en sådan.

Gentagelsesvirkningen ophører, når der, førend den nye strafbare handling blev begået, er forløbet 10 år, efter at den tidligere straf er udstået, endeligt eftergivet eller bortfaldet. Er den tidligere straf en bødestraf, regnes den nævnte frist fra datoen for den endelige dom eller bødens vedtagelse. Med hensyn til betingede domme regnes fristen fra den endelige dom, jf. § 84, stk. 3.

### **2.2.5. Rettighedsfrakendelse (straffelovens §§ 78-79)**

Straffeloven indeholder en række bestemmelser som giver mulighed for rettighedsfrakendelse, når en person er dømt for et strafbart forhold.

Det fremgår af straffelovens § 78, stk. 2, at den, der er dømt for strafbart forhold, kan udelukkes fra at udøve virksomhed, som kræver en særlig offentlig autorisation eller godkendelse, såfremt det udviste forhold begrunder en nærliggende fare for misbrug af stillingen eller erhvervet.

Efter straffelovens § 79, stk. 1, kan den, som udøver en af de i § 78, stk. 2, omhandlede virksomheder, ved dom for strafbart forhold frakendes retten til fortsat at udøve den pågældende virksomhed eller til at udøve den under visse former, såfremt det udviste forhold begrunder en nærliggende fare for misbrug af stillingen. Det samme gælder, når omstændigheder taler derfor, ved udøvelse af anden virksomhed, dvs. virksomhed, der ikke kræver en særlig offentlig autorisation eller godkendelse, jf. § 79, stk. 2, 1. pkt.

Anvendelsen af straffelovens § 78, stk. 2, og § 79, stk. 1 og 2, forudsætter, at den pågældende er dømt for et strafbart forhold, der begrunder en nærliggende fare for misbrug af stillingen. Der skal således foretages en konkret vurdering af, om der på baggrund af navnlig forholdets grovhed og nærmere karakter, antallet af eventuelle gentagelsestilfælde og gerningspersonens personlige forhold konkret er grund til at antage en

risiko for misbrug af stillingen. Det er ikke en betingelse, at det strafbare forhold er begået under arbejdet, men det vil ofte være tilfældet.

Det følger af straffelovens § 79, stk. 3, 1. pkt., at frakendelsen sker på tid fra 1 til 5 år, regnet fra endelig dom, eller indtil videre, i hvilket tilfælde spørgsmålet om fortsat udelukkelse fra den pågældende virksomhed efter 5 års forløb kan indbringes for retten efter de i § 78, stk. 3, indeholdte regler.

Det fremgår af straffelovens § 78, stk. 3, at spørgsmål om, hvorvidt det udviste forhold er til hinder for udøvelse af en i § 78, stk. 2, omhandlet virksomhed, skal af anklagemyndigheden på begæring enten af den, der har fået afslag på ansøgning om sådan autorisation eller godkendelse, eller af vedkommende myndighed indbringes for retten. § 59, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse. Afgørelsen træffes ved kendelse. Såfremt afgørelsen går ud på udelukkelse fra den pågældende virksomhed, kan spørgsmålet på ny indbringes for retten, dog tidligst efter 2 års forløb. Autorisation eller godkendelse kan også inden udløbet af denne frist meddeles af vedkommende myndighed.

Det følger af straffelovens § 79, stk. 3, 2. pkt., at når særlige omstændigheder taler derfor, kan justitsministeren tillade, at indbringelse for retten sker, inden den i 1. pkt. nævnte 5 års frist er forløbet.

Efter straffelovens § 79, stk. 4, kan retten under behandlingen af de i stk. 1 og 2 nævnte sager ved kendelse udelukke den pågældende fra at udøve virksomheden, indtil sagen er endeligt afgjort. Det kan ved dommen i sagen bestemmes, at anke ikke har opsættende virkning.

Udøvelse af virksomhed i strid med en rettighedsfrakendelse efter straffelovens § 79 kan straffes efter straffelovens § 131.

Efter straffelovens § 131 straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder den, som offentligt eller i retsstridig hensigt udgiver sig for at have en offentlig bemyndigelse udøve en virksomhed, til hvilken en sådan kræves, eller vedblivende udøve en virksomhed, til hvilken retten er ham frakendt.

### **3. Myndighedernes behandling af dyrevelfærdssager**

#### **3.1. Fødevarestyrelsens kontrol og sanktionsmuligheder**

I det følgende beskrives kort Fødevarestyrelsens kontrol med dyrevelfærd<sup>4</sup> og reaktions- og sanktionsmuligheder<sup>5</sup> på dyrevelfærdsområdet; herunder indskærpelse, påbud/forbud og politianmeldelse.

##### **3.1.1. Fødevarestyrelsens kontrol med dyrevelfærd og retningslinjer for sanktionering**

Fødevarestyrelsen udpeger hvert år besætninger og dyrehold til kontrol på baggrund af estimater over bl.a. antal kontrolobjekter, dataanalyser, risikokriterier, faglige behov og politiske tiltag. Endvidere kontrolleres reglerne om dyrevelfærd i forbindelse med transport af dyr samt på slagterierne, hvor både overholdelsen af dyrevelfærdsreglerne på selve slagterierne samt de ankomne dyr kontrolleres. Herudover foretager Fødevarestyrelsen kontrol på baggrund af anmeldelser fra bl.a. borgere. Fødevarestyrelsen yder endvidere

---

<sup>4</sup> Jf. § 45 i lov om dyrevelfærd (dyrevelfærdsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 33 af 14. januar 2024

<sup>5</sup> Jf. § 47 i lov om dyrevelfærd (dyrevelfærdsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 33 af 14. januar 2024

ofte veterinærfaglig bistand til politiet i forbindelse med anmeldelser, herunder en vurdering af dyrenes kliniske tilstand og forholdene i øvrigt.

Fødevarestyrelsen har forskellige reaktionsmuligheder, når den tilsynsførende konstaterer, at reglerne om dyrevelfærd er overtrådt. Fødevarestyrelsen skal anvende de virkemidler, som skønnes nødvendige for at sikre, at reglerne overholdes, og skal ved valg af virkemiddel tage hensyn til alle omstændigheder i den konkrete sag, herunder f.eks. overtrædelsens art, omfang, grovhed og alvor, samt under hvilke omstændigheder overtrædelsen forekommer.

For at afklare, hvordan Fødevarestyrelsen skal reagere (dvs. hvilket virkemiddel der skal anvendes) i den enkelte sag, skal styrelsen fastslå årsagen til overtrædelsen og omfanget af overtrædelsen. Fødevarestyrelsens reaktion har til formål at sikre, at kontrolobjektet bringer overtrædelsen til ophør og forebygger yderligere overtrædelse.

De parametre, der skal inddrages i den samlede vurdering af en sag, er følgende:

- Årsagen til overtrædelsen
- Overtrædelsens karakter
- Overtrædelsens omfang
- Overtrædelsens alvor
- Kontrolobjektets vilje/evne
- Formildende omstændigheder
- Skærpende omstændigheder
- Forholdene i øvrigt
- Proportionalitetsprincippet
- Kontrolhistorik

Kontrolobjektets bemærkninger afgivet ved partshøring skal altid indgå i vurderingen af/om og i givet fald hvilken sanktion, der skal anvendes. Bemærkninger afgivet i forbindelse med partshøring skal altid dokumenteres på kontrolrapporten.

Fødevarestyrelsen har således fokus på at anvende indsatser og virkemidler, som skal påvirke virksomhederne til at forbedre regelefterlevelsen på netop dét område, hvor der har været konstateret problemer.

Det bemærkes, at der gælder en særlig sanktionspraksis for dyretransportsager, hvor kontrolhistorik ikke inddrages. Der henvises herom til afsnit 3.1.3. nedenfor.

### **3.1.2. Fødevarestyrelsens reaktions- og sanktionsmuligheder**

#### **3.1.2.1. Indskærpelse**

Som udgangspunkt skal en førstegangsovertrædelse af reglerne i dyrevelfærds- og veterinærlovgivningen sanktioneres med en indskærpelse. En indskærpelse er en præcisering af, at gældende regler skal overholdes, men angiver ikke nærmere, hvordan kontrolobjektet skal sikre dette. En indskærpelse er en forvaltningsretlig afgørelse.

Der kan dog være tilfælde, hvor det på baggrund af en samlet afvejning af parametrene i den enkelte sag, vurderes, at en førstegangsovertrædelse skal sanktioneres med en strengere sanktion. Ligeledes kan der

være tilfælde, hvor det på baggrund af en samlet afvejning af parametrene i sagen vurderes, at det ikke vil være proportionelt at sanktionere overtrædelsen.

En indskærpelse følges op med gebyrbelagt kontrol. For så vidt angår taksterne for opfølgende kontrol i 2025 henvises der til bekendtgørelse nr. 1718 af 30. december 2024 om betaling for kontrol af fødevarer, foder og levende dyr m.v.

#### 3.1.2.2. Påbud

Et påbud er en ordre eller befaling om, hvad kontrolobjektet konkret skal gøre for at sikre, at reglerne overholdes fremadrettet. Et påbud er en forvaltningsretlig afgørelse.

I praksis anvendes påbud f.eks. til at pålægge kontrolobjektet en pligt til at udarbejde, implementere og følge procedurer. Påbud kan også anvendes i situationer, hvor det vurderes nødvendigt, at kontrolobjektet iværksætter foranstaltninger for at bringe overtrædelsen til ophør.

Påbud kan ikke anvendes til at påbyde noget, der allerede tydeligt fremgår af reglerne. I disse situationer skal det overvejes, om der i stedet skal reageres med en anden sanktion.

Hvis det på kontrollen vurderes, at overtrædelsen skal sanktioneres med et "straks"-påbud, meddeles påbuddet mundtligt på kontrollen. Straks-påbud er ikke ledsaget af en frist, da påbuddet skal efterkommes straks.

Et påbud følges op med gebyrbelagt kontrol og eventuelt politianmeldelse.

#### 3.1.2.3. Forbud

Et forbud anvendes til at forbyde en bestemt handling, som udgør en overtrædelse af reglerne. Et forbud kan ligeledes anvendes med henblik på at forhindre en bestemt handling, hvis handlingen vil udgøre en overtrædelse af reglerne eller en konkret risiko herfor.

Forbud har en bebyrdende retsvirkning for kontrolobjektet og er en forvaltningsretlig afgørelse. Med henblik på at vurdere, om en overtrædelse skal sanktioneres med et forbud, skal der foretages en samlet vurdering af alle omstændigheder i den enkelte sag.

Forbuddet overlader det til kontrolobjektet at vælge, hvordan (og evt. med hvilke tiltag) kontrolobjektet vil sikre, at der ikke sker fortsat overtrædelse af reglerne, eller hvordan en overtrædelse bringes til ophør. Indholdsmæssigt adskiller forbuddet sig således fra påbuddet, idet påbuddet konkret anviser, hvilke foranstaltninger der skal iværksættes for at overholde reglerne.

Forbud skal ikke ledsages af en tidsfrist, idet det forudsættes, at kontrolobjektet straks efterkommer forbuddet.

Et forbud følges op med gebyrbelagt kontrol og eventuelt politianmeldelse.

#### 3.1.2.4. Politianmeldelse

Der kan foretages en politianmeldelse, hvis der f.eks. konstateres grove overtrædelser af reglerne, eller hvis påbud/forbud ikke efterkommes.

Hvis Fødevarestyrelsen vurderer, at forholdet skal politianmeldes, sender Fødevarestyrelsen sagen til den relevante politikreds med henblik på eventuel tiltalerejsning. Politianmeldelsen vil indeholde en beskrivelse

af de faktiske forhold, som Fødevarestyrelsen har konstateret med en henvisning til de regler i dyrevelfærdslovgivningen, der vurderes overtrådt.

Derudover kan politianmeldelse anvendes i kombination med en forvaltningsretlig sanktion, som beskrevet ovenfor.

En politianmeldelse følges op med gebyrbelagt kontrol.

#### *3.1.2.4.1. Særligt om rettighedsfrakendelse*

Ved alvorlige overtrædelser af dyrevelfærdsloven og lov om hold af dyr<sup>6</sup> kan Fødevarestyrelsen i en politianmeldelse indstille til, at anklagemyndigheden – ud over strafpåstanden – ligeledes nedlægger påstand om rettighedsfrakendelse.

Med henblik på at vurdere, hvorvidt Fødevarestyrelsen skal indstille til rettighedsfrakendelse i den konkrete sag, skal der foretages en samlet vurdering af alle sagens omstændigheder, herunder kontrolhistorikken, overtrædelsernes alvor og omfang samt hvorvidt kontrolobjektet tidligere er fundet skyldig i alvorlige overtrædelser af reglerne.

Det er anklagemyndigheden, der i den konkrete sag vurderer, om der skal nedlægges påstand om rettighedsfrakendelse. Det vil herefter være domstolene, der tager endeligt stilling til, om der skal ske rettighedsfrakendelse i en konkret sag.

#### *3.1.2.5. Opfølgende kontrol*

Fødevarestyrelsen gennemfører opfølgende kontrol indtil, der er rettet op på den overtrædelse, der har udløst sanktionen. Dette indebærer, at såfremt Fødevarestyrelsen på en opfølgende kontrol konstaterer, at virksomheden ikke har fulgt op på overtrædelsen, og/eller styrelsen konstaterer nye overtrædelser, udløser dette endnu en opfølgende kontrol – og så fremdeles indtil Fødevarestyrelsen vurderer, at det pågældende forhold er bragt i orden.

Den opfølgende kontrol gennemføres som udgangspunkt som målrettet kontrol. Dette betyder, at kontrollen har fokus på det eller de områder, hvor der blev konstateret overtrædelser. Kontrollens nærmere indhold afhænger af de konstaterede overtrædelser i den konkrete sag, herunder årsagen til og omfanget af den manglende overholdelse af reglerne. Formålet med den opfølgende kontrol er således at sikre, at den ansvarlige for overtrædelsen retter op på konstaterede overtrædelser med henblik på at sikre varig regelefterlevelse.

#### *3.1.2.6. Eskalerende myndighedsudøvelse*

I tilfælde, hvor en virksomhed – inden for en 2-årig periode – gentagne gange begår samme eller lignende overtrædelse, skal Fødevarestyrelsen som overvejende hovedregel udøve eskalerende myndighedsudøvelse. Det vil i praksis sige, at Fødevarestyrelsen i gentagelsestilfælde anvender en anden og typisk strengere sanktion. Gentagne overtrædelser viser, at den tidligere anvendte sanktion ikke har været tilstrækkelig til at få virksomheden til at følge reglerne.

#### *3.1.2.7. Fratagelse af autorisation på visse områder*

Fødevarestyrelsen kan på visse områder administrativt fratage en autorisation, f.eks. kan sammenbringningsvirksomheder fratages deres autorisation. Dette forekommer yderst sjældent og altid efter en konkret vurdering af de samlede forhold i sagen.

---

<sup>6</sup> Lov om hold af dyr, jf. lovbekendtgørelse nr. 62 af 19. januar 2024

Endvidere har Fødevarestyrelsen mulighed for at fratage/inddrage autorisationen af transportør, jf. transportbekendtgørelsens<sup>7</sup> § 30, som har ophæng i dyrevelfærdslovens § 37, samt kontrolforordningens artikel 138, stk. 2, litra j (tidligere transportforordningen).

Efter transportbekendtgørelsens § 30, stk. 1, kan en autorisation meddelt af Fødevarestyrelsen i henhold til artikel 10 eller artikel 11 i transportforordningen tilbagekaldes af styrelsen, hvis transportvirksomheden har overtrådt transportforordningen eller transportbekendtgørelsen. Tilbagekaldelse kan ske for et tidsrum af et til fem år eller indtil videre.

Muligheden for at tilbagekalde en autorisation i forhold til en transportør har ikke endnu ikke været udnyttet i praksis.

### **3.1.3. Sanktionspraksis på dyretransportområdet**

Som led i den politiske aftale på dyretransportområdet fra 2020 indførte Fødevarestyrelsen den 1. oktober 2020 et nyt kontrol- og sanktionskoncept. Fødevarestyrelsens justering af sanktionspraksis på dyretransportområdet indebærer, at overtrædelser på dyretransportområdet i højere grad håndteres med forvaltningsretlige sanktioner, som f.eks. indskærpelser, forbud og påbud, der vurderes at have en umiddelbar og mærkbar konsekvens for virksomhederne.

Den nye model indebærer, at overtrædelser, der konstateres som led i kontrollen af dyretransporter, håndteres med den sanktion, der ud fra de konstaterede forhold vurderes at være nødvendig, egnet og tilstrækkelig til at bringe overtrædelserne til ophør. Endvidere indebærer modellen, at styrelsen som led i basiskontrollen af aktørerne i transportkæden alene forholder sig den konkrete overtrædelse og således ikke inddrager kontrolobjektets kontrolhistorik, ligesom principperne om eskalerende myndighedsudøvelse ikke finder anvendelse.

Endvidere medfører justeringen, at politianmeldelse fremadrettet anvendes i sager, hvor der konstateres overtrædelser af reglerne, som vurderes at have medført alvorlige konsekvenser for dyrevelfærden.

Det skal bemærkes, at den justerede sanktionspraksis på transportområdet udelukkende vedrører Fødevarestyrelsens håndtering og sagsbehandling af de pågældende dyretransportsager.

På chaufførområdet fremgår endvidere af lovbemærkningerne til lov nr. 133 af 25. februar 2020 om dyrevelfærd, jf. Folketingstidende, tillæg A, L 80 som fremsat (de specielle bemærkninger til § 58), at det strafferetlige ansvar for de enkelte aktører er videreført, uanset at Fødevarestyrelsen har præciseret styrelsens sanktioneringspraksis i forbindelse med styrelsens kontroller af dyretransporter. Det er således uændret anklagemyndigheden, der – på baggrund af politiets efterforskning – afgør, om der skal rejses tiltale, og hvilke aktører der i givet fald skal rejses tiltale mod.

Det bemærkes i den forbindelse, at der i en række sager ved Vestre Landsret er meddelt strafbortfald til chauffører med henvisning til, at der i de konkrete sager ikke ville være sket politianmeldelse af chaufføren i medfør af styrelsens justerede sanktionspraksis. Der kan i den forbindelse bl.a. henvises til Vestre landsretsdomme af 9. juli 2021 (TfK2021.1024), 23. august 2021 (TfK2021.1294) og 23. september 2022 (TfK2022.454).

---

<sup>7</sup> Bekendtgørelse nr. 26 af 13. januar 2020 om beskyttelse af dyr under transport.



### **3.2. Politiets mulighed for at give pålæg og efterforskning af dyrevelfærdssager**

Når politiet modtager en anmeldelse om overtrædelse af dyrevelfærdslovgivningen, herunder om mishandling af dyr, fra enten en borger, dyreværnsorganisation eller myndighed, vil politiet iværksætte en efterforskning af forholdet hurtigst muligt ud fra af en vurdering af de faktuelle oplysninger, ligesom politiet vil tage stilling til, om der er behov for at gribe ind f.eks. ved at give den ansvarlige et pålæg.

#### **3.2.1. Politiets pålægsmuligheder**

Politiets kontrol af dyrehold, hvor der er mistanke om overtrædelse af dyrevelfærdslovens bestemmelse om forsvarlig behandling af dyr, vil som udgangspunkt ske med bistand fra en embedsdyrlæge fra Fødevarestyrelsen.

Hvis en overtrædelse af dyrevelfærdsloven konstateres og beskrives af embedsdyrlægen som uforsvarlig behandling, grov uforsvarlig behandling eller grov uforsvarlig behandling med karakter af mishandling, har politiet mulighed for at sigte den pågældende for overtrædelse af dyrevelfærdsloven samt at pålægge den ansvarlige for dyret at behandle dyret forsvarligt.

Den ansvarlige kan således pålægges at gøre det, der er nødvendigt for, at dyrene igen bliver behandlet på en dyrevelfærdsmæssig forsvarlig måde inden for en fastsat frist. Der kan blandt andet gives pålæg om, at dyrene fodres, plejes, behandles for sygdom eller aflives i overensstemmelse med dyrevelfærdslovens § 40. Pålægget er situationsbestemt og kan som hovedregel kun gives på baggrund af en erklæring fra en dyrlæge. Politiet kan derefter give den ansvarlige et skriftlig pålæg om at rette op på forholdene (behandle dyr forsvarligt), og denne skal have lejlighed til at udtale sig om pålægget (partshøring).

Politiet kontrollerer, om pålægget bliver efterkommet inden for den fastsatte frist. Hvis et pålæg ikke efterkommes af den ansvarlige for dyreholdet, medfører det en pligt for politiet til enten at sørge for, at dyrene behandles forsvarligt i overensstemmelse med kravene i pålægget, eller at dyrene aflives, hvis det er forbundet med væsentlig lidelse at lade dem leve, jf. dyrevelfærdslovens § 41, stk. 1. Politiet kan endvidere beslutte at sælge, slagte eller aflive dyr, hvis forholdene taler for det, herunder dyrets tilstand, udsigten til, at ejeren kan passe dyret igen, og udgifterne, hvis dyret bliver anbragt et andet sted, jf. § 41, stk. 2.

Loven giver mulighed for, at ovennævnte procedure kan fraviges i det omfang, det er nødvendigt for at afværge en væsentlig lidelse for dyret, jf. dyrevelfærdslovens § 40, stk. 3. Politiet kan i sådanne tilfælde træffe afgørelse om, at dyrene f.eks. straks skal fjernes fra besidderen, eller at en anden skal sørge for dyrenes pasning. Det kan f.eks. dreje sig om tilfælde, hvor det vurderes, at den ansvarlige ikke kan give dyrene den fornødne pasning og pleje, som f.eks. fodring og vanding, at forholdene i dyrenes opholdsrum kan udgøre en fare for dyrene, eller at dyr på grund af sygdom eller tilskadekomst skal aflives straks.

#### **3.2.2. Politiets efterforskning af straffesager, herunder på dyrevelfærdsområdet**

Politiet kan påbegynde efterforskning i straffesager på eget initiativ eller efter anmeldelse fra borgere eller myndigheder, herunder Fødevarestyrelsen.

Under efterforskningen vil politiet typisk foretage afhøringer af mistænkte og vidner samt anden nødvendig efterforskning. Politiet kan endvidere foretage en række indgreb i forbindelse med en efterforskning, herunder bl.a. ransagning af ejendomme og private hjem, biler og andet samt beslaglægge genstande,



herunder dokumenter, såvel som beslaglæggelse af dyr, som antages at være blevet brugt i forbindelse med kriminalitet, jf. retsplejelovens §§ 801-803 (74. kapitel).

Hvis politiet mener, at en mistanke mod en person (fysisk og/eller juridisk) er stærk nok, rejser politiet en sigtelse mod vedkommende.

Når politiet har afsluttet sin efterforskning, sendes sagen videre til anklagemyndigheden.

Straffesager med sigtelse for grovere uforsvarlig behandling af dyr og grovere uforsvarlig behandling af dyr med karakter af mishandling bliver som hovedregel forelagt Det Veterinære Sundhedsråd.

I forbindelse med behandling af straffesager om dyremishandling vil det tillige blive overvejet, om der kan ske (midlertidig) frakendelse af retten til at beskæftige sig med dyr.

Det er domstolene som tager stilling til, hvorvidt der skal ske frakendelse, herunder midlertidigt, af retten til at eje, bruge, passe eller slagte eller i det hele taget beskæftige sig personligt med dyr.

### **3.3. Anklagemyndighedens vurdering og tiltalerejsning i straffesager**

Anklagemyndigheden vurderer beviserne og beslutter, om der skal rejses tiltale i sagen. Hvis anklagemyndigheden mener, at der skal rejses tiltale, sender anklagemyndigheden sagen i retten med et anklageskrift. I sager om lovovertrædelser, der ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde, kan anklagemyndigheden i et bødeforelæg tilkendegive sigtede, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis sigtede erklærer sig skyldig i overtrædelser og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale en i bødeforelægget angivet bøde, jf. retsplejelovens § 832, stk. 1.

Strafansvaret beror på en almindelig strafferetlig vurdering, herunder på om overtrædelser kan tilregnes den pågældende som forsætlig eller uagtsom. Det bemærkes hertil, at også uagtsomme overtrædelser af dyrevelfærdsloven/dyrevelfærdslovgivningen er strafbare, men graden af tilregnelser kan have betydning for strafudmålingen.

Vurderingen af, om et forhold må betegnes som uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling eller mishandling af dyr, har væsentlig betydning for straffen og er samtidig af afgørende betydning for spørgsmålet om rettighedsfrakendelse. Vurderingen af spørgsmålet om subsumption samt spørgsmålet om, hvorvidt der eventuelt er grundlag for at nedlægge påstand om rettighedsfrakendelse, skal derfor foretages af anklagemyndigheden. Hvis der i en sag er tvivl om, hvorvidt et konkret forhold skal karakteriseres som uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling eller grovere uforsvarlig behandling med karakter af mishandling af dyr, skal anklagemyndigheden som udgangspunkt indhente en udtalelse fra Det Veterinære Sundhedsråd efter reglerne i bekendtgørelse nr. 1712 af 15. december 2015 om forelæggelse af veterinærfaglige spørgsmål for Det Veterinære Sundhedsråd.

Strafansvar for juridiske personer inden for dyrevelfærdslovgivningen fremgår af dyrevelfærdslovens § 58, stk. 13, med henvisning til straffelovens 5. kapitel (§§ 25-27). Strafansvar efter dyrevelfærdslovens § 58, stk. 13, kan blive aktuelt, hvis en overtrædelse er begået f.eks. af et landbrug eller af en virksomhed, der drives i selskabsform. Strafansvar for en juridisk person forudsætter, at der inden for dens virksomhed er begået en overtrædelse, der kan tilregnes en eller flere til den juridiske person knyttede personer eller den juridiske person som sådan, jf. straffelovens § 27, stk. 1, 1. pkt. Der kan endvidere henvises til afsnit 2.2.2. om strafansvar for juridiske personer.

Udgangspunktet ved valg af ansvarssubjekt i særlovgivningen er, at tiltalen rejses mod den juridiske person. Det gælder især, når en lovovertrædelse er motiveret af økonomiske grunde, men også hvis den udviste uagtsomhed ikke er graverende, eller hvis forholdet er begået af underordnet personale i virksomheden.

Der kan i en række tilfælde være anledning til – ud over tiltalen mod den juridiske person – tillige at rejse tiltale mod en eller flere fysiske personer, såfremt den eller de pågældende har handlet forsætligt eller udvist grov uagtsomhed.

Har ledelsen af den juridiske person eller en overordnet ansat, herunder direktøren, handlet forsætligt eller udvist grov uagtsomhed, skal tiltalen foruden imod den juridiske person som udgangspunkt rejses mod den eller de personligt ansvarlige. Dette kan f.eks. være tilfælde, hvor en af medejerne af et landbrug i selskabsform er den drifts- og dyreansvarlige, der har handlet forsætligt eller udvist grov uagtsomhed.

Der rejses i almindelighed ikke tiltale mod underordnede ansatte, medmindre der foreligger særlige omstændigheder. Dette kan f.eks. være tilfældet, såfremt der er tale om en grov overtrædelse, som den underordnede ansatte har begået forsætligt og eventuelt tillige på eget initiativ. Der rejses tillige tiltale enten mod virksomheden eller mod ejeren personligt, såfremt denne har begået overtrædelsen forsætligt eller ved grov uagtsomhed. Der kan endvidere henvises til de generelle retningslinjer for valg af ansvarssubjekt i Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Strafansvar for juridiske personer (cirkulære nr. 11550 af 17. april 2015).

Hvis sagen efter anklagemyndighedens opfattelse skal medføre rettighedsfrakendelse for en fysisk person, skal tiltalen ikke begrænses til selskabet, men tillige rettes mod den ansvarlige enkeltperson.

Spørgsmålet om rettighedsfrakendelse skal altid overvejes af anklagemyndigheden, når et forhold har karakter af grovere uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyrevelfærdslovens § 58, stk. 2, mishandling af dyr, jf. § 58, stk. 3, og gentagelsestilfælde af uforsvarlig behandling af dyr, jf. § 58, stk. 1, hvor gerningspersonen/den sigtede tidligere er fundet skyldig i uforsvarlig behandling af dyr.

I sager om transport af dyr gælder det, at flere ansvarssubjekter kan straffes samtidig, dvs. både leverandør og transportør kan sanktioneres for samme overtrædelse efter en konkret vurdering af det strafferetlige ansvar. Der henvises i den forbindelse til forarbejderne til lov nr. 133 af 25. februar 2020 om dyrevelfærd (dyrevelfærdsloven), jf. Folketingstidende 2019-20, tillæg A, L 80 som fremsat (de specielle bemærkninger til § 58). Det indebærer, at der kan opstå spørgsmål om valg af ansvarssubjekt, herunder om der er grundlag for at gøre strafansvar gældende mod både en ansat chauffør, dennes arbejdsgiver/vognmand, andre ansatte i transportfirmaet og/eller den person (typisk en landmand), der f.eks. har ladet et dyr, der er uegnet til transport, transportere.

Anklagemyndigheden skal rejse tiltale både mod den chauffør, der har udført transporten, og mod arbejdsgiver/vognmand og leverandør, hvis det kan godtgøres, at disse har været medvirkende til overtrædelsen eller har begået selvstændige overtrædelser. Valget af ansvarssubjekt vil dog altid bero på en konkret vurdering. Der kan endvidere henvises til Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Dyrevelfærd (cirkulære nr. 9964 af 13. november 2024).

Der henvises i øvrigt til Straffelovrådets betænkning nr. 1289/1995, afsnit 8.5.2., hvor det bl.a. fremgår, at det ville modvirke lovgivningens formål, hvis man gennem regler om ansvarsplacering undtog en del af disse personer fra ansvar i tilfælde af strafbar overtrædelse af reglerne.

## 4. Undersøgelse af retspraksis

### 4.1. Temaer og kriterier for gennemgået retspraksis (afgrænsning)

Arbejdsgruppen har foretaget en undersøgelse af relevant retspraksis i perioden 2017-2024, dvs. domme, der udelukkende eller hovedsageligt vedrører en eller flere overtrædelser af dyrevelfærdslovens § 2 (tidl. dyreværnslovs § 1), og som udgør:

- uforsvarlig behandling af dyr (dyrevelfærdslovens § 58, stk. 1, tidl. dyreværnslov § 28, stk. 1),
- grov uforsvarlig behandling af dyr (dyrevelfærdslovens § 58, stk. 2, tidl. § 28, stk. 2) og/eller
- grov uforsvarlig behandling af dyr med karakter af mishandling (dyrevelfærdslovens § 58, stk. 3, tidl. § 28, stk. 3)

Arbejdsgruppen har til brug for undersøgelsen taget udgangspunkt i praksis trykt i Ugeskrift for Retsvæsen, Tidsskrift for Kriminalret og Tidsskrift for Landbrugsret og suppleret med udvalgt utrykt by- og landsretspraksis. De domme, der er indgået i arbejdsgruppens gennemgang er fældende afgørelser, hvor der er udmålt en straf, der kan belyse det nuværende straffniveau og brugen af rettighedsfrakendelser for så vidt angår overtrædelse af dyrevelfærdslovens § 2 (tidl. dyreværnslovs § 1), der udgør uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling og grovere uforsvarlig behandling af dyr med karakter af mishandling.

Den undersøgte retspraksis er fra perioden fra 2017-2024, og de gennemgåede domme vedrører overtrædelser af dyrevelfærdsloven/dyreværnsloven, der som udgangspunkt er begået i perioden efter den 1. juli 2016 (dato for ikrafttrædelsen af den seneste lovændring med straffskærpelser m.v.), idet det dog skal bemærkes, at enkelte domme vedrører flere forhold, hvoraf nogle af de strafbare forhold er begået i perioden forud for lovændringen i 2016.

Arbejdsgruppens gennemgang af retspraksis er ikke udtømmende, jf. afsnit 1.3. Det er således ikke samtlige domme vedrørende dyrevelfærdslovgivningen, herunder en overtrædelse af dyrevelfærdsloven § 2 (eller tidligere dyreværnslovs § 1), der er gennemgået. Det skal endvidere bemærkes, at en stor del af de strafferetlige sanktioner på dyrevelfærdsområdet afgøres med vedtagelse af et bødeforelæg, herunder såvel sager, som vedrører uforsvarlig behandling og grovere uforsvarlig behandling af dyr, og sager, der vedrører overtrædelse af dyrevelfærdslovgivningen og eventuelt den øvrige veterinærlovgivning, men som ikke udgør en samtidig overtrædelse af dyrevelfærdslovens § 2 om forsvarlig behandling af dyr.

Arbejdsgruppen har gennemgået ca. 160 domme i perioden 2017-2024 (til og med september 2024), herunder er ca. 1/3 fra perioden 2017-2020 og ca. 2/3 fra perioden 2021-2024.

Følgende sager og emner er så vidt muligt repræsenteret i undersøgelsen af retspraksis:

- Sager, hvor overtrædelser er begået i forbindelse med udøvelse af erhverv (§ 58, stk. 12), både for så vidt angår førstegangstilfælde og andengangstilfælde samt flergangstilfælde og overtrædelser af systematisk karakter. Både sager, hvor tiltalte/dømte er et selskab/juridisk person og/eller fysisk person.
- Sager i privat regi (uden for erhverv), både for så vidt angår førstegangstilfælde og andengangstilfælde samt eventuelle flergangstilfælde og overtrædelser af systematisk karakter.
- Sager i og uden for erhverv, hvor der indgår flere forhold om overtrædelse af dyrevelfærdslovens § 2 (tidl. § 1), evt. over længere tid, og/eller sager, der involverer mange dyr, og til sammenligning sager med et enkelt/få forhold om overtrædelse af dyrevelfærdslovens § 2 vedrørende ét eller få dyr.

- Domme, hvor det af præmisserne i relation til strafudmålingen fremgår, at der er lagt vægt på om en overtrædelse er begået forsætligt eller uagtsomt.
- Domme, hvor der er rejst tiltale for overtrædelse af dyrevelfærdslovens § 2, jf. § 58, stk. 3, jf. stk. 2, jf. stk. 1, (mishandling) men hvor domstolene har henført forholdet til § 58, stk. 2, jf. stk. 1, eller stk. 1 (uforsvarlig/grovere uforsvarlig behandling), eller hvor der er sket frifindelse.
- Sager, hvor der er nedlagt påstand om rettighedsfrakendelse efter dyrevelfærdslovens § 60 og påstanden helt eller delvist tages til følge, herunder både ubetingede frakendelser for bestandigt såvel som tidsbegrænset samt betingede frakendelser.
- Domme/sager, hvor der er nedlagt påstand om rettighedsfrakendelse, men hvor tiltalte frifindes for rettighedsfrakendelse.

#### *Afgrænsning i forhold til sagsområder*

Den undersøgte retspraksis er så vidt muligt afgrænset således, at de medtagne domme vedrører overtrædelser af dyrevelfærdsloven uden andre overtrædelser til samtidig pådømmelse. Der er dog medtaget domme, hvor der ligeledes er andre overtrædelser til samtidig pådømmelse, hvis disse øvrige overtrædelser ikke vurderes at have en væsentlig betydning for strafudmålingen. Det vil sige, at der i undersøgelsen af retspraksis som udgangspunkt kun er medtaget de "rene" eller næsten "rene" dyrevelfærdssager. Domme, der vedrører overtrædelse af dyrevelfærdslovens § 2, der alene udgør væsentlig ulempe, og/eller regler i de underliggende bekendtgørelser og samtidig overtrædelse af andre bestemmelser i dyrevelfærdsloven, indgår som udgangspunkt ikke i undersøgelsen, medmindre der samtidig er tale om overtrædelser af dyrevelfærdslovens § 2, der udgør uforsvarlig behandling af dyr, grovere uforsvarlig behandling af dyr og/eller mishandling af dyr.

Domme, der vedrører overtrædelse af reglerne om dyretransport (dyretransportområdet), er ligeledes medtaget i det omfang, der samtidig er tale om overtrædelser af dyrevelfærdslovens § 2, som udgør uforsvarlig behandling af dyr, grovere uforsvarlig behandling af dyr og/eller mishandling af dyr.

Domme om overtrædelse af dyrevelfærdslovens § 2 vedrørende uforsvarlig behandling af dyr m.v., der samtidig vedrører overtrædelse af øvrige regler i dyrevelfærdslovgivningen, som ikke udgør uforsvarlig behandling af dyr, eller regler i den øvrige veterinærlovgivning, f.eks. overtrædelse af reglerne om mærkning og registrering af dyr (bekendtgørelse nr. 1318 af 28. november 2024 om registrering i CHR<sup>8</sup> og om identifikation af kvæg, svin, får, geder, heste, hjorte eller kameler) og opbevaring og bortskaffelse af døde dyr (bekendtgørelse nr. 558 af 1. januar 2011 om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr) indgår i undersøgelsen. Dog indgår denne type domme ikke i undersøgelsen, hvis overtrædelserne af øvrige regler i dyrevelfærdslovgivningen, som ikke udgør uforsvarlig behandling af dyr, eller regler i den øvrige veterinærlovgivning vurderes at have væsentligere betydning for den fastsatte straf end overtrædelser af dyrevelfærdslovens § 2.

Domme, der hovedsageligt omhandler overtrædelser af andre love/lovgivninger, bl.a. visse bestemmelser i straffeloven, er mindre relevante mht. at belyse straffniveauet for overtrædelse af dyrevelfærdslovens bestemmelser om uforsvarlig behandling af dyr m.v. Sådanne domme indgår som udgangspunkt ikke i undersøgelsen, idet enkelte domme dog er medtaget for så vidt angår brugen af rettighedsfrakendelser efter dyrevelfærdslovens § 60.

---

<sup>8</sup> Det Centrale Husdyrbrugsregister

## 4.2. Konklusioner fra gennemgået retspraksis om straffniveau

I størstedelen af de gennemgåede domme er den eller de tiltalte fysiske personer. Der er dog gennemgået domme, hvor den eller de tiltalte er juridiske personer (selskaber m.v.) eller både fysiske og juridiske personer. Dette gælder især på dyretransportområdet.

Omkring 1/3 af de gennemgåede domme vedrører overtrædelser begået uden for erhverv, herunder enkelte hobbylandbrug eller lignende, og 2/3 af dommene vedrører overtrædelser begået i forbindelse med udøvelse af erhverv, heraf omhandler ca. 1/3 helt eller delvist dyretransport.

### Typer af sager uden for erhverv

De fleste sager uden for erhverv involverer ét eller enkelte dyr. Der er også enkelte sager om uforsvarlig behandling og/eller grovere uforsvarlig behandling, herunder eventuelt mishandling, af et større antal dyr, eksempelvis i sager, der involverer hobbyhold af landbrugsdyr.

De fleste domme uden for erhverv vedrører vanrøgt af dyr, herunder som følge af manglende behandling af syge og tilskadekomne dyr, manglende eller utilstrækkelig fodring og adgang til vand og de i øvrigt dårlige og eventuelt uhygiejniske forhold, som dyrene holdes under. I flere af disse sager er der tale om mishandling af mindst ét dyr eventuelt i kombination med uforsvarlig behandling og/eller grovere uforsvarlig behandling af yderligere dyr. Det fremgår ikke altid af dommen, hvorvidt den uforsvarlige behandling af dyr skal tilregnes tiltalte som forsætlig eller uagtsom, herunder groft uagtsom. Det bemærkes hertil, at også uagtsomme overtrædelser af dyrevelfærdsloven/dyrevelfærdslovgivningen, herunder såvel handlinger/undladelser, er strafbare.

Flere af de gennemgåede domme uden for erhverv omhandler mishandling af dyr (som oftest hunde eller katte), som kan tilregnes tiltalte som forsætlig, idet der er tale om aktive handlinger i form af vold mod dyret/dyrene eller lignende handlinger. Det er dog ikke altid en aktiv voldshandling udgør mishandling af dyr, jf. dyrevelfærdslovens § 58, stk. 3, da det bl.a. afhænger af karakteren af volden/handlingen, herunder i hvilket omfang dyret/dyrene er udsat for smerte/lidelse under handlingen, og hvorvidt dyret har lidt skade som følge heraf (synlige skader/mén).

Enkelte sager vedrører blandt andet aflivning af dyr, der ikke er sket så hurtigt eller smertefrit som muligt. Sådanne aflivninger kategoriseres ofte som grovere uforsvarlig behandling med karakter af mishandling.

### Typer af sager inden for erhverv

De fleste sager inden for erhverv vedrører uforsvarlig behandling og/eller grovere uforsvarlig behandling af dyr, hvor syge og tilskadekomne dyr ikke er sat i sygesti/boks og tilset af en dyrlæge, herunder med henblik på eventuel behandling eller aflivning, utilstrækkelig fodring og adgang til vand, manglende tørt leje, beskidte dyr samt ødelagt inventar eller andre skarpe genstande i dyrenes opholdsrum og -arealer, som dyrene kan komme til skade på. Inden for transportområdet omhandler hovedparten af de gennemgåede sager transport af ét eller enkelte dyr, der ikke er transportegnede. Der er oftest tale om sager, hvor forholdet/forholdene udgør grovere uforsvarlig behandling af dyr.

I de fleste domme inden for erhverv er der tale om undladelser, der kan tilregnes gerningspersonen som uagtsom/groft uagtsom. Det er ikke altid, at det fremgår af dommen, hvorvidt retten har anset en undladelse som forsætlig eller uagtsom/grov uagtsom. Graden af tilregnelser kan dog i de fleste tilfælde have betydning for strafudmålingen. Som oftest vil sager om undladelser der udgør uforsvarlig behandling, grovere

uforsvarlig behandling eller mishandling af dyr inden for erhverv, kunne tilregnes gerningspersonen som i hvert fald uagtsomt.

I størstedelen af de gennemgåede domme inden for erhverv er den eller de tiltalte fysiske personer, men der er også et vist antal domme, hvor den eller de tiltalte er juridiske personer (selskaber m.v.) eller domme med flere tiltalte, herunder både juridiske og fysiske personer. I de gennemgåede domme på dyretransportområdet er der oftest tale om juridiske personer (transportvirksomheder).

I de følgende tre afsnit (4.2.1.-4.2.3.) redegøres for de konklusioner og tendenser, der kan udledes om straffniveauet og strafudmålingen i gennemgået retspraksis for henholdsvis uforsvarlig behandling af dyr, grovere uforsvarlig behandling af dyr og grovere uforsvarlig behandling af dyr med karakter af mishandling i sager både uden for og inden for erhverv. I afsnit 4.2.4. redegøres for de tendenser, der kan udledes om straffniveauet og strafudmålingen i gennemgået retspraksis på dyretransportområdet vedrørende uforsvarlig behandling af dyr, grovere uforsvarlig behandling af dyr og grovere uforsvarlig behandling af dyr med karakter af mishandling, herunder sager, hvor tiltalte er transportør (vognmand/chauffør) og sager, hvor tiltalte er landmand/leverandør, der lader dyr transportere af en transportør eller som selvkører.

I gennemgangen bemærkes for så vidt angår gentagelsestilfælde, at det ikke altid fremgår tydeligt af dommene, bl.a. udeblivelsesdomme, hvorvidt tiltalte er tidligere straffet for uforsvarlig behandling af dyr, eller hvilken grad af uforsvarlig behandling, der er tale om. En dom, som eksempelvis vedrører andengangstilfælde af grovere uforsvarlig behandling af ét dyr, kan således godt være en sag, hvor en førstegangsovertrædelse ikke vedrørte grovere uforsvarlig behandling af dyr, men uforsvarlig behandling af dyr, ligesom antallet af dyr i forhold til tidligere overtrædelser kan være forskelligt.

Det bemærkes endvidere, at flere domme vedrører en kombination af to eller alle tre grader af uforsvarlig behandling af dyr (uforsvarlig behandling af dyr, grovere uforsvarlig behandling af dyr og mishandling af dyr). I gennemgangen af domme kategoriseres en "kombinationsdom" under højeste grad af lidelse og med det antal af dyr (2-10 dyr eller over 10 dyr), der er udsat for enten mishandling og/eller grovere uforsvarlig behandling. Eksempelvis vil en dom, som omhandler mishandling af ét dyr, grov uforsvarlig behandling af fem dyr samt uforsvarlig behandling af 10 dyr indgå i konklusionerne om straffniveau ved mishandling af 2-10 dyr.

#### **4.2.1. Straffniveau ved uforsvarlig behandling af dyr**

Straffen for overtrædelser, der udgør uforsvarlig behandling af dyr, er bøde eller fængsel indtil 1 år (dyrevelfærdsloven § 58, stk. 1).

De fastsatte bødeniveauer for uforsvarlig behandling af dyr (uden for erhverv) er i førstegangstilfælde 2.000 kr. og i andengangstilfælde 6.000 kr.

De fastsatte bødeniveauer for uforsvarlig behandling af dyr (inden for erhverv) er i førstegangstilfælde 5.000 kr. og i andengangstilfælde 15.000 kr.

De fastsatte bødeniveauer for uforsvarlig behandling af dyr i sager om transport af dyr (overtrædelser begået af landmænd og transportører) er i førstegangstilfælde 13.000 kr. og i andengangstilfælde 18.000 kr.

##### **4.2.1.1. Straffniveau uden for erhverv**

I de gennemgåede domme om uforsvarlig behandling uden for erhverv er der som oftest tale om ét eller enkelte dyr og førstegangstilfælde. Der er enkelte eksempler på domme, hvor der er tale om

andengangstilfælde eller tredje-/flergangstilfælde og kun få eksempler på sager om uforsvarlig behandling af over 10 dyr.

Bødestørrelserne for uforsvarlig behandling af dyr følger som udgangspunkt bødeniveauerne, som er fastsat i dyrevelfærdsloven. Bødestrafen i førstegangstilfælde af uforsvarlig behandling af ét eller enkelte dyr ligger i de gennemgaaede domme på 2.000 kr.- 7.000 kr., og i sager om uforsvarlig behandling af flere dyr (over 10 dyr) og/eller i andengangstilfælde eller tredjegangstilfælde af uforsvarlig behandling af dyr ses bøder på 5.000-15.000 kr. Højere idømte bøder end de fastsatte bødeniveauer skyldes som oftest, at der er tale om flere dyr, f.eks. i forbindelse med hobbyhold af landbrugsdyr eller et større hundehold (der ikke i forhold til den pågældende sag og straffens fastsættelse betragtes som erhvervsmæssigt), og/eller der er tale om tredje-/flergangstilfælde, ligesom karakteren af den uforsvarlige behandling tillægges vægt.

Højere bøder end bødeniveauerne i dyrevelfærdsloven ses også, hvor der er tale om overtrædelser af andre regler i anden lovgivning, herunder hundeloven eller den øvrige veterinærlovgivning. Det bemærkes hertil, at hobbyhold af landbrugsdyr afhængig af besætningsstørrelse stadig vil være omfattet af særregler på dyrevelfærdsområdet for erhvervsmæssigt hold af den eller de pågældende dyrearter, såvel som regler i den øvrige veterinærlovgivning,

I en dom om uforsvarlig behandling af ét dyr i førstegangstilfælde afsagt af Retten i Odense den 14. august 2024 (udeblivelsesdom) blev tiltalte idømt en bøde på 7.000 kr. for uforsvarlig behandling af sin hund, idet hunden blev holdt udendørs i en hundegård (et bur) på ca. 2½ x 5 meter med meget afføring på jorden uden adgang til vand, foder samt ly og læ. Samtidig blev hunden konfiskeret, da tiltalte havde overtrådt et tidsbegrænset forbud mod at holde hund efter hundelovens § 12 a, idet tiltalte flere gange tidligere var straffet for diverse overtrædelser af hundeloven.

I en dom om tredjegangstilfælde af uforsvarlig behandling af ét dyr afsagt af Østre Landsret den 13. oktober 2022 (AM2022.10.13Ø) blev tiltalte idømt en bøde på 15.000 kr. for to forhold om uforsvarlig behandling af en hund, idet tiltalte i det ene tilfælde havde taget halsgreb på sin hund og rusket den hårdt og i det andet tilfælde havde slået sin hund 3-4 gange i hovedet med flad hånd og kastet hunden ned på en stol. Retten lagde ved straffens fastsættelse vægt på karakteren af tiltaltes uforsvarlige behandling af hunden, og at der nu var tale om to tilfælde af overtrædelse af dyrevelfærdsloven i tredjegangstilfælde.

I en dom om andengangstilfælde af uforsvarlig behandling af flere dyr (hobbykvæghold) afsagt af Vestre Landsret den 18. marts 2024 (TfL2024.53) blev tiltalte idømt en bøde på 8.000 kr. for uforsvarlig behandling af en besætning af 32 kreaturer, idet dyrene hverken ude på markerne eller indendørs havde adgang til ly, læ og tørt leje, ligesom tiltalte havde forsømt at sørge for, at dyreholdet blev tilset af en dyrlæge mindst én gang årligt. Forholdet blev af landsretten bedømt som ikke-erhvervsmæssigt, og der blev ved straffens fastsættelse lagt vægt på antallet af dyr, der var blevet udsat for uforsvarlig behandling, og at tiltalte var straffet én gang tidligere for grov uforsvarlig behandling af dyr.

Foruden bødedomme ses også en enkelt dom om fængselsstraf for blandt andet andengangstilfælde af uforsvarlig behandling af flere dyr. Dommen, som er afsagt af Retten i Hillerød den 14. november 2022, omhandlede fire forhold af uforsvarlig behandling af en kvægbesætning (mellem 22-27 dyr pr. forhold) begået over en periode på 2 år. Den uforsvarlige behandling bestod blandt andet i utilstrækkelig adgang til vand, manglende tørt leje, mudrede/beskidte dyr, hvoraf nogle var i huld under middel samt manglende tilkald af dyrlæge til én skadet kvie. Desuden var der tale om overtrædelse af reglerne om mærkning og registrering af dyr samt reglerne om bortskaffelse af døde dyr. Tiltalte blev idømt 20 dages betinget fængsel.

Ved straffens fastsættelse lagde retten vægt på forholdenes karakter og tiltaltes personlige forhold, herunder at tiltalte var tidligere straffet for ligeartet kriminalitet.

#### *4.2.1.2. Strafniveau inden for erhverv*

I de gennemgåede domme om uforsvarlig behandling inden for erhverv er der som oftest tale om andengangstilfælde eller tredjegang-/flergangstilfælde og sager, der involverer flere dyr (over 10 dyr). Der er dog også eksempler på domme, hvor der er tale om førstegangstilfælde af uforsvarlig behandling af dyr (ét til flere dyr).

I de gennemgåede domme, der vedrører førstegangstilfælde af uforsvarlig behandling af ét til flere dyr eller andengangstilfælde af uforsvarlig behandling af enkelte dyr ses bøder på mellem 7.000-30.000 kr. samt en enkelt bøde på 100.000 kr., hvilket er højere bøder end de fastsatte bødeniveauer.

Højere idømte bøder end bødeniveauerne skyldes, at der er tale om flere dyr og forhold og/eller samtidig overtrædelse af den øvrige veterinærlovgivning.

I en dom om førstegangstilfælde af uforsvarlig behandling af flere dyr afsagt af Retten i Sønderborg den 26. september 2023 blev tiltalte besætningsejer (ejer af kødkvægsbesætningen) idømt en bøde på 15.000 kr. for to forhold af uforsvarlig behandling af henholdsvis 25 og 23 kreaturer. Der var tale om to velfærdskontrolbesøg den 13. januar 2022 og den 4. april 2022 hos tiltalte. Begge forhold handlede om, at kreaturerne ikke havde adgang til at søge ly og læ for vejrliget, ligesom de ikke havde adgang tørt leje. Kreaturerne blev også beskrevet som meget beskidte, og der var risiko for, at kreaturerne kunne sidde fast i mudret på vejen op til læskuret på marken eller indfangningsboksen. Bøden blev nedsat til det halve (15.000 kr.) grundet tiltaltes personlige forhold, herunder tiltaltes indkomst.

I en dom om førstegangstilfælde af uforsvarlig behandling af dyr afsagt af Retten i Aalborg den 23. oktober 2023 (udeblivelsesdom) blev tiltalte I/S idømt en bøde på 25.000 kr. for uforsvarlig behandling af ni kreaturer, idet fem kreaturer var tilsmudset af gødning og urin, og fire kreaturer ikke var blevet fodret tilstrækkeligt, hvorfor de fire kreaturer fremstod meget magre. Der var tale om ét velfærdskontrolbesøg hos tiltalte den 8. april 2022. Desuden var der tale om overtrædelse af regler om mærkning og registrering af dyr, idet 14 kreaturer ikke var korrekt øremærket.

I en dom om førstegangstilfælde af uforsvarlig behandling af flere dyr afsagt af Retten i Odense den 19. september 2024 blev tiltalte ApS idømt en bøde på 100.000 kr. for uforsvarlig behandling af henholdsvis ca. 39.000 fasankyllinger og 21.185 fasankyllinger i to på hinanden følgende perioder, idet kyllingerne bl.a. blev holdt indendørs i lukkede burrum uden adgang til forgårde med miljøberigelse, ligesom der var tilfælde af for mange fugle pr. enhed/bur og for små dimensioner, og i nogle fugleflokke var 10-30 pct. pillede (manglede fjer på ryggen). Retten lagde ved fastsættelsen af bødestørrelsen vægt på antallet af dyr og på, at overtrædelserne var sket i en erhvervsvirksomhed og med henblik på økonomisk vinding.

I domme om andengangstilfælde eller tredje-/flergangstilfælde af uforsvarlig behandling af flere dyr ses bøder på mellem 60.000-150.000 kr.

I en dom om tredjegangstilfælde af uforsvarlig behandling af flere dyr afsagt af Retten i Kolding den 19. september 2024 blev tiltalte besætningsejer idømt en bøde på 150.000 kr. for to forhold af uforsvarlig behandling af sin besætning på ca. 200 kreaturer, idet dyrene ikke havde tilstrækkelig adgang til rent og tørt leje, ligesom dyrenes opholdsarealer var indrettet på en måde, så der var risiko for, at dyrene kunne komme til skade, herunder på grund af manglende tør strøelse, våde og glatte gangarealer af ajle og gødning samt



flydende redskaber og inventar på gulvene. Tiltalte havde således ikke udvist den rettidige omhu ved behandlingen af dyrene, som han skulle som besætningsansvarlig. Retten lagde ved bødefastsættelsen vægt på, at tiltalte var tidligere straffet to gange for tilsvarende overtrædelser samt på antallet af dyr.

I en dom om andengangstilfælde af uforsvarlig behandling af flere dyr afsagt af Vestre Landsret den 11. december 2023 blev tiltalte besætningsejer idømt en bøde på 60.000 kr. for to forhold af uforsvarlig behandling af et større antal kreaturer, idet dyrene igennem en længere periode på mindst flere uger ikke havde adgang til rent og tørt leje, således at de var våde og tilsmudsede med urin og gødning på bagbenene, bugen og flankerne især udbredt på lårene, samt overtrædelse af reglerne om mærkning og registrering af dyr. Retten lagde ved straffens fastsættelse vægt på, at tiltalte var tidligere straffet for overtrædelse af dyrevelfærdslovgivningen (dyreværnsloven), og at forholdene var begået i forbindelse med udøvelse af erhverv. Der blev også taget hensyn til den usikkerhed, der efter bevisførelsen bestod om antallet af kreaturer.

Foruden bøddomme ses også enkelte domme om fængselsstraf ved tredje-/flergangstilfælde af uforsvarlig behandling af enkelte eller flere dyr. Strafniveauet i disse domme ses at være 30-40 dages fængsel, herunder såvel betinget som ubetinget fængsel. I to af tre af de gennemgåede domme med fængselsstraf for uforsvarlig behandling af dyr er der samtidig tale om overtrædelse af en idømt rettighedsfrakendelse.

I en dom om tredjegangstilfælde vedrørende forhold om væsentlig ulempe og uforsvarlig behandling af flere dyr afsagt af Vestre Landsret den 3. februar 2022 blev tiltalte, der var helt eller delvist ansvarlig for driften og pasning af besætningen, idømt 40 dages betinget fængsel samt en bøde på 150.000 kr. for uforsvarlig behandling af fem dyr, herunder en ponyhoppe med forvokset hov, et får med blodig skade på højre øre, et magert får, en kvie med hårdt spændt yver og en apatisk, sløv og mager unghest, samt at have udsat flere får, 22 heste og 12 kvier for væsentlig ulempe. Tiltalte havde ligeledes overtrådt en eksisterende (tidsbegrænset) rettighedsfrakendelse til at have med dyr at gøre. Herudover var der tale om overtrædelse af regler om mærkning og registrering af dyr, herunder daværende bekendtgørelse om identifikation af dyr af hestefamilien, samt biproduktforordningen ved ikke at have bortskaffet slagteaffald fra et får til forbrænding på et godkendt deponeringsanlæg (bekendtgørelse om straffebestemmelser for overtrædelse af visse forordninger om animalske biprodukter og afledte produkter, som ikke er bestemt til konsum). Retten havde ved straffens fastsættelse foretaget en samlet vurdering af omfanget og karakteren af lovovertrædelserne, herunder lagt vægt på, at der var tale om erhvervsmæssigt dyrehold, og at tiltalte påbegyndte lovovertrædelserne kort tid efter en tidligere dom for overtrædelse af dyreværnsloven/dyrevelfærdsloven, herunder en idømt rettighedsfrakendelse. Det kan endvidere bemærkes, at besætningsejeren, der var tiltaltes søn, blev idømt en bøde på 100.000 kr. i byretten, idet denne som besætningsejer overordnet set var ansvarlig for flere af de begåede overtrædelser.

I en højesteretsdom afsagt den 3. september 2024 (AM2024.09.03H), der vedrørte tredjegangstilfælde og uforsvarlig behandling af flere dyr, blev tiltalte idømt 50 (40) dages ubetinget fængsel for to forhold af uforsvarlig behandling af 87 kreaturer samt fem heste, idet kvæget gik i dybstrølesstalder med våd eller fugtig bund fyldt med gødning og var beskidte på bug og lår af gødning, og hestene gik i boks uden strøelse, ligesom flere kreaturer og to heste var uden tørt leje, og en del syge eller tilskadekomne kreaturer var ikke givet passende behandling og stod opstillet steder med risiko for at komme til skade på spidse metaldele m.v. Ved straffens fastsættelse lagde retten vægt på navnlig antallet af dyr, og at tiltalte var tidligere straffet to gange for bl.a. overtrædelse af dyreværnsloven/dyrevelfærdsloven, herunder med betinget fængselsstraf. Straffen på 50 dages ubetinget fængsel var en tillægs- og fællesstraf, der omfattede en tidligere idømt betinget fængselsstraf på 10 dages fængsel og en bøde i en sag om overtrædelse af straffelovens § 164 (om

afgivelse af urigtige oplysninger til offentlig myndighed med forsæt til, at en uskyldig derved bliver sigtet, dømt eller undergivet strafferetlig retsfølge for et strafbart forhold) og færdselsloven (kørsel uden kørekort).

#### **4.2.2. Strafniveau ved grovere uforsvarlig behandling af dyr**

Straffen for grovere uforsvarlig behandling af dyr er bøde eller fængsel indtil 2 år, jf. dyrevelfærdslovens § 58, stk. 2.

De fastsatte bødeniveauer for grovere uforsvarlig behandling af dyr (uden for erhverv) er i førstegangstilfælde 10.000 kr. og i andengangstilfælde 15.000 kr.

De fastsatte bødeniveauer for grovere uforsvarlig behandling af dyr (inden for erhverv) er i førstegangstilfælde 20.000 kr. og i andengangstilfælde 30.000 kr.

De fastsatte bødeniveauer for grovere uforsvarlig behandling af dyr i sager om transport af dyr (overtrædelser begået af landmænd og transportører) er i førstegangstilfælde 25.000 kr. og i andengangstilfælde 40.000 kr.

Strafpositionen for så vidt angår fængselsstraf er 30-40 dage, når der er tale om førstegangstilfælde af grovere uforsvarlig behandling af dyr inden for erhverv afhængig af sagens omstændigheder og grovhed.

##### **4.2.2.1. Strafniveau uden for erhverv**

Bødestørrelserne i sager om grovere uforsvarlig behandling af dyr uden for erhverv følger som udgangspunkt bødeniveauerne, som er fastsat i dyrevelfærdsloven. I sager om førstegangstilfælde af grovere uforsvarlig behandling af ét eller enkelte dyr ses bødestørrelser på 5.000-10.000 kr. I sager om andengangstilfælde eller tredje-/flergangstilfælde af grovere uforsvarlig behandling af ét eller enkelte dyr eventuelt i kombination med uforsvarlig behandling af yderligere dyr samt førstegangstilfælde af grovere uforsvarlig behandling af flere dyr (over 10 dyr) ses bødestørrelser på 10.000-30.000 kr., og i en enkelt dom om flergangstilfælde af grovere uforsvarlig behandling af flere dyr ses en bøde på 50.000 kr.

Lavere bøder end bødeniveauerne ses hovedsageligt kun i sager, der vedrører førstegangstilfælde af grov uforsvarlig behandling af ét eller enkelte dyr, og hvor bl.a. tiltaltes indkomstforhold er tillagt vægt i formildende retning ved bødens fastsættelse.

Højere bøder idømmes oftere i sager, hvor flere dyr er blevet udsat for grovere uforsvarlig behandling, herunder flere forhold, og/eller i tredje-/flergangstilfælde af uforsvarlig og grovere uforsvarlig behandling af dyr. Herudover idømmes oftere højere bøder, såfremt der er tale om overtrædelser af andre regler i dyrevelfærdslovgivningen, såsom en overtrædelse af en eksisterende rettighedsfrakendelse til hold af dyr, eller ved samtidig overtrædelse af regler i anden lovgivning, herunder veterinærlovgivningen. Veterinærlovgivningen er særligt relevant ved hobbyhold af landbrugsdyr.

I en dom om førstegangstilfælde af grov uforsvarlig behandling af ét dyr og uforsvarlig behandling af yderligere dyr afsagt af Østre Landsret den 4. november 2020 blev tiltalte idømt en bøde på 5.000 kr. for uforsvarlig behandling af i alt 14 hunde med begrænset plads og adgang til foder og vand, heraf grov uforsvarlig behandling af en hund, der havde udtalt mundhule- og tandkødsbetændelse med betændelse i og opløsning af kæbeknoglen og tandrødder til følge, hvilket resulterede i, at dyrlægen måtte trække 25 af hundens tænder ud. Retten lagde ved strafudmålingen vægt på, at alene én af hundene blev behandlet groft uforsvarligt, men at de øvrige hunde blev behandlet uforsvarligt. Bødens størrelse blev i byretten fastsat skønsmæssigt med udgangspunkt i de fastsatte bødeniveauer i dyreværnsloven/dyrevelfærdsloven, idet der

dog ikke blev fundet grundlag for at fastsætte bøden ud fra princippet om absolut kumulation. Efter sagens omstændigheder og tiltaltes forhold blev bøden i landsretten nedsat til 5.000 kr.

I en dom om flergangstilfælde af uforsvarlig og grovere uforsvarlig behandling af flere dyr afsagt af Retten i Holstebro den 8. april 2024 blev tiltalte idømt en bøde på 30.000 kr. for uforsvarlig behandling af 29 hunde, der havde utilstrækkelig adgang til foder og vand samt to forhold af grov uforsvarlig behandling af henholdsvis tre hunde og en hund, idet tre hunde havde ubehandlede smertefulde skader og forandringer i øjnene, og en hund havde på et senere tidspunkt ikke modtaget behandling for skader og forandringer i øjnene trods dybe kroniske hornhindeskader og observeret blindhed, samt uforsvarlig behandling af en hund, der ikke var blevet tilset af en dyrlæge og behandlet for en tydelig synlig infektion i øjnene. Desuden havde tiltalte ad to omgange overtrådt en (tidsbegrænset) rettighedsfrakendelse til hold af hunde efter dyrevelfærdsloven. Retten lagde ved straffens fastsættelse vægt på forholdenes karakter, tiltaltes forstraffe samt tiltaltes udprægede personlige vanskeligheder og dårlige økonomi.

I sager om grovere uforsvarlig behandling af flere dyr eventuelt i kombination med uforsvarlig behandling af yderligere dyr (f.eks. hobbyhold af landbrugsdyr eller større hundehold) ses desuden domme med fængselsstraffe på mellem 7-14 dages betinget fængsel og op til 60 dages betinget fængsel, herunder også i førstegangstilfælde.

I en dom afsagt af Retten i Hillerød den 30. oktober 2023 blev to tiltalte idømt henholdsvis 7 og 14 dages betinget fængsel for fire og otte forhold af uforsvarlig og grovere uforsvarlig behandling af flere dyr, herunder mindst 50 fjerkræ (høns, ænder, gæs) samt enkelte vagtler og undulater, kaniner, katte og hunde over en 2-årig periode. Overtrædelserne vedrørte bl.a. manglende adgang til tørt leje, strøelse, vand og foder, ligesom flere af dyrene blev holdt i små aflukkede og mørke rum. Endvidere var der ikke sørget for dyrlægetilsyn og behandling af syv syge og tilskadekomne dyr. Der blev ved straffens fastsættelse lagt vægt på, at de tiltalte i flere tilfælde mellem de enkelte forhold, havde haft kontrolbesøg og var meddelt pålæg og desuagtet havde fortsat deres vanrøgt af adskillige dyr. På den anden side blev det også tillagt betydning, at der for hovedparten var tale om ældre forhold, herunder var forholdene om grovere uforsvarlig behandling begået flere år tidligere, ligesom sagsbehandlingstiden i disse forhold i væsentlig grad ikke kunne tilskrives de tiltalte.

I en anden dom om førstegangstilfælde af grovere uforsvarlig behandling af flere dyr afsagt af Retten i Holbæk den 16. december 2019 blev tiltalte idømt 60 dages betinget fængsel for flere forhold af grovere uforsvarlig behandling af ca. 26 hunde, herunder 11 hvalpe. Hundene var magre og vommede og havde været inficeret med utøj gennem længere tid uden at være blevet tilset og behandlet af en dyrlæge. Herudover havde tiltalte søgt at selvbehandle hundene med vask i terpentintilfælde med kløe, hårtab, sår og fortykket hud til følge, og tiltalte havde ikke efterkommet et pålæg om at lade syv hvalpe undersøge af dyrlæge med henblik på en diagnose. Tiltalte havde desuden overtrådt hundeloven ved ikke at have sørget for mærkning og registrering af 11 hvalpe. Ved straffens fastsættelse lagde retten vægt på sagens karakter og antallet af hunde, som havde været smittet med skab og afmagrede i en længere periode. Endvidere blev der lagt vægt på, at tiltalte trods pålæg herom ikke søgte hundene behandlet.

I sager uden for erhverv ses det i formildende retning ofte tillagt vægt, såfremt tiltalte ikke tidligere er straffet, og såfremt der er gået længere tid siden overtrædelserne/forseelsen, ligesom der ofte ses at være lagt vægt på en lang sagsbehandlingstid, der ikke (alene) skyldes tiltalte. Endvidere lægges ofte vægt på tiltaltes (gode) personlige forhold. De nævnte elementer har også betydning for, om en eventuel fængselsstraf gøres betinget. Tiltaltes indtægtsforhold/indkomst er i nogle sager tillagt vægt, hvormed en bødestraf/bøden nedsættes.

I skærpende retning er det oftest forholdets/forholdenes karakter og grovhed, der tillægges vægt, herunder antallet af forhold og/eller antallet af dyr, og såfremt overtrædelserne/overtrædelserne er begået over en

længere periode, evt. med mellemliggende kontrolbesøg og meddelte pålæg, der ikke er efterkommet. Desuden bliver det tillagt vægt, såfremt tiltalte er tidligere straffet for lignende kriminalitet, herunder flergangstilfælde.

#### 4.2.2.2. *Strafniveau inden for erhverv*

Af de gennemgåede domme om grovere uforsvarlig behandling af dyr inden for erhverv er der som oftest tale om sager, der omhandler grovere uforsvarlig behandling af flere dyr, herunder i kombination med uforsvarlig behandling af flere dyr. Der er dog også eksempler på domme, der omhandler grovere uforsvarlig behandling af ét eller enkelte dyr. Det er generelt vanskeligt at udlede et meget nøjagtigt strafniveau på dyrevelfærdsområdet, da der er en stor variation i sagerne f.eks. i forhold til overtrædelsens type eller karakter, antallet af dyr m.v.

I de gennemgåede domme, der vedrører førstegangstilfælde af grovere uforsvarlig behandling af ét eller enkelte dyr, herunder i eventuel kombination med uforsvarlig behandling af yderligere dyr, ses bøder på mellem 10.000-30.000 kr., hvilket umiddelbart følger bødeniveauerne i dyrevelfærdsloven.

I en dom om førstegangstilfælde af grovere uforsvarlig behandling af ét dyr afsagt af Vestre Landsret den 29. juni 2022 (TfK2022.330) blev tiltalte besætningsejer idømt en bøde på 20.000 kr. for at have behandlet én ko groft uforsvarligt ved ikke at have sørget for behandling af koens hofteskade og halthed. Der blev ved straffens fastsættelse lagt vægt på forholdets karakter, og at der var tale om en førstegangsovertrædelse. Landsretten fandt, at tiltalte burde have bemærket koens skade og have reageret herpå.

I en dom om førstegangstilfælde afsagt af Vestre Landsret den 31. januar 2024 (TfK2024.12) blev tiltaltes dyrlæge idømt en bøde på 10.000 kr. for grovere uforsvarlig behandling af dyr, regler om transport af dyr samt dyrlægebogen ved ikke at have udvist fornøden omhu og samvittighedsfuldhed, da denne udfærdigede en attest om, at et kreatur var transportegnet, selvom dette ikke var tilfældet, idet kvien var voldsomt gangbesværet. Bøden var en tillægsstraf til en tidligere bøde på 45.000 kr. for overtrædelse af bl.a. bekendtgørelse om dyrlægers anvendelse, udlevering og ordinerings m.v. af lægemidler til dyr (nu: bekendtgørelse nr. 646 af 31. maj 2023). Dyrlægeklinikken ApS, som tiltalte var medejer af, var ligeledes tiltalt i sagen og blev idømt en bøde på 25.000 kr. for at være ansvarlig for dyrlægens udstedelse af attest.

I en anden dom om førstegangstilfælde af grov uforsvarlig behandling af ét dyr og uforsvarlig behandling af flere dyr afsagt af Retten i Aarhus den 1. juli 2020 blev to tiltalte (besætningsejer og driftsansvarlig) idømt bøder på henholdsvis 30.000 kr. og 10.000 kr. for uforsvarlig behandling af mindst 200 grise på en gennemsnitvægt på 20-30 kg, der gik på et areal, som var væsentligt mindre end det fastsatte krav, samt grov uforsvarlig behandling af en so, der i mindst flere dage havde haft et halesår samt lammelse i bagpartiet uden at have modtaget behandling herfor eller være sat i sygesti. Der blev ved straffens fastsættelse lagt vægt på, at de tiltalte ikke tidligere var straffet, og at der alene var tale om grov uforsvarlig behandling af én gris, dog begået som led i erhverv, og for så vidt angår den driftsansvarlige blev der i den forbindelse lagt vægt på, at tiltalte var ansat uden økonomisk ansvar for driften.

I førstegangstilfælde af grovere uforsvarlig behandling af flere dyr (over 10 dyr), eventuelt i kombination med uforsvarlig behandling af yderligere dyr, ses bødestørrelser på mellem 40.000-100.000 kr. og enkelte domme med en fængselsstraf på 40-60 dages betinget fængsel. Der ses således i de gennemgåede domme, der vedrører førstegangstilfælde og grov uforsvarlig behandling af flere dyr idømt bøder, der er højere end de fastsatte bødeniveauer i dyrevelfærdsloven.

I en dom om førstegangstilfælde af uforsvarlig behandling og grovere uforsvarlig behandling af flere dyr afsagt af Østre Landsret den 10. maj 2023 blev tiltalte besætningsejer idømt en bøde på 60.000 kr. for flere tilfælde af uforsvarlig behandling af i alt 28 kreaturer samt 25 voksne får og et næsten tilsvarende antal lam, herunder grovere uforsvarlig behandling af én ko, der måtte aflives på grund af afmagring, og 17 får der var afmagrede på grund af utilstrækkelig fodring. Dyrene, der blev holdt udendørs, var generelt i dårligt huld (under middel) med sparsom adgang til ly, læ og tørt leje, ligesom der var tale om manglede parasitbehandling. Retten lagde ved straffens fastsættelse vægt på overtrædelsernes karakter, omfang og alvor, herunder at der forelå flere tilfælde af uforsvarlig behandling af dyr og to tilfælde af grovere uforsvarlig behandling af dyr, og at overtrædelserne var begået i forbindelse med erhvervsudøvelse.

I en anden dom om førstegangstilfælde af uforsvarlig behandling og grovere uforsvarlig behandling af flere dyr afsagt af Retten i Kolding den 11. september 2024 blev tiltalte besætningsejer idømt 60 dages betinget fængsel (med vilkår om 80 timers samfundstjeneste og at være under tilsyn af Kriminalforsorgen i prøvetiden) for flere forhold af uforsvarlig og grovere uforsvarlig behandling af flere dyr over en 2-årig periode, herunder grov uforsvarlig behandling af 43-47 kreaturer. Der var tale om grov uforsvarlig behandling af 13 kreaturer på stald, der var i ringe foderstand med kantende hoftehjørner, fremtrædende ribben og rygknogler uden adgang til tørt leje, og grov uforsvarlig behandling af 30 udegående kreaturer, hvor hovedparten var i ringe foderstand, ligesom dyrene generelt manglede adgang til foder. Endvidere var 4 kreaturer ikke egnede til at gå ude og var i forbindelse med et senere kontrolbesøg fortsat (meget) magre i huld under middel med fremtrædende ribben og hoftehjørner samt ringe muskelmasse. Herudover var der tale om uforsvarlig behandling af flere kreaturer og enkelte ponyer, der bl.a. var under middel i huld på grund af utilstrækkelig fodring eller opstaldet med risiko for at komme til skade. Retten lagde ved straffens fastsættelse vægt på, at der var tale om flere forhold om uforsvarlig behandling og grov uforsvarlig behandling af dyr, og at nogle af dyrene var gengangere fra tidligere kontroller. Der blev endvidere lagt vægt på tiltaltes personlige forhold.

I de gennemgåede domme om andengangstilfælde eller tredje-/flergangstilfælde af grovere uforsvarlig behandling af enkelte eller flere dyr, herunder i eventuel kombination med uforsvarlig behandling af yderligere dyr, ses bøder på mellem 50.000-200.000 kr. eller domme med en fængselsstraf på mellem 30-60 dages betinget fængsel. Der ses således i de gennemgåede domme, der vedrører gentagelsestilfælde og grov uforsvarlig behandling af dyr idømt bøder, der er højere end de fastsatte bødeniveauer i dyrevelfærdsloven.

I en dom afsagt af Vestre Landsret den 24. januar 2018 blev tiltalte besætningsejer idømt en bøde på 100.000 kr., og tiltalte driftsleder og dyreansvarlige blev idømt 14 dages betinget fængsel samt en bøde på 200.000 kr. for flere forhold af uforsvarlig behandling og grovere uforsvarlig behandling af flere dyr, herunder ca. 130 kreaturer, ca. 150 grise og ca. 60 heste. Der var herunder tale om grov uforsvarlig behandling af fem grise og 20 kreaturer med forskellige lidelser, der ikke var blevet tilset og behandlet af en dyrlæge samt 24 magre heste, hvoraf nogle var opstaldet i mindre bokse uden adgang til rent vand. Desuden blev tiltalte driftsleder fundet skyldig i mishandling af én ko, idet tiltalte havde vredet halen om/brækket halen på koen. Herudover blev begge fundet skyldige i overtrædelse af regler om mærkning og registrering af dyr, og tiltalte driftsleder for overtrædelse af regler i bekendtgørelse om autorisation af fødevarevirksomheder (uautoriserede slagtninger m.v.), hygiejnereglerne og regler om opbevaring og bortskaffelse af døde dyr/animalske biprodukter. Retten lagde ved bødestraffenes fastsættelse vægt på, at de tiltalte med mellemliggende påbud og sigtelser over lang tid havde begået talrige overtrædelser af dyreværnsloven. Forskellen på bødestørrelserne skyldtes, at driftsleder havde varetaget den daglige pasning af dyrene. Det bemærkes endvidere, at flere af forholdene var begået før strafskærpsen i juli 2016.

I en dom afsagt af Vestre Landsret den 14. september 2021 (AM2021.09.14V3) blev tiltalte besætningsejer idømt en bøde på 50.000 kr. for bl.a. to forhold af uforsvarlig behandling af henholdsvis 25 og 27 heste, idet

hestene bl.a. ikke havde tilstrækkeligt adgang til rent og tørt leje, ikke havde passende adgang til motion, ikke var tilstrækkeligt behandlet imod utøj, var tilsmudsede med indtørret gødning op ad ben og lår og på et senere tidspunkt også uden tilstrækkelig adgang til drikkevand, samt grov uforsvarlig behandling af tre heste, idet to hestes tilstand kunne karakteriseres som sygeligt afmagret, og en hest burde have været tilset af en dyrlæge som følge af et sår med tydelig granulationsvævsdannelse på højre bagben. Tiltalte havde desuden undladt at efterkomme to pålæg om at sikre hestene adgang til tørt leje og adgang til at komme på fold samt senere pålæg om også at sikre hestene adgang til fersk vand. Tiltalte blev endvidere fundet skyldig i overtrædelse af mark- og vejfredsloven, idet tiltalte havde handlet uagtsomt ved ikke tilstrækkeligt at sikre, at hestene ikke kunne forlade ejendommen og færdes løse. Retten lagde ved straffens fastsættelse vægt på forholdenes karakter, og at overtrædelserne var begået i forbindelse med udøvelse af erhverv, idet erhvervsudøvelse dog havde haft begrænset omfang. Der blev endvidere lagt vægt på tiltaltes forstraffe (tidligere straffet to gange).

I en dom om andengangstilfælde afsagt af Retten i Nykøbing F. den 9. oktober 2020 blev tiltalte pasningsansvarlige idømt 60 dages betinget fængsel for flere forhold af uforsvarlig og grovere uforsvarlig behandling af flere dyr, herunder grov uforsvarlig behandling af et større antal kreaturer, der på nær enkelte dyr var i huldværdi 1½-2 og så afmagrede, at de var muskelfattige, hvor alle tværtappe var synlige og hoftehjørner, sædeben og halerod fremstod markerede, ligesom flere af kreaturerne havde meget lange klove, herunder et med snabelklove, og andre med så lange klove, at de i form af sakseklove krydsede ind over hinanden. Endvidere var der tale om grov uforsvarlig behandling af ca. 50-60 får, der var ekstremt afmagrede i skønnet huldværdi 1, samt uforsvarlig behandling af to hunde, der ikke havde mulighed for at finde tørt leje og var tilsølet i mudder på grund af manglende soignering og med mudderkager på kroppen. Desuden blev tiltalte fundet skyldig i overtrædelse af husdyrgødningsbekendtgørelsen. Retten lagde ved straffens udmåling vægt på, at tiltalte var tidligere straffet for overtrædelse af dyreværnsloven, og at der var tale om et større antal dyr af forskellig art. I formildende retning blev det til dels tillagt vægt, at tiltalte ikke siden de forhold, som sagen vedrørte, sås at være sigtet for overtrædelse af dyreværnsloven og til dels sagens alder.

De domme, hvor bødestørrelserne adskiller sig fra de fastsatte bødeniveauer i dyrevelfærdsloven, er for så vidt angår lavere bødestørrelser primært konkret begrundede i særlige tidsmæssige eller personlige forhold, og for så vidt angår højere bødestørrelser er der ofte tale om domme, der vedrører mange forhold og flere dyr, evt. på flere områder, der er til pådømmelse samtidig.

#### **4.2.3. Strafniveau ved grovere uforsvarlig behandling af dyr med karakter af mishandling**

Straffen for grovere uforsvarlig behandling af dyr med karakter af mishandling er fængsel indtil 2 år, jf. dyrevelfærdslovens § 58, stk. 3.

Strafpositionen for så vidt angår fængselsstraf er 60 dage for mishandling af dyr afhængig af sagens omstændigheder og grovhed (inden for og uden for erhverv). Som udgangspunkt sondres der ikke mellem, om overtrædelserne er begået inden for eller uden for erhverv. Dog anses det generelt som en skærpende omstændighed, hvis overtrædelserne er begået som led i udøvelse af erhverv.

##### **4.2.3.1. Strafniveau uden for erhverv**

I de gennemgåede domme uden for erhverv, der vedrører mishandling af ét eller enkelte dyr, herunder mishandling af ét dyr i kombination med (grov) uforsvarlig behandling af enkelte eller flere dyr, ses straffen sædvanligvis at være mellem 30 og 60 dages fængsel, heraf lidt over 2/3 på 60 dages fængsel. Der er et enkelt

eksempel på en dom på 7 dages betinget fængsel, en enkelt dom på 20 dages betinget fængsel og en enkelt dom på 4 måneders betinget fængsel. I hovedparten af de gennemgåede sager uden for erhverv om mishandling af dyr er der tale om førstegangstilfælde og mishandling af ét dyr eller enkelte dyr. Der er kun få sager, hvor der er tale om andengangstilfælde, eller som samtidig involverer flere forhold og/eller flere dyr, herunder (grovere) uforsvarlig behandling af dyr.

I en dom om førstegangstilfælde og mishandling af ét eller enkelte dyr afsagt af Retten i Odense den 19. august 2019 blev tiltalte idømt 7 dages betinget fængsel for mishandling af dyr ved at efterlade en kat med fire killinger i en papkasse uden vand. De fire killinger blev fundet successivt indtil 10 dage efter, de var blevet udsat. De ville ikke have kunnet klare sig selv, og henset til, at én killing var tæt på døden, da den blev fundet, var forholdet at betragte som mishandling.

I en dom om førstegangstilfælde og mishandling af ét dyr, afsagt af Retten i Herning den 13. juli 2023, blev tiltalte idømt 20 dages betinget fængsel for mishandling af en kat ved at have sat to plastikstrips om højre og venstre forben på katten og strammet dem ind, hvorved blodtilførslen blev kompromitteret og begge forpoter hævede voldsomt op og blev misfarvede. Dette medførte sårdannelse og dybe læsioner, hvor stripsene havde siddet. Plastikstripsene blev først fjernet, da en tilfældig forbipasserende borger fandt katten. Retten lagde ved straffens udmåling vægt på sagens omstændigheder, herunder tiltaltes forklaring om, at han forsøgte at klippe stripsene af, samt tiltaltes unge alder (15 år) og personlige forhold i øvrigt.

I en dom om førstegangstilfælde og mishandling m.v. af flere dyr, afsagt af Retten i Odense den 20. april 2022 (AM2022.04.20B) blev tiltalte idømt 4 måneders betinget fængsel for mishandling af to hunde og grovere uforsvarlig behandling af seks hunde samt uforsvarlig behandling af ca. 14 hunde. To hunde blev udsat for mishandling ved spark og eller anden form for vold, som forårsagede brud på lårbenet på den ene hund, som endvidere blev aflivet ved hængning året efter, og den anden hund fik slået tænderne ud med en lægte eller lignende. Herudover benyttede tiltalte "stødhalsbånd" eller lignende på tre hunde, ligesom tiltalte gentagne gange havde slået sine (og dennes ægtefælles) hunde med ridepisk som led i opdragelse. Herudover blev to hunde og seks hvalpe holdt udendørs uden adgang til ly og læ, og seks hunde blev holdt i et lille bur i et udhus/fyrrum uden adgang til vand og tørt leje mm. Retten lagde ved straffens fastsættelse vægt på forholdenes karakter og antal, og at forholdene var begået over en længere periode. I formildende retning blev der lagt vægt på tiltaltes gode personlige forhold, og at forholdene for hundene var acceptable ved politiets kontrolbesøg.

Strafniveauet i sager om mishandling af dyr, herunder i evt. kombination med anden grad af uforsvarlig behandling af dyr, følger som udgangspunkt strafskærpelsen fra 2016, hvor udgangspunktet er fængsel i 60 dage for mishandling af dyr afhængigt af sagens omstændigheder og grovhed.

Den gennemsnitlige straflængde af de gennemgåede domme om mishandling, der er afgjort med en ubetinget dom, betinget dom, eller en delvis betinget dom, er 40-60 dages fængsel.

I sager uden for erhverv er det i formildende retning ofte tillagt vægt, såfremt tiltalte ikke tidligere er straffet, og såfremt der er gået længere tid siden overtrædelsen/forseelsen, ligesom der ofte ses at være lagt vægt på en lang sagsbehandlingstid, der ikke (alene) skyldes tiltalte. Endvidere lægges ofte vægt på tiltaltes (gode) personlige forhold. De nævnte elementer har også betydning for, om en eventuel fængselsstraf gøres betinget.

I skærpende retning er det oftest forholdets/forholdenes karakter og grovhed, der tillægges vægt, herunder til dels antallet af forhold og/eller antallet af dyr, og såfremt overtrædelsen/overtrædelserne er begået over en længere periode.

I en dom om førstegangstilfælde og mishandling af ét dyr afsagt af Retten i København den 6. september 2024 blev tiltalte idømt 60 dages betinget fængsel for mishandling af en hund ved at give hunden flere knytnæveslag i hovedet, prikket den i siden flere gange og have presset hunden hårdt mod gulvet, hvorved den fik indre blødninger og afgik ved døden som følge heraf. Retten lagde ved straffens fastsættelse vægt på, at der var tale om dyremishandling, at forholdet var af enkeltstående karakter, og at der var gået næsten fire år siden forholdet var begået. Der blev desuden lagt vægt på tiltaltes personlige forhold.

I en dom om førstegangstilfælde og mishandling af ét dyr afsagt af Retten i Nykøbing F. den 4. september 2018 blev tiltalte idømt 30 dage betinget fængsel for mishandling af en kat og aflivning af en kat ved at slå den to gange i hovedet med en skovl.

I en dom om førstegangstilfælde og mishandling af ét dyr afsagt af Retten i Hillerød den 22. marts 2019 blev tiltalte idømt 60 dages betinget fængsel, herunder 80 timers samfundstjeneste, for mishandling og aflivning af en kat ved at slå den adskillige gange med en økse på halsen, mens katten stadig var i live, indtil den afgik ved døden, hvorefter katten blev smidt på et tændt bål i haven. Retten lagde ved straffens fastsættelse vægt på forholdets grovhed og karakter. Særligt henset til den tid, der var gået, siden forholdet blev begået, og henset til tiltaltes nu gode personlige forhold fandt retten det forsvarligt at gøre straffen betinget med vilkår om samfundstjeneste, ligesom tiltalte skulle være under tilsyn fra Kriminalforsorgen i prøvetiden.

I en dom om førstegangstilfælde og mishandling af ét dyr afsagt af Retten i Sønderborg den 9. september 2021 blev tiltalte idømt 60 dages betinget fængsel for mishandling af en hest ved ikke at sørge for udredning, behandling eller aflivning af hesten i en periode på mindst 7 måneder, idet hesten led af en ubehandlet hudsvulst over øjenlåget, som medførte, at hestens næse-, kæbe- og pandehuler var monstrøs opsvulmede, ligesom den var kakektisk afmagret. Retten lagde ved straffens fastsættelse vægt på, at tiltalte ikke tidligere var straffet og den lange sagsbehandlingstid, der ikke skyldtes forhold hos tiltalte. Tiltalte skulle være under tilsyn af Kriminalforsorgen i prøvetiden.

Fængselsstraffene er overvejende gjort betingede. Der er kun få eksempler på ubetingede eller delvist betingede domme.

I en dom om førstegangstilfælde og mishandling m.v. af dyr afsagt af Retten i Viborg den 11. januar 2023 blev tiltalte idømt 60 dages ubetinget fængsel for mishandling af en hest og uforsvarlig behandling af en hest og fem katte. Hesten var blevet udsat for mishandling, da den trods forvoksede baghove og snabelhove på begge forben, samt at den var tydeligt smertepreget, ikke var blevet tilset af en dyrlæge i mindst seks måneder. Desuden var hesten i huld under middel med tydelige ryghvirvler, hoftehjørner og skulderblad samt indsunkne muskulatur, og hesten var uvillig til at bevæge sig og nedstemt. Der sad endvidere indtørrede plader af hård gødning på hestens pels på krop og ben som følge af, at hesten stod opstaldet i en boks uden adgang til tørt, velstrøet leje igennem flere måneder. Herudover var der tale om uforsvarlig behandling af fem katte, som ikke havde modtaget tilstrækkelig og rettidig pelspleje. Derudover var deres opholdssted fyldt med ekskrementer. Endvidere havde en anden hest kager af gammel gødning på pelsen, og den blev holdt i en boks, hvor der var risiko for, at hesten kunne komme til skade på ødelagt inventar, ligesom hesten ikke fik motion. Retten lagde ved straffens fastsættelse vægt på forholdenes karakter og grovhed og fandt ikke grundlag for at gøre straffen betinget, uanset at tiltalte ikke var tidligere straffet.



I en dom om førstegangstilfælde og mishandling af ét dyr afsagt af Retten i Næstved den 11. januar 2024 blev tiltalte idømt 60 dages ubetinget fængsel for mishandling af en hundehvalp ved at have efterladt hunden i sin lejlighed i ikke under en uge, hvor den var lænket til en radiator uden adgang til mad eller vand, indtil den blev fundet af en hjemmeplejer. Hunden fremstod afmagret og dehydreret. Retten lagde ved straffens fastsættelse vægt på forholdets karakter, og der blev henvist til, at forholdet var omfattet af den tilsigtede strafskærpelse med lovændringen i 2016. Retten fandt på baggrund af de foreliggende oplysninger i sagen ikke grundlag for at gøre straffen hverken helt eller delvist betinget.

I en dom om anden-/tredjegangstilfælde af overtrædelse af dyrevelfærdsloven afsagt af Retten i Holstebro den 4. december 2023 blev tiltalte idømt 60 dages fængsel, hvoraf 30 dage blev gjort ubetinget, samt en tillægsbøde på 7.000 kr. (overtrædelse af færdselsloven) for et forhold om mishandling af en pony og to forhold om uforsvarlig behandling af henholdsvis 11 og otte dyr. Tiltalte havde udsat en pony for mishandling, idet ponyen, der var afmagret og indfalden med fremstående ribben, rygsøjle, hofte-, bækken- og skulderknogler, ikke var blevet sikret tilstrækkelig og rettidig behandling. Herudover var en anden pony under middel i huld med let følbare ribben samt to får og otte lam blevet udsat for uforsvarlig behandling, da de ikke havde adgang til rent og tørt leje, ligesom to moderfår og seks kaniner blev holdt uden adgang til frisk vand. Herudover blev tiltalte fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 4, ved at lægge hindringer i vejen for tilsynspersoners udførelse af deres offentlig tjeneste eller hverv. Ved straffens fastsættelse fandt retten på baggrund af karakteren af lovovertrædelserne, at anvendelse af ubetinget fængselsstraf var påkrævet. Dog blev det taget i betragtning, at tiltalte af relevans for sagen alene tidligere var straffet med to bøder, hvormed straffen blev gjort delvist betinget.

Som det fremgår ovenfor er den gennemsnitlige straffelængde i sager om dyremishandling 40-60 dages fængsel, hvilket umiddelbart afspejler det strafniveau, som var tilsigtet med strafskærpelsen i 2016.

Betingede fængselsstraffe kommer især på tale i de sager, hvor der lægges vægt på tiltaltes personlige forhold, herunder tiltaltes alder, eller hvor der er særlige tidsmæssige grunde. Det forekommer også, at der er grundlag for at idømme foranstaltninger efter straffelovens §§ 68-69 (behandlingsdomme m.v.) i sager om overtrædelse af dyrevelfærdslovgivningen.

#### *4.2.3.2. Strafniveau inden for erhverv*

De fleste af de gennemgåede domme, der vedrører mishandling af dyr inden for erhverv, er sager om førstegangstilfælde, som vedrører ét eller enkelte dyr eventuelt i kombination med uforsvarlig behandling og/eller grovere uforsvarlig behandling af yderligere dyr. Der er dog tillige blandt nogle af de gennemgåede domme om mishandling af ét eller enkelte dyr, herunder i kombination med uforsvarlig eller grovere uforsvarlig behandling af yderligere dyr, eksempler på sager om andengangstilfælde eller tredje-/flergangstilfælde. Der ses endvidere enkelte domme, der vedrører mishandling af over 10 dyr eventuelt i kombination med grovere uforsvarlig behandling af yderligere dyr i første- eller andengangstilfælde. Der er imidlertid ikke eksempler i den gennemgåede retspraksis på tredjengangs-/flergangstilfælde af mishandling af over 10 dyr inden for erhverv.

De idømte fængselsstraffe i den gennemgåede retspraksis er som oftest gjort betingede. Der er dog enkelte eksempler på ubetingede eller delvist betingede domme.

Strafniveauet i sager om førstegangstilfælde og mishandling af ét eller enkelte dyr, herunder evt. i kombination med anden grad af uforsvarlig behandling af dyr, følger som udgangspunkt strafskærpelsen fra 2016, hvor udgangspunktet er fængsel i 60 dage for mishandling af dyr afhængigt af sagens omstændigheder

og grovhed. Endvidere ses højere straffe udmålt i sager om gentagelsestilfælde og/eller sager, der omhandler flere dyr og/eller flere forhold.

Således lægges der ved strafudmålingen i skærpende retning som oftest vægt på forholdets/forholdenes (overtrædelsernes) karakter, antal og grovhed, herunder dels antallet af forhold, og dels antallet af dyr, og det tillægges ofte vægt, såfremt overtrædelsen/overtrædelserne er begået over en længere periode, evt. med mellemliggende kontrolbesøg og meddelte pålæg, der ikke er efterkommet. Desuden tillægges det vægt, såfremt tiltalte er tidligere straffet for lignende kriminalitet.

I formildende retning lægges der som oftest vægt på tiltaltes gode personlige forhold og/eller tiden, der er gået, siden overtrædelsen har fundet sted, herunder lang sagsbehandlingstid, der ikke (alene) kan tilskrives tiltalte.

I sager om førstegangstilfælde inden for erhverv (fysiske personer), der vedrører mishandling af ét eller enkelte dyr, herunder mishandling af ét dyr i kombination med grov uforsvarlig behandling af enkelte dyr (2-10 dyr), ses straffen sædvanligvis at være på mellem 30-60 dages betinget fængsel.

I en dom om førstegangstilfælde og mishandling m.v. af dyr afsagt af Retten i Randers den 21. januar 2020 blev tre tiltalte, der alle var driftsansvarlige, idømt 30 dages betinget fængsel for flere forhold af uforsvarlig behandling af ca. 65 kreaturer samt henholdsvis grovere uforsvarlig behandling og mishandling af to kalve, der begge havde skader og sår på benet af forskellig alvorsgrad, og som under det flere uger lange sygdomsforløb ikke var blevet tilset af en dyrlæge. Endvidere var der tale om uforsvarlig behandling af flere dyr, herunder to kalve på ca. 8 uger, der havde stået opbundet i ca. 2 dage, og flere kreaturer/ungdyr, der stod i enten bindestald eller i lade, havde utilstrækkelig adgang til vand, ligesom bokse og inventar i laden var i en stand, som kunne være til skade for dyrene. Ved senere tilsynsbesøg havde 35 ungdyr fortsat ikke mulighed for at få tilstrækkeligt vand. Virksomheden I/S, der var ejer af kvægbesætningen, og som blev drevet i fællesskab af de tre driftsansvarlige, blev desuden idømt en bøde på 50.000 kr. Retten lagde ved straffens fastsættelse vægt på forholdene karakter, omfang og tidsmæssige udtrækning, at forholdene var begået 2½ år tidligere, og at de tiltalte ikke var tidligere straffet for ligeartet kriminalitet.

I en dom om førstegangstilfælde og mishandling m.v. af enkelte dyr afsagt af Retten i Sønderborg den 13. juli 2022 blev tiltalte besætningsejer idømt 60 dages betinget fængsel for mishandling af to dyr ved kastration af to grise i størrelsen 30-40 kg med en alder på 3-4 måneder uden bedøvelse samt grovere uforsvarlig behandling af fire grise med forskellige lidelser og skader ved ikke at sørge for behandling eller aflivning, ligesom de heller ikke var sat i sygesti. Desuden var flere grise blevet udsat for væsentlig ulempe grundet overbelægning i tre stier, idet der i de tre stier gik henholdsvis 39, 45 og 47 grise i størrelsen 20-30 kg, hvor der maksimalt måtte gå 38. Retten lagde ved straffens fastsættelse vægt på forholdenes karakter, og som begrundelse for at gøre straffen betinget lagde retten vægt på den tid, der var forløbet siden forholdene blev begået, at tiltalte ikke tidligere var straffet for lignende kriminalitet samt de omstændigheder, hvorunder forholdene blev begået.

I sager om andengangstilfælde eller tredje-/flergangstilfælde af mishandling af ét eller enkelte dyr, herunder evt. i kombination med grov uforsvarlig behandling af ét eller enkelte dyr (2-10 dyr), ses straffen fastsat til mellem 60 dage og 3 måneders fængsel afhængig af sagens omstændigheder.

I en dom om andengangstilfælde og mishandling af ét dyr afsagt af Retten i Helsingør den 13. august 2019 blev tiltalte besætningsejer idømt 60 dages ubetinget fængsel for mishandling af ét dyr og en bøde på 6.000 kr. for tre forhold af overtrædelse af mark- og vejfredsloven. Tiltalte blev fundet skyldig i mishandling af en

ornegris, idet dyret var kakektisk afmagret, og det 6. ribben på venstre side var sæde for en kronisk, inficeret fraktur med opbrud til huden, ligesom dyret led af alvorlig lungebetændelse. Varigheden af lidelsen indikerede, at dyret ikke var tilset jævnlige. Straffen blev fastsat under hensyn til den begåede kriminalitet, at tiltaltes dyrehold var erhvervsmæssigt, og at tiltalte i 2017 (2-2½ år tidligere) var dømt for overtrædelse af dyreværnsloven (grov uforsvarlig behandling). Retten fandt ikke grundlag for at gøre fængselsstraffen betinget.

I en dom om andengangstilfælde og mishandling m.v. af dyr afsagt af Retten i Næstved den 2. september 2020 blev tiltalte besætningsejer idømt 60 dages betinget fængsel for mishandling af tre dyr og uforsvarlig behandling af flere dyr, herunder uforsvarlig behandling af ca. 17 kalve, der ikke havde adgang til frisk vand, og hvoraf flere kalve stod permanent opbundne med nylonsnor om halsen, heraf mishandling af tre kalve, idet kalvene som følge af opbinding med stramme små nylongrimer havde hul i huden på næserygge med blødende sår, og som ved senere kontrolbesøg ikke var blevet tilset af dyrlæge. Retten lagde ved straffens fastsættelse vægt på forholdenes karakter og omfang, herunder navnlig at der var tale om ét tilfælde af mishandling, og at tiltalte var tidligere straffet for overtrædelse af dyreværnsloven samt den ved lovændringen i 2016 tilsigtede strafskærpelse. Henset til tiltaltes personlige forhold, og at tiltalte var i færd med at rette for sig og havde afhændet en stor del af dyrene, fandt retten det forsvarligt at gøre straffen betinget.

I en dom om tredjegangstilfælde og mishandling af enkelte dyr afsagt af Retten i Hjørring den 15. september 2020 blev tiltalte besætningsejer idømt 3 måneders betinget fængsel for mishandling af to grise, idet tiltalte lod grisene gå i besætningen, uagtet at den ene gris manglede forklove på begge forben samt dele af underliggende knogler, og at en anden gris manglede inderkloven på det venstre bagben, ligesom yderkloven på samme ben sad løs, så knogleenden blev blottet ved bevægelse. Desuden lod tiltalte grisene transportere til slagteri, selvom de ikke var transportegnede. Ved straffens fastsættelse blev der lagt vægt på sagens karakter, hvor behandlingen af de to grise har haft karakter af mishandling, og at tiltalte på gerningstidspunktet var dømt to gange tidligere for overtrædelse af dyreværnsloven, ligesom der havde været tilsyn på ejendommen med efterfølgende tiltale og dom for overtrædelse af dyreværnsloven. Henset til den lange sagsbehandlingstid, der ikke skyldtes tiltaltes forhold, blev straffen gjort betinget, herunder med vilkår om 80 timers samfundstjeneste samt tilsyn fra Kriminalforsorgen i prøvetiden.

I førstegangstilfælde af mishandling af flere dyr, herunder evt. i kombination med uforsvarlig og grovere uforsvarlig behandling af flere dyr (over 10 dyr), ses straffen inden for erhverv at blive udmålt i omegnen af 60 dage til 3 måneders fængsel. Der ses i den gennemgåede retspraksis et enkelt eksempel på 30 dages betinget fængsel og et enkelt eksempel på 1 års delvist betinget fængsel.

I en dom om førstegangstilfælde og mishandling af flere dyr afsagt af Retten i Odense den 28. marts 2018 blev tiltalte besætningsejer idømt 30 dages betinget fængsel for at have behandlet sin besætning på ca. 70 kreaturer groft uforsvarligt med karakter af mishandling og for ikke at have efterkommet påbud om fodring, herunder var mindst to kreaturer henholdsvis stærkt eller kraftigt afmagret, ligesom dyrene i besætningen som helhed var enten magre eller afmagrede og alene havde adgang til – til dels rådden – halm og gammel frøgræslignende afgrøde af ringe kvalitet. Retten fandt, at afmagring af kvæget som følge af for lidt eller for ringe foder over en længere periode på trods af diverse varsler og påbud måtte betragtes som groft uforsvarlig behandling med karakter af mishandling. Den fastsatte fængselsstraf blev gjort betinget med vilkår om 40 timers samfundstjeneste samt tilsyn fra Kriminalforsorgen.

I en dom om førstegangstilfælde og mishandling af flere dyr afsagt af Retten i Holstebro den 15. august 2024 blev tiltalte besætningsejer idømt 60 dages betinget fængsel for mishandling af minimum 10 kreaturer, der

ikke var blevet fodret tilstrækkeligt og døde af sult i løbet af en periode på ca. 5 måneder, samt et senere forhold om uforsvarlig behandling af seks kreaturer, der ikke havde tilstrækkelig adgang til foder og vand, og som var lidt under middel i huld. Ved straffens fastsættelse lagde retten vægt på sagens omfang og karakter, herunder antallet af kreaturer, samt at forholdene var begået af to omgange over 2 måneder. Henset til tiltaltes gode personlige forhold, og at tiltalte fandtes egnet til samfundstjeneste, blev straffen gjort betinget med vilkår om 80 timers samfundstjeneste.

I en dom om førstegangstilfælde og mishandling og grov uforsvarlig behandling af flere dyr afsagt af Retten i Kolding den 7. maj 2024 blev tiltalte landmand idømt 60 dages betinget fængsel for mishandling af ét dyr og flere forhold af uforsvarlig og grovere uforsvarlig behandling af flere kreaturer. Tiltalte blev fundet skyldig i, at have udsat én kvie for mishandling, idet kvien var stærkt afmagret, nedstemt og dehydreret samt ude af stand til at rejse sig. Den havde ikke adgang til vand, foder og tørt leje og burde have været tilset af en dyrlæge eller aflivet. Endvidere blev tiltalte fundet skyldig i flere forhold af grov uforsvarlig behandling af i alt 81 kreaturer, herunder underernærede og dehydrerede kalve og fem kreaturer med forskellige lidelser, der burde være blevet tilset af dyrlæge og behandlet, såvel som 44 kreaturer på stald, der var i dårligt huld uden adgang til vand og tørt leje, ligesom stald og inventar var i dårlig stand med risiko for, at dyrene kunne komme til skade, og 30 udegående kreaturer var generelt i dårligt huld uden tilstrækkelig adgang til foder og manglende vand. Herudover blev tiltalte fundet skyldig i uforsvarlig behandling af samtlige dyr i besætningen, da dyrene nogle måneder senere fortsat ikke havde passende adgang til vand og tørt leje. Retten lagde ved straffens fastsættelse vægt på forholdenes karakter og antal og på tiltaltes personlige forhold samt på den lange sagsbehandlingstid, der ikke kunne tilskrives tiltalte, og fandt det på den baggrund forsvareligt, at gøre straffen betinget.

I en dom om førstegangstilfælde og mishandling m.v. af flere dyr afsagt af Retten i Horsens den 25. februar 2020 blev tiltalte besætningsejer idømt 3 måneders delvist betinget fængsel (heraf 30 dage ubetinget) for mishandling af mindst 23 kreaturer, der var døde i løbet af en periode på mindst 12 måneder som følge af ukorrekt fodring, vanding og pasning, og ved kontrolbesøg fandtes knoglerester og kadavere fra dyrene spredt rundt i stalden. Endvidere var der tale om grov uforsvarlig behandling af otte kreaturer, der var under middel i huld, heraf flere tydeligt afmagrede, idet de havde ikke adgang til vand eller grovfoder, ligesom dyrene stod opstaldet uden adgang til tørt leje og gik rundt på meget blød bund af bl.a. gødning og rester fra døde dyr. Tiltalte havde desuden undladt at registrere 1 kvie og 2 kalve i CHR. Retten lagde ved straffastsættelsen på den ene side vægt på forholdenes karakter og på den anden side tiltaltes gode personlige forhold, omstændighederne i forbindelse med forholdene, at tiltalte havde rettet for sig samt sagens varighed.

I en dom om førstegangstilfælde og uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling og mishandling af flere dyr afsagt af Retten i Holbæk den 12. juni 2024 blev tiltalte besætningsejer idømt 1 års delvist betinget fængsel (heraf 6 måneder ubetinget) og en tillægsbøde på 100.000 kr. for flere forhold om henholdsvis mishandling af fem grise, grovere uforsvarlig behandling af 66 dyr og uforsvarlig behandling af 125 dyr over en længere periode (februar 2020 til august 2023), idet tiltalte havde undladt at sikre, at dyrene, der var syge eller tilskadekomne med forskellige lidelser og alvorsgrad, omgående blev tilbudt en passende behandling eller blev konsulteret af en dyrlæge eller aflivet, ligesom tiltalte havde undladt om fornødent at isolere syge eller tilskadekomne dyr i et passende rum med tør og bekvem strøelse, når dette var hensigtsmæssigt, idet grisenes tilstand ved de daglige tilsyn i besætningen havde været tydeligt og let erkendelige, heraf bl.a. fem syge og tilskadekomne grise der var apatiske og smertepåvirkede, hvor deres tilstand blev forværret, da de ikke blev afhjulpet. Ved strafudmålingen lagde retten vægt på overtrædelsernes karakter, omfang og alvor, herunder at tiltalte var fundet skyldig i fem tilfælde af mishandling, 66 tilfælde af grov uforsvarlig behandling og 125 tilfælde af uforsvarlig behandling af grise.

Endvidere lagde retten vægt på udviklingen af overtrædelserne, og at overtrædelserne var begået i forbindelse med udøvelse af erhverv.

Ved andengangstilfælde om mishandling af flere dyr, herunder i eventuel kombination med uforsvarlig og grovere uforsvarlig behandling af flere dyr (over 10 dyr), ses i gennemgået retspraksis to eksempler, hvor straffen er fastsat til henholdsvis 3 måneders betinget og 6 måneders delvist fængsel.

I en dom om andengangstilfælde og uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling og mishandling af flere dyr afsagt af Retten i Viborg den 27. oktober 2023 blev tiltalte besætningsejer og dyreansvarlige idømt 6 måneder delvist betinget fængsel (heraf 2 måneder ubetinget) for mishandling af ét dyr, grovere uforsvarlig behandling af i alt 17 dyr og flere forhold af uforsvarlig behandling af mange dyr. Tiltalte blev fundet skyldig i grov uforsvarlig behandling af ca. 17 grise, der havde brok med sår eller var springhalte, og som langt tidligere burde være sat i sygesti og tilset og behandlet af dyrlæge, heraf et tilfælde af mishandling af én gris, som var udmagret med et tykt venstre forben, og grisen kunne ikke bruge bagpartiet og var forpint og hylede, når den forsøgte at flytte sig. Desuden blev tiltalte fundet skyldig i fire forhold af uforsvarlig behandling af flere kreaturer (mellem ca. 17-28 dyr pr. forhold), heraf flere udegåede kreaturer uden utilstrækkeligt ly og læ og manglende vand og flere kalve med for lidt plads og manglende vand eller tørt leje, otte udegående grise uden adgang til hytter og med utilstrækkeligt hårlag, heraf ca. seks grise med brok i varierende grad, samt flere slagtekyllinger med trædepudesvidninger. Retten lagde ved straffens fastsættelse vægt på, at tiltalte var fundet skyldig i flere tilfælde af overtrædelse af dyrevelfærdsloven over en periode på 1½ år, herunder flere tilfælde af grov uforsvarlig behandling af mange dyr og et enkelt tilfælde af mishandling, og at tiltalte var tidligere straffet for overtrædelse af dyreværnsloven. Under henvisning til sagens karakter og tiltaltes gode personlige forhold fandt retten grundlag for at gøre straffen delvist betinget med vilkår om 100 timers samfundstjeneste samt tilsyn fra Kriminalforsorgen.

I en dom afsagt af Retten i Viborg den 15. september 2020 blev tiltalte besætningsejer idømt 3 måneders betinget fængsel for mishandling af tre kreaturer, mindst grov uforsvarlig behandling af to kreaturer og grov uforsvarlig behandling af mindst 20 kreaturer. Tiltalte blev fundet skyldig i mishandling af tre kreaturer, der var afmagrede og syge samt dødende, og skyldig i mindst grov uforsvarlig behandling af to køer, der var magre og apatisk slingrende og ude af stand til at gå. Herudover var de resterende mindst 20 kreaturer alle i dårligt huld uden adgang til rent og tørt leje, ligesom der var utilstrækkeligt med foder og vand. Retten lagde ved straffens fastsættelse vægt på, at tiltalte tidligere var straffet for tilsvarende forhold, og at tiltalte i nærværende sag blev fundet skyldig i bl.a. mishandling af kreaturer.

Der er som nævnt ingen eksempler fra gennemgået retspraksis om tredjengangs- eller flergangstilfælde om mishandling af flere dyr, herunder mishandling i kombination med grovere uforsvarlig behandling af flere dyr (over 10 dyr).

Der er få domme i den gennemgåede retspraksis, der vedrører mishandling af dyr, hvor tiltalte er en juridisk person. Der ses i disse sager eksempler på bødestørrelser for mishandling af dyr, herunder evt. i kombination med grovere uforsvarlig behandling af dyr, på 30.000 kr. (ét dyr, andengangstilfælde) og 50.000 kr. (2-10 dyr, førstegangstilfælde) og 100.000 kr. (over 10 dyr, førstegangstilfælde).

I førstnævnte dom om andengangstilfælde afsagt af Vestre Landsret den 23. juni 2022 blev tiltalte besætningsejer (enkeltmandsvirksomhed) idømt en bøde på 30.000 kr. for mishandling af en gris, idet en medarbejder i virksomheden havde givet grisen tre slag med en ukendt genstand, således at grisen fik mærker med blødning i hud og underhud samt udtalt blødning af muskulaturen, specielt omkring to af ryggens torntape, der var brækket af. Det blev fundet bevist, at handlingen kunne tilregnes en eller flere

personer, der er tilknyttet den juridiske person, hvorved betingelserne for pålæggelse af straf i straffelovens § 27, stk. 1, også var til stede. Retten lagde ved straffens fastsættelse vægt på forholdets karakter, herunder at forholdet havde haft karakter af mishandling.

I sidstnævnte dom om førstegangstilfælde afsagt af Retten i Sønderborg den 29. marts 2023 (AM2023.03.29B) blev tiltalte slagteri A/S idømt en bøde på 100.000 kr. for mishandling af flere grise, idet en slagterimedarbejder havde glemt at frakoble automatisk slukning af ventilationsanlægget i weekenden, hvor 130 søer befandt sig på slagteriet, hvorved søerne den følgende dag var døde eller måtte aflives som følge af mekanisk kvælning og varmestress. Der blev ved straffens fastsættelse lagt vægt på, at overtrædelsen var begået som led i erhverv, og antallet af dyr, der var blevet udsat for mishandling, og der blev lagt vægt på, at overtrædelsen var sket ved en uagtsom undladelse hos en medarbejder i virksomheden, og at virksomheden havde taget initiativer til at forebygge, at en lignende situation vil kunne opstå.

#### **4.2.4. Strafniveau på dyretransportområdet**

Størstedelen af de strafferetlige sanktioner på dyretransportområdet afgøres med bødeforlæg og en mindre del ved dom.

Inden for transportområdet omhandler hovedparten af de gennemgåede sager transport af ét eller enkelte dyr, der ikke er transportegnede. Der er oftest tale om sager, hvor forholdet/forholdene udgør grovere uforsvarlig behandling af dyr. I størstedelen af de gennemgåede domme på dyretransportområdet er der tale om juridiske personer (som oftest transportvirksomheder).

I enkelte sager om transport af ikke-transportegnede dyr hvor tiltalte er landmand/leverandør, ses det, at lidelsen hos det pågældende dyr der gør, at dyret ikke er transportegnet, også var til stede forud for transporten, og at den tiltalte burde have reageret og sørget for behandling af dyret på et tidligere tidspunkt.

Som nævnt ovenfor kan det være vanskeligt at udlede det nøjagtige strafniveau for overtrædelser på dyrevelfærdsområdet, herunder dyretransportområdet, da det varierer i forhold til overtrædelsen m.v., men der er visse tendenser, som er beskrevet nedenfor.

Fødevarestyrelsen har i anden sammenhæng undersøgt domme og bødeforelæg på dyretransportområdet (fra 1. januar 2023 til november 2024) med hensyn til bødestørrelser på baggrund af bestemte typer af lidelser og anden håndtering af dyr i forbindelse med transport. Denne undersøgelse har vist en tendens på domme og bødeforelæg med bøder, der er i størrelsesordenen:

- 7.000-13.000 kr. for transport af drægtigt kvæg til slagterier.
- 5.000-30.000 kr. for påføring af slagmærker eller flere tatoveringsmærker på grise i forbindelse med transport til slagteri.
- 25.000-40.000 kr. for transport af brok grise med åbne sår.

##### **4.2.4.1. Sager om uforsvarlig behandling af dyr på dyretransportområdet**

Der er få domme i gennemgået retspraksis på dyretransportområdet, der vedrører uforsvarlig behandling af dyr.

I de gennemgåede domme på transportområdet om uforsvarlig behandling af dyr, herunder to bødedovtagelser i retten, er der tale om sager, der omhandler transport af ét dyr eller enkelte dyr, der ikke er transportegnede. Bødestørrelserne ses at ligge på mellem 13.000-40.000 kr. og følger som udgangspunkt

bødeniveauerne, som er fastsat i dyrevelfærdsloven. I hovedparten af de gennemgåede domme er tiltalte en juridisk person, herunder en transportvirksomhed.

I en dom om flergangstilfælde og uforsvarlig behandling af to dyr afsagt af Højesteret den 22. april 2022 (AM2022.04.22H) blev tiltalte vognmandsfirma ApS idømt en bøde på 17.500 kr. for uforsvarlig behandling af dyr ved transport af to ikke transportegnede grise med elefantører. Retten lagde ved straffens fastsættelse vægt på forholdets karakter og tiltaltes forstraffe, herunder at der var tale om gentagne og systematiske overtrædelser, og at der derfor som udgangspunkt skal fastsættes en bøde, der er væsentligt højere end de anførte bødeniveauer for første- og andengangstilfælde. Retten fandt på den baggrund grundlag for at anvende absolut kumulation af bøderne. Dog blev bøden nedsat på grund af den lange sagsbehandlingstid, herunder en død periode på 2 år og 2 måneder.

I en dom om flergangstilfælde og uforsvarlig behandling af ét dyr afsagt af Vestre landsret den 31. marts 2023 (TfL2023.64) blev tiltalte transportvirksomhed ApS idømt en bøde på 40.000 kr. for uforsvarlig behandling ved transport af en ikke-transportegnet gris med blodøre. Der blev ved straffens fastsættelse lagt vægt på forholdets karakter, og at tiltalte var tidligere straffet flere gange for tilsvarende overtrædelser, herunder at det aktuelle forhold var et 7. gangstilfælde. Bøden blev fastsat som en tillægsbøde til tidligere bødestraf for tilsvarende overtrædelser ud fra princippet om absolut kumulation. Efter en samlet vurdering fandt retten ikke grundlag for nedsættelse af bøden under henvisning til lang sagsbehandlingstid (ca. 3½ år).

#### *4.2.4.2. Sager om grovere uforsvarlig behandling af dyr på dyretransportområdet*

Hovedparten af de gennemgåede domme på dyretransportområdet vedrører grovere uforsvarlig behandling af dyr. Som oftest er der tale om sager, hvor tiltalte er transportør, og hvor der er tale om gentagne tilfælde af grov uforsvarlig behandling. Som oftest omhandler sagerne transport af ét eller enkelte ikke-transportegnede dyr. Domme om førstegangs- eller andengangstilfælde af grovere uforsvarlig behandling af ét eller enkelte dyr i forbindelse med transport er oftest sager, hvor den tiltalte er landmand og leverandør af dyr til transport eller eventuelt selv forestår transporten af dyrene. I de fleste af de gennemgåede domme er tiltalte en juridisk person, herunder transportvirksomheder.

I de få gennemgåede domme om førstegangs- eller andengangstilfælde af grovere uforsvarlig behandling af ét eller enkelte dyr (under 10 dyr) ses bøder på mellem 25.000 og 40.000 kr., og i en enkelt sag, der vedrørte flere forhold, blev der idømt en bøde på 65.000 kr. Bødestørrelserne for grovere uforsvarlig behandling af dyr i første- og andengangstilfælde ses således som udgangspunkt at følge bødeniveauerne, som er fastsat i dyrevelfærdsloven.

I en dom om førstegangstilfælde og grov uforsvarlig behandling af et dyr afsagt af Vestre Landsret den 14. oktober 2022 (TfL2022.108) blev tiltalte besætningsejer I/S idømt en bøde på 25.000 kr. for grov uforsvarlig behandling af en gris, der havde et betændt sår i højre side af ansigtet. Virksomheden lod grisen transportere til slagteri, selvom den ikke var transportegnet. Det blev desuden lagt til grund, at der var tale om uagtsomhed, idet grisens sår havde været tydeligt og let erkendeligt og burde have været opdaget ved daglige tilsyn og reageret herpå. Ved straffens fastsættelse blev der lagt vægt på forholdets karakter, herunder at grisens tilstand har været tilstede både i stalden og under transporten. Retten fandt, at forholdet må betragtes som grovere uforsvarlig behandling af grisen og ikke med karakter af mishandling, som vurderet af Det Veterinære Sundhedsråd. Landsretten lagde en forklaring til grund, om at grisen i stalden ikke havde skreget så meget som ved aflæsningen, og retten fandt, at der uanset udtalelsen fra Det Veterinære Sundhedsråd var en rimelig tvivl om, hvorvidt forholdet kunne karakteriseres som mishandling, der – når tiltalte ikke er en juridisk person – straffes med fængselsstraf.

I en dom om førstegangstilfælde og uforsvarlig og grovere uforsvarlig behandling af dyr afsagt af Retten i Holstebro den 10. oktober 2019 blev tiltalte chauffør idømt en bøde på 65.000 kr. for fem forhold om uforsvarlig og grovere uforsvarlig behandling af dyr, herunder to forhold om grov uforsvarlig behandling af to ikke-transportegnede grise, hvor den ene gris var støttehalt på grund af flere brud på bl.a. ribben og en anden gris havde et friskt åbent brud ved tryn/kæben. Herudover blev tiltalte fundet skyldig i uforsvarlig behandling af én gris med åbent brud på næsebenet og for to forhold om ikke at have overholdt kravene til minimumsareal for de transporterede grise (i alt ca. 30 grise). For så vidt angår de to grise med åbne brud var der tale om skader opstået i forbindelse med pålæsningen. Retten lagde til grund, at tiltalte i alle tilfælde havde handlet uagtsomt.

I domme om flergangstilfælde og grovere uforsvarlig behandling af ét eller enkelte dyr ses bøder på mellem 22.500-250.000 kr. Fravigelse fra de fastsatte bødeniveauer i dyrevelfærdsloven i formildende retning er oftest begrundet med en lang sagsbehandlingstid, der ikke skyldes den tiltalte. Højere udmålte bøder end bødeniveauerne er oftest begrundede i, at der er tale om flergangstilfælde (evt. med karakter af systematiske overtrædelser) samt anvendelse af princippet om absolut kumulation.

I en dom om tredjegangstilfælde og grov uforsvarlig behandling af ét dyr afsagt af Vestre Landsret den 9. juli 2021 (TfK2021.1024) blev tiltalte transportvirksomhed A/S idømt en bøde på 40.000 kr. for grov uforsvarlig behandling af ét dyr ved at være ansvarlig for, at chaufføren lod en ikke-transportegnet gris med brok transportere til slagteri. Bøden blev fastsat under hensyn til forholdets karakter og grovhed, og at virksomheden var tidligere straffet (tredjegangstilfælde). Bøden blev fastsat som en tillægstraf til tidligere bødevedtagelser.

I en dom om flergangstilfælde og grov uforsvarlig behandling af dyr afsagt af Vestre Landsret den 8. december 2022 (AM2022.12.08V) blev tiltalte transportvirksomhed A/S idømt en bøde på 160.000 kr. for grov uforsvarlig behandling af fire grise ved at være ansvarlig for, at chaufføren transporterede fire grise, som af forskellige årsager ikke var transportegnede. Landsretten fandt grundlag for anvendelse af princippet om absolut kumulation. Der var endvidere lagt vægt på forholdets karakter og grovhed, herunder at der var tale om grov uforsvarlig behandling af fire grise begået i forbindelse med erhverv, og tiltaltes tidligere forstraffe (fjerdegangstilfælde). Bøden blev fastsat som en tillægsbøde til tidligere idømte bøder (på i alt 655.000 kr.).

I to domme om anden-/flergangstilfælde af grovere uforsvarlig behandling af over 10 dyr blev straffen fastsat til henholdsvis en bøde på 350.000 kr. og 60 dages ubetinget fængsel.

I en dom om flergangstilfælde og grov uforsvarlig behandling af flere dyr afsagt af Vestre Landsret den 21. august 2024 (AM2024.08.21V) blev tiltalte besætningsejer/virksomhed (juridisk person) idømt en bøde på 350.000 kr. for grov uforsvarlig behandling af 13 grise ved at være ansvarlig for, at en uidentificeret ansat havde slået grisene med bagsiden af en tatoveringshammer under drivning af grisene i forbindelse med pålæsning til transport. Bødestrafen blev fastsat med henvisning til, at tiltalte var straffet tre gange tidligere for overtrædelse af dyrevelfærdsloven/dyreværnsloven, og der blev lagt vægt på antallet af grise, der var blevet groft uforsvarligt behandlet. Retten fandt ikke anledning til at tillægge en sagsbehandlingstid på ca. 5½ år betydning.

I en dom om anden-/tredjegangstilfælde og grov uforsvarlig behandling af flere dyr afsagt af Østre Landsret den 7. januar 2019 blev tiltalte landmand idømt 60 dages ubetinget fængsel (samt en bøde på 2.000 kr. for overtrædelse af færdselsloven) for blandt andet to forhold af grovere uforsvarlig behandling af flere dyr. Tiltalte havde som selvkører transporteret 41 uklippede får på gennemsnitligt 39 kg i en påhængsvogn (med to rum) tilkoblet personbil, hvor dyrene ikke rådede over et gulvareal som gav tilstrækkelig plads til, at dyrene



kunne ligge ned, hvorfor flere dyr lå under de andre, og de 23 får i forreste rum havde kun 64 pct. af det fastsatte arealkrav til rådighed. Herudover var et gimmerfår ved aflæsningen tydeligt halt på bagbenet og kunne ikke støtte på benet. Endvidere manglede der passende strøelse, ligesom vognen ikke var rengjort og desinficeret inden transport. Retten lagde ved straffens fastsættelse vægt på, at tiltalte to gange tidligere var straffet for ligeartet kriminalitet, herunder med en betinget dom for overtrædelse af dagældende dyreværnslov, samt forholdenes karakter og omfang, herunder antallet af dyr og den på et af dyrene forårsagede skade.

#### *4.2.4.3. Sager om mishandling af dyr på dyretransportområdet*

Der er få domme i den gennemgåede retspraksis, der vedrører mishandling af dyr på dyretransportområdet. I de gennemgåede domme på transportområdet vedrørende mishandling af dyr, hvor gerningspersonen er en fysisk person ses straffen at være 30-60 dages betinget fængsel. Sagerne involverer som oftest ét dyr.

I en dom om førstegangstilfælde og mishandling af ét dyr afsagt af Retten i Herning den 24. april 2023 (TfL2024.54, anket af transportør) blev tiltalte landmand (og leverandør af dyr til transport) idømt 30 dages betinget fængsel for at lade en ikke-transportegnet ungtyr, der var støttehalt med en gammel kronisk fraktur, transportere, og for ikke i en længere periode forud herfor at have sørget for, at dyret blev tilset og behandlet af en dyrlæge. Retten lagde i skærpende retning vægt på karakteren og grovheden af forholdet og i formildende retning på, at tiltalte ikke var tidligere straffet.

I en anden dom om førstegangstilfælde og mishandling af ét dyr afsagt af Retten i Esbjerg den 31. maj 2023, blev en landmand idømt 60 dages betinget fængsel for mishandling af en ko ved at have undladt at sørge for, at koen, der havde et adskillige uger gammelt brud på lårbenshovedet på højre bagben, der var brækket helt af, blev tilset af en dyrlæge eller aflivet, samt som selvkører at transportere koen til slagteri, selvom den ikke var transportegnet.

I en dom om førstegangstilfælde og mishandling af flere dyr afsagt af Retten i Horsens den 22. maj 2023 blev tiltalte chauffør idømt 60 dages betinget fængsel for at have handlet med en sådan uagtsomhed, at tiltalte var skyldig i at have udsat 15 grise for uforsvarlig behandling med karakter af mishandling i forbindelse med en transport af i alt ca. 750 grise fra to besætninger/to byer til slagteri. Tiltalte havde undladt at anvende transportmidlet på en sådan måde, at dyrene ikke kom til skade eller blev påført lidelser, ligesom tiltalte undlod løbende at kontrollere grisene velbefindende, og idet temperaturen på det tredje dæk under dele af transporten oversteg 30 grader, og der var utilstrækkelig ventilation, resulterede dette i, at 15 grise forrest på tredje dæk var døde ved ankomsten som følge af kredsløbskollaps og shock forårsaget af utilstrækkelig ilttilførsel og stress. Retten lagde ved straffens fastsættelse vægt på forholdets karakter og grovhed, og henset til den meget lange sagsbehandlingstid (ca. 4 år) blev det fundet forsvarligt at gøre straffen betinget.

For så vidt angår to domme på dyretransportområdet om mishandling af dyr, hvor tiltalte er en juridisk person (transportvirksomheder m.v.) ses bøder på 20.000 kr. og 40.000 i sager om mishandling af ét dyr i henholdsvis tredjegangstilfælde og første-/andengangstilfælde.

I den ene af de to nævnte domme om tredjegangstilfælde og mishandling af ét dyr afsagt af Retten i Sønderborg den 22. februar 2022 (AM2022.02.22B) blev tiltalte transportvirksomhed idømt en bødestraf på 20.000 kr. for mishandling af én gris, der grundet en fejlkonstruktion ved køretøjet fik trykken i klemme. Ved rettens bedømmelse blev det lagt til grund, at transportmidlet var godkendt, og at der ikke forelå uagtsomhed under selve pålæsningen af dyrene, men at der var tale om uagtsomhed på grund af en tidligere indskærpelse vedrørende samme fejlkonstruktion. Retten lagde ved strafudmålingen vægt på, at grisen

havde været udsat for grovere uforsvarlig behandling med karakter af mishandling, og der blev lagt vægt på den tid, der var gået, siden forholdet blev begået (ca. 2½ år), uden at det kunne bebrejdes tiltalte.

I den anden af de nævnte domme om første-/andengangstilfælde og mishandling af ét dyr afsagt af Vestre Landsret den 26. marts 2024 (TfL2024.54) blev kreaturhandler A/S som købte, solgte og transporterede dyr, idømt en bøde på 40.000 kr. for at være ansvarlig for, at chaufføren transporterede en ikke transportegnet ungtyr, der var støtتهhalt. Under hensyn til karakteren og grovheden af forholdet sammenholdt med, at der var tale om et første-/andengangstilfælde, og at straffen skulle fastsættes som en tillægsstraf til tidligere bødedom (på 105.000 kr.), tiltrådte landsretten byrettens dom om en bøde på 40.000 kr.

#### **4.2.5. Særligt om sager, hvor tiltalen lød på grovere uforsvarlig behandling med karakter af mishandling, men hvor retten har anlagt en anden vurdering**

I retspraksis har der været en række eksempler på sager, hvor anklagemyndigheden på baggrund af Det Veterinære Sundhedsråds udtalelser om, at behandlingen af dyret/dyrene havde karakter af mishandling, har rejst tiltale for overtrædelse af dyrevelfærdslovens § 58, stk. 3, (mishandling), men hvor retten har tilsidesat rådets vurdering og idømt en bøde i medfør af dyrevelfærdslovens § 58, stk. 2 (grovere uforsvarlig behandling), eller der er sket frifindelse.

Der kan bl.a. henvises til en dom af Vestre Landsret afsagt den 14. oktober 2022 (AM2022.10.14V), som vedrørte hvorvidt en besætningsejer I/S kunne ifalde ansvar for at have udsat et slagtesvin med betændt sår for mishandling, jf. dyrevelfærdslovens § 58, stk. 3. Uanset Det Veterinære Sundhedsråds udtalelse om, at behandlingen af dyret havde karakter af mishandling, fandt landsretten efter en konkret vurdering, at der var en rimelig tvivl om, hvorvidt forholdet kunne karakteriseres som mishandling, der, når tiltalte ikke er en juridisk person, straffes med frihedsstraf. Landsretten fandt på den baggrund, at der ikke var ført det til domfældelse i en straffesag fornødne bevis for, at tiltalte var skyldig i overtrædelse af dyrevelfærdslovens § 58, stk. 3, og idømte en bøde i medfør af dyrevelfærdslovens § 58, stk. 2.

I Vestre Landsrets dom af 24. august 2022 var en gris kommet til skade i forbindelse med transporten. Der var rejst tiltale mod transportvirksomheden og chaufføren for overtrædelse af dyrevelfærdslovens § 58, stk. 3. På baggrund af embedsdyrlægens forklaring, erklæringen fra Det Veterinære Sundhedsråd og fotos i sagen lagde landsretten til grund, at grisen i forbindelse med læsningen fik trykken i klemme og døde. Dyrevelfærdslovens § 58, stk. 3, jf. stk. 1, stiller alene krav om, at der er handlet uagtsomt. Landsretten anførte, at de anvendte trailere var synet, bygget og godkendt til at efterleve kravene i forordningen om beskyttelse af dyr under transport, og at de var synet med henblik herpå. Landsretten lagde endvidere chaufførens forklaring til grund om, at han stod ved bagenden af lastbilen og holdt øje med grisene under læsningen, og at der efter bevisførelsen ikke var grundlag for at fastslå, at han burde have handlet anderledes, end han gjorde. Afslutningsvist bemærkede landsretten, at der i øvrigt alene var sket skade på en ud af 740 grise. Herefter fandt landsretten det ikke bevist, at chaufføren havde handlet uagtsom, og som følge heraf blev virksomheden ligeledes frifundet.

Der kan tillige henvises til to sager mod samme vognmandsfirma (ApS) vedrørende to transporter af to grise behandlet af Vestre Landsret den 8. november 2022 (AM2022.11.08V). Landsretten bemærkede, at det efter bevisførelsen var uklart, hvordan de situationer, der havde påført grisene skader, var opstået. Uanset at der i begge sager var bemærkninger fra embedsdyrlægen om, at trailerens indretning kunne være årsag til de opståede skader, var der ikke oplysninger eller undersøgelser der nærmere dokumenterede trailerens indretning eller betjening med henblik på at imødegå risici for grisene. Herefter og efter den øvrige

bevisførelse fandt landsretten det ikke bevist, at der var udvist en sådan uagtsomhed, at vognmandsfirmaet var skyldig i tiltalerne. Der skete på den baggrund frifindelse af virksomheden

### **4.3. Konklusioner fra gennemgået retspraksis om rettighedsfrakendelser**

#### **4.3.2. Generelle tendenser om brugen af rettighedsfrakendelse**

Arbejdsgruppen har foretaget en gennemgang af et stort antal trykte og utrykte dyrevelfærdsdomme (ca. 160 domme) i perioden fra 2017-2024. Der er i de gennemgåede sager, der vedrører grovere uforsvarlig behandling af dyr og grovere uforsvarlig behandling af dyr med karakter af mishandling samt gentagelsestilfælde af uforsvarlig behandling af dyr, idømt en rettighedsfrakendelse i ca. halvdelen af sagerne.

Ses der bort fra sager på dyretransportområdet og sager, hvor tiltalte er en juridisk person (ca. 1/3 af de gennemgåede sager), er der i de gennemgåede domme uden for og inden for erhverv idømt en rettighedsfrakendelse i ca. 2/3 af sagerne. Der er herunder idømt en frakendelse i lidt under 2/3 af sagerne inden for erhverv og idømt en frakendelse i ca. 3/4 af sagerne uden for erhverv. I sager på dyretransportområdet (der omfatter såvel fysiske og juridiske personer) er der sket rettighedsfrakendelse i ca. 1/4 af sagerne.

I domme med en rettighedsfrakendelse (ikke transportsager) ses der at være idømt tidsbegrænsede rettighedsfrakendelser i lidt over halvdelen af sagerne, mens betingede rettighedsfrakendelser anvendes i lidt under halvdelen af sagerne. Der er lidt flere betingede frakendelser inden for erhverv end uden for erhverv. Rettighedsfrakendelser for bestandigt idømmes mindre ofte, og for så vidt angår de gennemgåede domme ses dette overvejende at ske i sager, hvor det strafbare forhold er begået i forbindelse med udøvelse af erhverv.

I forhold til de tidsbegrænsede rettighedsfrakendelser ses disse at fastsættes til enten 2, 3 eller 5 år. Rettighedsfrakendelse for en periode på 3 år ses at være det oftest forekommende tidsrum for tidsbegrænsede rettighedsfrakendelser uden for erhverv, og rettighedsfrakendelser for en periode på 3 eller 5 år er nogenlunde lige hyppigt anvendt inden for erhverv.

Der findes enkelte eksempler på, at anklagemyndigheden har nedlagt påstand om rettighedsfrakendelse i en længere tidsperiode, f.eks. 10 år, evt. som en subsidiær påstand til en ubetinget frakendelse for bestandig. Der er flere eksempler på sager med påstand om tidsbegrænset rettighedsfrakendelse i et af retten fastsat tidsrum. Der er også flere eksempler på, at anklagemyndigheden nedlægger påstand om rettighedsfrakendelse, hvor retten ikke finder grundlag for rettighedsfrakendelse eller at rettighedsfrakendelsen gøres betinget, selvom der er nedlagt påstand om ubetinget frakendelse. Endvidere ses enkelte eksempler, hvor der er idømt en ny betinget rettighedsfrakendelse, selvom det strafbare forhold er begået i prøveperioden for en eksisterende betinget frakendelse.

Rettighedsfrakendelse over for juridiske personer efter straffelovens § 79 eller dyrevelfærdslovens § 64 (erhvervsmæssig transport) anvendes sjældent. Rettighedsfrakendelser rettes som udgangspunkt mod fysiske personer, hvilket også hænger sammen med, at en frakendelse som udgangspunkt bør rettes mod den fysiske person, idet et selskab m.v. vil kunne omgå en frakendelse ved, at selskabet f.eks. ændrer sin organisering, således at ejere/medejere, der ikke personligt er frakendt retten til at holde dyr, kan fortsætte med at holde dyr, herunder erhvervsmæssigt og evt. i en ny selskabskonstruktion.

#### *Typen af sager, hvor der sker rettighedsfrakendelse (inden for og uden for erhverv)*

De fleste rettighedsfrakendelser sker i sager, hvor den tiltalte tidligere er straffet for uforsvarlig behandling af dyr, grovere uforsvarlig behandling af dyr eller grovere uforsvarlig behandling af dyr med karakter af mishandling. Det bemærkes i den forbindelse, at der for så vidt angår uforsvarlig behandling af dyr alene er mulighed for rettighedsfrakendelse i gentagelsestilfælde. For så vidt angår sager om grovere uforsvarlig behandling af dyr med karakter af mishandling ses i førstegangstilfælde lidt oftere, at der sker rettighedsfrakendelse.

Langt størstedelen af de rettighedsfrakendelser, der er idømt i sager om uforsvarlig behandling af dyr i gentagelsestilfælde, er i sager, der vedrører mange dyr (over 10 dyr), og hvor tiltalte er tidligere straffet for overtrædelse af dyrevelfærdsloven. Endeligt vedrører størstedelen af disse sager situationer, hvor det strafbare forhold er begået som led i erhvervsudøvelse. Frakendelser i de gennemgåede sager fordeler sig således, at ca. lidt over halvdelen er tidsbegrænsede frakendelser (hovedsageligt på 3 eller 5 år) og lidt under halvdelen er betingede frakendelser samt enkelte frakendelser er for bestandig.

De ubetingede frakendelser, herunder tidsbegrænsede frakendelser, sker som oftest i sager om grovere uforsvarlig behandling af flere dyr eller i sager om grovere uforsvarlig behandling af dyr med karakter af mishandling, hvor der er tale om andegangstilfælde eller tredjegang-/flergangstilfælde, eller i førstegangstilfælde i sager om mishandling af dyr, hvor der enten er tale om et større antal dyr, eller hvor der er tale om en forsætlig handling med karakter af mishandling. Af de gennemgåede sager, hvor der idømmes en rettighedsfrakendelse for mishandling af ét dyr i førstegangstilfælde, er der tale om sager uden for erhverv, og disse vedrører som nævnt oftest en forsætlig handling med karakter af mishandling, herunder hvor behandlingen af dyret har haft døden til følge, f.eks. hvor dyret ikke er aflivet så hurtigt og smertefrit som muligt.

Der kan være lagt vægt på flere elementer i såvel formildende eller skærpende retning i samme sag i forbindelse med spørgsmålet om, hvorvidt der skal idømmes en rettighedsfrakendelse, og i bekræftende fald om rettighedsfrakendelsen skal gøres betinget eller ubetinget, herunder for bestandig eller tidsbegrænset. I nogle sager henvises der, ud over til enkelte elementer, også til en samlet vurdering af sagens (øvrige) forhold. Det bemærkes, at der er flere domme, hvor en påstand om rettighedsfrakendelse tages til følge (eller der sker frifindelse fra påstand herom) uden at dette begrundes nærmere. I nogle domme henvises der til samme begrundelse for en idømt rettighedsfrakendelse som for strafudmålingen.

#### **4.3.3. Brugen af rettighedsfrakendelser uden for erhverv**

De fleste af de gennemgåede domme uden for erhverv vedrører førstegangsovertrædelser, herunder førstegangstilfælde af grovere uforsvarlig behandling med karakter af mishandling af ét dyr, grovere uforsvarlig behandling med karakter af mishandling af enkelte dyr (2-10 dyr) eller grovere uforsvarlig behandling af flere dyr (over 10 dyr), dernæst grovere uforsvarlig behandling af ét dyr. I sagerne om grovere uforsvarlig behandling med karakter af mishandling eller grovere uforsvarlig behandling af henholdsvis 2-10 dyr eller over 10 dyr (i førstegangstilfælde) sker der rettighedsfrakendelse i ca. 2/3 af sagerne. I sagerne om grovere uforsvarlig behandling med karakter af mishandling af ét dyr (i førstegangstilfælde) sker der frakendelse i omkring halvdelen af sagerne.

De fleste af frakendelserne i sager, der vedrører flere dyr og/eller grovere uforsvarlig behandling med karakter af mishandling af et eller enkelte dyr, er tidsbegrænsede, dog en enkelt rettighedsfrakendelse for bestandig (behandlingsdom, der vedrørte mishandling af tre katte). Rettighedsfrakendelser i sager, der

omhandler gentagelsestilfælde af uforsvarlig behandling af ét eller enkelte dyr eller grov uforsvarlig behandling ét eller enkelte dyr i førstegangstilfælde, eller andengangstilfælde, er oftest betingede.

I de gennemgåede domme uden for erhverv er nogle af elementerne, som domstolene oftere har tillagt vægt i formildende retning i forbindelse med spørgsmålet om rettighedsfrakendelse, sagens varighed (lang sagsbehandlingstid, der ikke skyldes tiltalte) og tiden, der er gået, siden forseelserne/overtrædelserne har fundet sted. Der ses endvidere, at der lægges vægt på, at der ikke er nærliggende risiko for gentagelse, at der er tale om et enkeltstående tilfælde, og/eller at tiltalte ikke tidligere er straffet for lignende kriminalitet.

Frifindelser eller betingede frakendelser sker oftere med henvisning til sagens varighed og/eller tiden, der er gået siden forseelsen. Det ses ofte, at der lægges vægt på to eller flere af elementerne 'tid gået siden forseelse', 'ikke nærliggende risiko', 'enkeltstående tilfælde' og 'ikke tidligere straffet' i vurderingen af, hvorvidt der skal ske rettighedsfrakendelse eller typen af rettighedsfrakendelse. I sager om frifindelse eller betinget frakendelse ses f.eks., at der henvises til, at der grundet den tid, der er gået siden forseelsen ikke er nærliggende risiko for gentagelse, idet der ikke er sket nye overtrædelser i den tid, der er gået siden den overtrædelse, som sagen vedrører.

Som eksempel på en dom, hvor der er sket frifindelse for påstanden om rettighedsfrakendelse, kan nævnes en dom om førstegangstilfælde og grovere uforsvarlig behandling af ét dyr afsagt af Retten i Hillerød den 24. oktober 2023, hvor tiltalte havde udvist hårdfast adfærdsregulering af sin hund og bl.a. havde benyttet spark og løftet hunden i halsbåndet og slæbt den. Tiltalte blev i sagen frifundet for påstanden om rettighedsfrakendelse henset til, at der var gået tre år siden forseelsen, og hunden, som var blevet tilset af en dyrlæge, fremstod ikke utryg eller lignende, og retten fandt derfor ikke nærliggende risiko for gentagelse.

Omvendt kan der også – trods den tid, der er gået siden forseelsen – forekomme ubetingede frakendelser/tidsbegrænsede frakendelser, hvor tiden der er gået ikke nødvendigvis tillægges vægt i forhold til spørgsmålet om, hvorvidt der skal ske rettighedsfrakendelse, og/eller om denne i givet fald skal gøres betinget, men evt. i forhold til strafudmålingen.

Som eksempel kan nævnes en dom om førstegangstilfælde og mishandling af to dyr afsagt af Retten i Horsens den 4. juli 2023, hvor to tiltalte blev fundet skyldige i mishandling af to hunde, der var afmagrede og syge på grund af mangelfuld fodring, ligesom de blev holdt sammen med fem andre uforsvarligt behandlede hunde under uhygiejniske forhold i mindre bure med begrænset bevægelsesfrihed. Begge tiltalte blev frakendt retten til at have med hunde at gøre i 2 år, selvom der var gået længere tid siden overtrædelserne (ca. 3 år), hvilket der blev lagt vægt på i forbindelse med fastsættelse af straffen, ligesom der også her blev lagt vægt på forholdets karakter.

Et andet element, der ofte tillægges vægt i formildende retning, er tiltaltes (gode) personlige forhold. Herudover er der eksempler på domme, hvor der er lagt vægt på, hvorvidt dyret/dyrene har taget skade, dvs. om dyrene har synlige skader, mén eller lignende. I formildende retning ses også eksempler, hvor der er lagt vægt på elementer om, at tiltalte har rettet for sig, og at der er konstateret acceptable forhold ved senere kontrolbesøg, eller at tiltalte har forsøgt rette op på forholdet ved f.eks. at stoppe en skade. Endvidere ses et eksempel på, at tiltaltes unge alder (15 år) er tillagt vægt i formildende retning.

I en dom om førstegangstilfælde og grov uforsvarlig behandling/mishandling af ét dyr afsagt af Retten i Sønderborg den 9. september 2024 blev tiltalte idømt en betinget rettighedsfrakendelse. Sagen vedrørte grov uforsvarlig behandling af én hest, der var langt under middel i ernæringstilstand m.v. og med deformitet i ryggen, og som ikke var blevet tilset af en dyrlæge eller aflivet på et langt tidligere tidspunkt. Hesten blev

desuden udsat for grov uforsvarlig behandling med karakter af mishandling i forbindelse med aflivningen, der ikke skete så hurtigt og smertefrit som muligt, idet to skud med boltpistol sat for lavt i panden og efterfølgende overskæring af halsen skete uden at skære de store blodkar over. I sagen blev tiltalte idømt en betinget rettighedsfrakendelse som blev begrundet med, at tiltalte ikke tidligere var straffet, sagens varighed og sagens forhold i øvrigt, herunder at tiltalte havde rettet for sig.

I skærpende retning i sager uden for erhverv har domstolene lagt vægt på navnlig forholdets/forholdenes karakter, særligt henset til grovhed og omfang, samt antallet af dyr, og hvorvidt overtrædelser/forhold har fundet sted over en længere periode, eventuelt med mellemliggende påbud/pålæg, der ikke er efterkommet. Der ses endvidere, at der lægges vægt på, om tiltalte tidligere er straffet for lignende kriminalitet, herunder antallet af forstraffe, og om tiltalte tidligere er idømt en rettighedsfrakendelse.

I en dom om flergangstilfælde og uforsvarlig og grovere uforsvarlig behandling af dyr afsagt af Retten i Holstebro den 8. april 2024, der vedrørte uforsvarlig behandling af 29 hunde, der fik utilstrækkeligt med foder og vand, og to forhold om grovere uforsvarlig behandling af i alt fire hunde med ubehandlede øjenlidelser samt to forhold af overtrædelse af en tidligere idømt ubetinget tidsbegrænset frakendelse til hold af dyr (henholdsvis 4 og 6 måneder før udløb af denne), blev tiltalte idømt en (ny) ubetinget rettighedsfrakendelse i 5 år. Retten lagde i sagen vægt på forholdenes karakter og tiltaltes forstraffe, udprægede personlige vanskeligheder og dårlige økonomi.

I en dom om andengangstilfælde og grovere uforsvarlig behandling af dyr afsagt af Vestre Landsret den 28. september 2021 (TfK2021.1311/2) blev tiltalte idømt en ubetinget frakendelse af retten til at have med dyr at gøre i 3 år. Sagen vedrørte grovere uforsvarlig behandling af en hest, der var under middel i huld og havde ringe muskelfylde, og af en kvægbesætning bestående af 11 kreaturer, som alle også var under middel i huld med synlige ribben, tårntappe og tværtappe som tegn på meget ringe fedt- og muskelmasse grundet utilstrækkelig fodring. Tiltalte havde ligeledes undladt at efterkomme politiets pålæg om straks at etablere adgang til frisk vand på en måde, så alle dyrene havde adgang til tilstrækkeligt vand, og straks at fodre alle dyrene med foder på en sådan måde, der gjorde det muligt for dyrene at komme i middel foderstand. Retten lagde ved bedømmelsen af spørgsmålet om rettighedsfrakendelse vægt på, at tiltalte havde fået flere påbud fra Fødevarestyrelsen, såvel som pålæg fra politiet om at rette op på forholdene, uden at tiltalte rettede for sig.

Selvom det må anses som en skærpende omstændighed, at tiltalte har begået en ny overtrædelse i prøvetiden for en eksisterende betinget frakendelse, og at dette som udgangspunkt bør føre til en ubetinget frakendelse, ses enkelte eksempler på, at der idømmes en ny betinget frakendelse.

I en dom om andengangstilfælde og uforsvarlig behandling af flere dyr afsagt af Retten i Hillerød den 14. november 2022, der omhandlede fire forhold af uforsvarlig behandling af en hobbykvægbesætning (22-27 dyr pr. forhold) over en 2-årig periode på grund af bl.a. manglende tørt leje, utilstrækkelig adgang til vand, hvor nogle dyr var under middel i huld, samt manglende tilkald af dyrlæge til en skadet kvie, blev dyreholder idømt en betinget rettighedsfrakendelse, selvom overtrædelserne var begået i prøvetiden af en eksisterende betinget frakendelse. Retten fandt ikke grundlag for en ubetinget frakendelse, selvom den nye overtrædelse var begået i prøvetiden af en eksisterende betinget frakendelse, og der blev bl.a. henvist til den tid, der var gået siden forseelsen (ca. 2½ år) i bl.a. det ene af forholdene (herunder bl.a. om manglende tilkald af dyrlæge), og at der ikke blev fundet nærliggende risiko for gentagelse.

Andre eksempler på elementer, der er tillagt vægt i skærpende retning er tiltaltes personlige forhold, herunder eventuelle personlige vanskeligheder, og tiltaltes mentale tilstand samt tiltaltes manglende vilje og evne til at holde og passe dyr forsvarligt.

Som eksempel på en rettighedsfrakendelse i forbindelse med en behandlingsdom kan nævnes en dom afsagt af Retten i Næstved den 29. januar 2020, der vedrørte førstegangstilfælde og mishandling af tre katte, hvor tiltalte blev frakendt retten til at have med dyr at gøre for bestandig. Tiltalte havde placeret en kat i en tørretumbler og en kat i en vaskemaskine og tændt for maskinerne, hvorved kattene døde. En tredje kat blev kastet op i loftet adskillige gange, hvorved katten døde. Retten lagde ved bedømmelsen af spørgsmålet om rettighedsfrakendelse vægt på karakteren af mishandlingen af de tre katte samt tiltaltes mentale tilstand.

#### **4.3.4. Brugen af rettighedsfrakendelser inden for erhverv**

##### **4.3.3.1. Rettighedsfrakendelse i sager inden for erhverv (dyrevelfærdslovens § 60)**

De fleste af de gennemgåede domme inden for erhverv (ikke transportsager) vedrører andegangstilfælde eller tredje-/flergangstilfælde og/eller sager om flere dyr. De ubetingede frakendelser, herunder tidsbegrænsede frakendelser, sker oftest i sager om andegangstilfælde eller tredjegangs-/flergangstilfælde af uforsvarlig behandling eller grovere uforsvarlig behandling af flere dyr eller grovere uforsvarlig behandling med karakter af mishandling af flere dyr, herunder også førstegangstilfælde ved mishandling af dyr.

I de ca. 60 gennemgåede domme inden for erhverv (ikke transportsager), hvor tiltalte er en fysisk person, sker der rettighedsfrakendelse i ca. 2/3 af sagerne. I disse sager er ca. halvdelen tidsbegrænset og ca. halvdelen betingede frakendelser, og der er to domme med idømt rettighedsfrakendelse for bestandig. De tidsbegrænsede frakendelser er enten på 2, 3 eller 5 år, herunder er de fleste af disse nogenlunde lige fordelt på 3 år eller 5 år. De to rettighedsfrakendelser for bestandig er i sager om henholdsvis flergangstilfælde af uforsvarlig behandling af flere dyr (over 10) og førstegangstilfælde vedrørende uforsvarlig, grovere uforsvarlig og mishandling af flere dyr (sammenlagt ca. 200 dyr).

I de gennemgåede domme inden for erhverv er de elementer, som domstolene har tillagt vægt i formildende retning i forbindelse med spørgsmålet om rettighedsfrakendelser, navnlig elementer såsom sagens varighed (lang sagsbehandlingstid, der ikke skyldes tiltalte) og tiden, der er gået, siden forseelserne/overtrædelserne har fundet sted. Herudover henvises der i visse domme specifikt til, at det er tillagt vægt, at der ikke er nærliggende risiko for gentagelse, at der er tale om et enkeltstående tilfælde, og/eller at tiltalte ikke tidligere er straffet for lignende kriminalitet.

I nogle sager har domstolene i formildende retning lagt vægt på, at tiltalte har rettet op på forhold/rettet for sig eller er i færd med at rette for sig, tiltaltes gode personlige forhold, personlige forhold på gerningstidspunktet og omstændighederne i forbindelse med overtrædelserne. Herudover ses enkelte eksempler på, at der er lagt vægt på, at der foreligger simpel uagtsomhed, eller at tiltalte har medvirket til overtrædelserne.

I forhold til brugen af betingede frakendelser frem for ubetingede frakendelser ses eksempler på, at domstolene har lagt vægt på, at en ubetinget frakendelse vil stå i misforhold til forseelsen eller have indgribende betydning for tiltaltes erhverv.

I en dom om anden-/tredjegangstilfælde og uforsvarlig behandling af flere dyr afsagt af Retten i Kolding den 19. september 2024, der omhandlede to forhold af uforsvarlig behandling af ca. 200 kreaturer inden for erhverv, idet dyrene ikke havde tilstrækkelig adgang til ret og tørt leje m.v., blev tiltalte

besætningsejer/landmand idømt en betinget rettighedsfrakendelse, selvom overtrædelsen var sket i prøvetiden for en eksisterende betinget frakendelse. Retten fandt, at en ubetinget frakendelse i det foreliggende tilfælde med en produktionsbesætning på ca. 700 dyr ville have en meget indgribende betydning for tiltaltes erhverv som landmand, og tiltalte blev derfor efter omstændighederne frifundet for en ubetinget rettighedsfrakendelse og idømt en (ny) betinget rettighedsfrakendelse for så vidt angår hold af produktionsdyr.

I en dom om tredje gangstilfælde og uforsvarlig og grov uforsvarlig behandling af flere dyr afsagt af Vestre Landsret den 6. december 2022, der omhandlede uforsvarlig behandling af 31 grise, heraf grov uforsvarlig behandling af otte grise grundet mangelfuld håndtering af syge og tilskadekomne dyr, blev tiltalte besætningsejer idømt en betinget rettighedsfrakendelse. Henset til tiltaltes forstraffe og sagens karakter fandt retten efter en samlet vurdering, at der var en nærliggende risiko for, at tiltalte igen ville begå overtrædelse af dyrevelfærdsloven, og påstanden om rettighedsfrakendelse blev således taget til følge, dog således at denne blev gjort betinget. Retten lagde i den forbindelse vægt på, at en ubetinget frakendelse vil have indgribende betydning for tiltaltes erhverv som landmand.

Som eksempel på en dom om ubetinget tidsbegrænset rettighedsfrakendelse, hvor der blev lagt vægt på elementer i både formildende og skærpende retning, kan nævnes en dom om andengangstilfælde afsagt af Retten i Næstved den 2. september 2020. Sagen vedrørte uforsvarlig behandling af ca. 17 kalve, der ikke havde adgang til vand, og hvoraf flere stod permanent opbundne med nylonsnor om halsen, herunder mishandling af tre kalve, der som følge af opbinding med stramme små nylongrimer havde hul i huden på næserygge med blødende sår, og som ved senere kontrolbesøg ikke var blevet tilset af dyrlæge. Tiltalte landmand blev idømt en tidsbegrænset frakendelse til at holde produktionsdyr i 3 år. Retten lagde vægt på, at der henset til forholdenes karakter, det oplyste om tiltaltes personlige forhold og oplysningerne i kontrolrapporterne i forbindelse med Fødevarestyrelsens efterfølgende tilsyn var nærliggende risiko for gentagelse. Retten fandt ikke, at det oplyste om tiltaltes forhold, herunder at tiltalte var i færd med at rette for sig og havde afhændet en stor del af dyrene, kunne føre til at undlade en frakendelse.

I sager inden for erhverv har domstolene i skærpende retning som ofte lagt vægt på navnlig forholdets/forholdenes karakter, særligt henset til grovhed/alvor og omfang, antallet af dyr, antallet af forhold/overtrædelser, og hvorvidt overtrædelser/forhold har fundet sted over en længere periode. Der ses endvidere ofte lagt vægt på, om tiltalte tidligere er straffet for lignende kriminalitet, herunder antallet af forstraffe.

I en dom om andengangstilfælde og mishandling af ét dyr afsagt af Retten i Helsingør den 13. august 2019, der vedrørte mishandling af en ornegris, der var kakektisk afmagret, og 6. ribben på venstre side var sæde for en kronisk, inficeret fraktur med opbrud til huden, og dyret led af alvorlig lungebetændelse, der indikerede, at grisen ikke var blevet tilset jævnlige, blev tiltalte landmand frakendt retten til at beskæftige sig med mere end 50 dyr i 2 år. Retten lagde ved bedømmelse af spørgsmålet om rettighedsfrakendelse vægt på, at tiltalte i det aktuelle forhold blev fundet skyldig i et forhold med karakter af mishandling, og at tiltalte to år tidligere blev fundet skyldig i overtrædelse af dyreværnsloven.

I enkelte domme er det tillagt vægt, at overtrædelsen er begået i prøvetiden af en betinget fængselsdom. Endvidere ses eksempler på, at det er tillagt vægt i skærpende retning, hvis tiltalte tidligere er idømt en rettighedsfrakendelse, herunder tidligere frakendelse, der ikke længere er gældende på gerningstidspunktet, og såfremt overtrædelsen er begået i prøvetiden af en eksisterende betinget rettighedsfrakendelse eller under en eksisterende tidsbegrænset frakendelse (og dermed også er en overtrædelse af et eksisterende forbud).



I en dom om tredjegangstilfælde og uforsvarlig behandling af flere dyr afsagt af Højesteret den 3. september 2024 (AM2024.09.03H) blev tiltalte frakendt retten til at have med produktionsdyr og heste at gøre i 2 år. Sagen vedrørte uforsvarlig behandling af 87 kreaturer og fem heste, idet kvæget gik i dybstrøelsesstalde med våd eller fugtig bund fyldt med gødning og var beskidte på bug og lår af gødning, og hestene gik i boks uden strøelse, ligesom flere kreaturer og to heste var uden tørt leje, og en del syge eller tilskadekomne kreaturer var ikke givet passende behandling. Tiltalte blev idømt en ubetinget (tidsbegrænset) rettighedsfrakendelse, idet retten fandt nærliggende risiko for gentagelse, herunder med henvisning til at tiltalte ved den seneste dom fra 2018 blev betinget frakendt retten til at have med produktionsdyr og heste at gøre.

Det ses desuden ofte, at domstolene har lagt vægt på, om overtrædelser er begået med mellemliggende påbud/pålæg og sigtelser (nye overtrædelser efter påbud/pålæg), og at tiltalte har undladt at efterkomme pålæg, samt enkelte eksempler, hvor der er lagt vægt på hurtigt tilbagefald. Endvidere ses domme, hvor der specifikt er lagt vægt på, at der er nærliggende risiko for gentagelse eller en vis risiko for gentagelse. Herudover ses eksempler på domme, hvor der er lagt vægt på tiltaltes manglende vilje og evne til at holde og passe dyr forsvarligt, manglende vilje til at rette op, eller tiltaltes indstilling og manglede forståelse for dyrs behov, og at tiltalte er uskikket til at have med dyr at gøre.

I en dom om førstegangstilfælde og uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling og mishandling af flere dyr afsagt af Retten i Holbæk den 12. juni 2024 blev tiltalte besætningsejer frakendt retten til at holde produktionsdyr for bestandig. Sagen omhandlede uforsvarlig behandling og grovere uforsvarlig behandling af et større antal grise (henholdsvis 125 og 66 grise) samt mishandling af fem grise, idet dyrene, der var syge eller tilskadekomne med forskellige lidelser og alvorsgrad, ikke var blevet tilbudt en passende behandling eller blev konsulteret af en dyrlæge eller aflivet, ligesom tiltalte havde undladt om fornødent at isolere syge eller tilskadekomne dyr i passende rum med tør og bekvem strøelse. Ved bedømmelse af spørgsmålet om rettighedsfrakendelse lagde retten vægt på, at tiltalte efter flere kontrolbesøg over en længere periode (9 besøg i en periode på ca. 3½ år) blev fundet skyldig i 5 tilfælde af mishandling og 66 tilfælde af groft uforsvarlig behandling af grise, og retten lagde endvidere vægt på, at tiltalte efter en vurdering af sagens samlede omstændigheder måtte antages at have været helt uden vilje til at rette op på forholdene i sin besætning, og at der derfor var nærliggende fare for nye overtrædelser.

I en dom om andegangstilfælde om uforsvarlig og grovere uforsvarlig behandling m.v. af flere dyr afsagt af Retten i Viborg den 27. oktober 2023 blev tiltalte idømt en ubetinget (tidsbegrænset) rettighedsfrakendelse til at have med produktionsdyr at gøre i 5 år. Sagen omhandlede fire forhold af uforsvarlig behandling af et større antal kreaturer (mellem ca. 17-28 dyr pr. forhold), otte grise samt flere slagtekyllinger, herunder om bl.a. forhold om for lidt plads, manglende vand, manglede tørt leje, tilsmudsede dyr, utilstrækkeligt ly og læ og trædepudesvidninger, samt to forhold af grov uforsvarlig behandling af i alt 17 grise, der havde brok med sår eller var springhalte, heraf mishandling af en gris, som var udmagret med et tykt venstre bagben, der var forpint og hylede, når den forsøgte at flytte sig. Desuden var der tale om to forhold, hvor tiltalte ikke havde efterkommet pålæg om at rette op på forholdene. Ved bedømmelse af spørgsmålet om rettighedsfrakendelse lagde retten vægt på forholdenes karakter, hyppighed, omfang og varighed, at tiltalte tidligere havde været betinget frakendt retten til erhvervsmæssig transport af dyr, tiltaltes indstilling til behandling af dyr og manglende forståelse for dyrs behov samt tiltaltes manglende respekt for pålæg fra politiet.

Der er som nævnt ovenfor ikke sket frakendelser i nogle af de gennemgåede sager, hvor tiltalte er en juridisk person. Dog kan nævnes en kendelse fra Vestre Landsret af 26. marts 2024 (TfK2024.69), hvor sigtede interessentselskab I/S og de to sigtede fysiske gårdejere og pasningsansvarlige ved kendelse er (midlertidigt) frakendt retten til at beskæftige sig med kvæg, indtil to verserende sager om overtrædelse af

dyrevelfærdsloven er afgjort, jf. henholdsvis straffelovens § 79, stk. 2, jf. stk. 4, og dyrevelfærdslovens § 60, stk. 7, jf. stk. 1.

Der er nogle af de gennemgåede domme inden for erhverv, der helt eller delvist vedrører transport af dyr, hvor tiltalte ikke er transportør/chauffør, men landmand/leverandør eller dyrlæge (fysiske og juridiske personer), herunder hovedsageligt sager, der omhandler transport af ét eller enkelte dyr (ikke-transportegnede dyr) foruden forholdene for dyret/dyrene i stalden. I sager, der helt eller hovedsageligt vedrører landmænds transport af dyr, og hvor tiltalte er en fysisk person, er der idømt frakendelser i to sager, heraf vedrørte den ene af sagerne egen-transport af flere dyr og den anden transport af et ikke-transportegnet dyr, såvel som forholdet for dyret i stalden forud for transporten.

Som eksempel kan nævnes en dom om gentagelsestilfælde og grov uforsvarlig behandling af flere dyr afsagt af Østre Landsret den 7. januar 2019, der vedrørte en landmands egen transport af 41 får, der ikke rådede over et gulvareal, som gav tilstrækkelig plads til, at dyrene kunne ligge ned, hvorfor flere dyr lå under de andre, og de 23 får i forreste rum havde kun 64 pct. af det fastsatte arealkrav til rådighed. Herudover var et gimmerfår ved aflæsningen tydeligt halt på bagbenet og kunne ikke støtte på benet. Tiltalte landmand blev i sagen frakendt retten til at beskæftige sig med produktionsdyr i 5 år med henvisning til, at tiltalte har vist sig uskikket til at have med dyr at gøre.

I en dom om førstegangstilfælde og mishandling af ét dyr afsagt af Retten i Herning den 24. april 2023 (TfL2024.54, anket af transportør) blev tiltalte landmand (og leverandør af dyr til transport) idømt en betinget rettighedsfrakendelse i en sag, der vedrørte mishandling af ét dyr, idet tiltalte lod en ikke-transportegnet ungtyr transportere, der var støttehalt med en gammel kronisk fraktur, ligesom tiltalte ikke i en længere periode forud herfor havde sørget for, at dyret var blevet tilset og behandlet af en dyrlæge eller aflivet.

#### *4.3.3.2. Rettighedsfrakendelser for så vidt angår erhvervsmæssig transport af dyr*

Af de gennemgåede sager på dyretransportområdet, hvor tiltalte er transportør m.v. (ca. 1/6 af de gennemgåede domme), vedrører de fleste sager grovere uforsvarlig behandling af ét eller enkelte dyr (herunder transportegnethedsager), og der er i sagerne som oftest tale om andengangstilfælde eller flergangstilfælde, herunder også gentagne overtrædelser af dyretransportreglerne, uden at dette nødvendigvis udgør uforsvarlig behandling af dyr. I de fleste af de gennemgåede domme på dyretransportområdet er tiltalte en juridisk person (transportvirksomhed).

Der idømmes mindre ofte rettighedsfrakendelser på dyretransportområdet, herunder til erhvervsmæssig transport af dyr efter dyrevelfærdslovens §§ 62-66. I ca. 1/4 af sagerne er der idømt en frakendelse, og disse er – bortset fra én frakendelse for bestandig – betingede frakendelser, og de fleste er rettet mod fysiske personer (transportør/chauffør/ledsager). Nogle af disse frakendelser er sket med henvisning til tidligere klippekortsordning på dyretransportområdet (som blev ophævet pr. 1. januar 2021).

I en dom om andengangstilfælde afsagt af Retten på Bornholm den 8. juni 2018 blev tiltalte vognmand/chauffør (fysisk person) fundet skyldig i grov uforsvarlig behandling af ét dyr ved transport af en ikke-transportegnet ko. Den pådømte overtrædelse var omfattet af daværende dyreværnslovs § 29 b, stk. 1, nr. 7, og udløste således et klip efter den tidligere klippekortsordning (hvor tre klip udløste en betinget frakendelse til erhvervsmæssig transport af dyr).

I sager om dyretransport er der i formildende retning lagt vægt på elementer såsom, at tiltalte ikke tidligere er straffet, at der er gjort tiltag til forbedring, at et transportmiddel er godkendt, og at der ikke er tale om uagtsomhed under selve pålæsningen. I et enkelt eksempel blev det tillagt vægt, at der trods flere dyr kun

var tale om en enkelt transport. I skærpende retning har domstolene navnlig lagt vægt på, at tiltalte er tidligere straffet (herunder flergangstilfælde) samt tidligere frakendelser. Endvidere er der enkelte eksempler på domme, hvor der er lagt vægt på overtrædelsernes karakter og antal samt antallet af dyr.

I en dom om førstegangstilfælde afsagt af Retten i Kolding den 8. oktober 2018 blev tiltalte chauffør og tiltalte ledsager begge idømt en betinget frakendelse af retten til erhvervsmæssig transport af dyr efter daværende dyreværnslovs § 29 a, stk. 1, jf. stk. 2 (nu dyrevelfærdslovens § 62, stk. 1, jf. stk. 2). Sagen vedrørte grovere uforsvarlig behandling af flere grise (821 grise), hvor transportmidlet var blevet anvendt på en sådan måde, at dyrene ikke var sikret mod at komme til skade eller blive påført unødigt lidelse, idet dyrene ikke rådede over et gulvareal og en ståhøjde, som var passende i forhold til deres størrelse, og der var ikke sikret en passende luftkvalitet og mængde samt ventilation, hvilket betød at 48 grise var døde af manglende ilttilførsel, for høj temperatur (i vognen) og stress ved ankomst til samlestedet. Retten lagde ved bedømmelsen af spørgsmålet om rettighedsfrakendelse vægt på, at de tiltalte var skyldige i grovere uforsvarlig behandling af grisene, men da det var et førstegangstilfælde, og kun drejede sig om én transport, blev rettighedsfrakendelsen gjort betinget.

I en dom om andengangstilfælde af uforsvarlig behandling af dyr afsagt af Retten i Horsens den 26. november 2021 (AM2021.11.26B) blev tiltalte vognmand/chauffør (fysisk person) idømt en betinget frakendelse af retten til erhvervsmæssig transport af dyr, jf. dyrevelfærdslovens § 62, stk. 1, jf. stk. 2. Sagen vedrørte bl.a. mishandling af én gris, der var blevet klemmt ihjel i forbindelse med nedsænkning af etagedæk, hvor tiltalte i forbindelse med pålæsning af grise på sættevognen ikke i tilstrækkelig grad havde sikret, at ingen grise kom i klemme. Henset til at der alene var udvist uagtsomhed, og da tiltalte som anført efterfølgende havde søgt at forbedre forholdene, fandt retten, at frakendelsen kunne gøres betinget.

I en dom om flergangstilfælde afsagt af Retten i Odense den 28. april 2022 (AM2022.04.28B) blev tiltalte transportvirksomhed (juridisk person) idømt en rettighedsfrakendelse til at beskæftige sig med dyr for bestandig, herunder til erhvervsmæssig transport af dyr, jf. daværende dyreværnslovs § 29, stk. 1, og § 29 a, stk. 1, jf. § 29 d (nu: dyrevelfærdslovens § 60 stk. 1, samt § 62, stk. 1, jf. § 64) og straffelovens § 79, stk. 1, jf. principperne i bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport § 5 og § 30 (nu: bekendtgørelse nr. 26 af 13. januar 2020). Der var i sagen tale om uforsvarlig behandling af i alt 18 grise, herunder fire tilfælde af grovere uforsvarlig behandling af dyr, dels transport af ikke-transportegnede grise, dels skader opstået i forbindelse med transport (trynesager). Virksomheden var massivt forstraffet, herunder var virksomheden adskillige gange tidligere fundet skyldig i uforsvarlig behandling af dyr, ligesom virksomhedens ejer tidligere var blevet frakendt retten til erhvervsmæssigt at beskæftige sig med dyr i en periode på 5 år (som dog ikke længere var gældende på gerningstidspunktet), og siden da var der begået adskillige helt ligeartede overtrædelser. Frakendelsen var rettet mod virksomheden og ville derfor ikke få nogen direkte eller umiddelbar konsekvens, da transportaktivitet med levende dyr sidenhen var udskilt af virksomheden.

## **5. Arbejdsgruppens overvejelser og anbefalinger**

### **5.1. Grundlag for strafskærper og andre ændringer**

Arbejdsgruppens gennemgang af relevant retspraksis i sager om uforsvarlig behandling af dyr, grovere uforsvarlig behandling af dyr og grovere uforsvarlig behandling af dyr med karakter af mishandling viser, at retspraksis i vidt omfang afspejler lovgivers intentioner og de angivne strafpositioner i forarbejderne til dyrevelfærdsloven. Dog er det generelt vanskeligt at udlede et meget nøjagtigt strafniveau på

dyrevelfærdsområdet, da der er en stor variation i sagerne f.eks. i forhold til overtrædelsens type eller karakter, antallet af dyr m.v.

Med udgangspunkt i arbejdsgruppens gennemgang af retspraksis samt politiske ønsker om strafskærpelser på dyrevelfærdsområdet er det arbejdsgruppens vurdering, at der er grundlag for at skærpe straffen betydeligt i de særligt grove tilfælde af grovere uforsvarlig behandling af dyr og grovere uforsvarlig behandling af dyr med karakter af mishandling, herunder navnlig i sager, hvor der er tale om forsætlige handlinger med karakter af mishandling og i sager af særlig grov karakter samt ved gentagne og eventuelt systematiske overtrædelser af grovere uforsvarlig behandling af dyr. I sådanne tilfælde er det arbejdsgruppens anbefaling, at strafniveauet hæves – f.eks. til det dobbelte af den straf, der hidtil er udmålt. De foreslåede strafskærpelser kan med fordel illustreres med udgangspunkt i eksempler fra retspraksis.

Arbejdsgruppens gennemgang af retspraksis viser, at strafferammen endnu ikke har været udnyttet til fulde. I den gennemgåede retspraksis er den længste idømte straf på 1 års fængsel, og langt størstedelen af fængselsstraffene i mishandlingssagerne er udmålt til omkring 60 dages fængsel. I grovere sager, der omhandler gentagelsestilfælde samt mishandling af flere dyr ses straffen som udgangspunkt at være mellem 60 dage og 3 måneders fængsel. Efter arbejdsgruppens opfattelse er der således rum for, at skærpe strafniveauet inden for den eksisterende strafferamme.

Da de anbefalede strafskærpelser kan rummes inden for de eksisterende strafferammer, finder arbejdsgruppen ikke, at der er grundlag for at hæve strafferammen.

Det er samtidig arbejdsgruppens anbefaling, at der i sager om grovere uforsvarlig behandling af dyr med karakter af mishandling, hvor dyrets eller dyrenes lidelse skyldes menneskelige fejl, helt undtagelsesvis skal kunne idømmes en bødestraf som alternativ til en fængselsstraf. I sager, hvor den veterinærfaglige vurdering af dyrenes lidelse kategoriseres som grovere uforsvarlig behandling med karakter af mishandling og ikke blot grovere uforsvarlig behandling af dyr, er der således i dag som udgangspunkt alene mulighed for at idømme en fængselsstraf. Det gælder også i sager, hvor gerningspersonen har handlet simpelt uagtsomt, f.eks. i sager hvor en chauffør har handlet uagtsomt i forbindelse med pålæsning af dyr i en dyretransport. Der er navnlig på dyretransportområdet eksempler fra retspraksis, hvor domstolene har tilsidesat den veterinærfaglige vurdering som grovere uforsvarlig behandling med karakter af mishandling og har karakteriseret forholdet som grovere uforsvarlig behandling af dyr, eller hvor der er sket frifindelse for forholdet.

Arbejdsgruppen finder på den baggrund, at det med fordel kan præciseres, at det ved strafudmålingen i endnu højere grad bør tages i betragtning, at særligt mishandlingssagerne dækker over en veterinærfaglig vurdering af dyrenes lidelse og samtidig er meget forskellige, herunder i forhold til baggrunden for at dyret eller dyrene har været udsat for disse lidelser.

Arbejdsgruppen anbefaler endvidere at skærpe bødestraffene i sager om gentagelsestilfælde af uforsvarlig behandling og grovere uforsvarlig behandling af dyr, navnlig i sager om tredje- og fjerdegangstilfælde m.v., og hvor der er tale om uforsvarlig behandling eller grovere uforsvarlig behandling af mange dyr og/eller flere forhold om uforsvarlig og/eller grovere uforsvarlig behandling af dyr til samtidig pådømmelse. De fastsatte bødeniveauer skal have en tilstrækkelig afskrækkende effekt, så gentagelsestilfælde af uforsvarlig behandling af dyr i videre omfang undgås.

Arbejdsgruppen finder, at der med fordel kan angives bødeniveauer evt. i skemaform, som i højere grad tager højde for antallet af dyr (f.eks. inddelt i intervallerne 2-10 dyr, 11-50 dyr, 50-100 dyr, over 100 dyr), gentagelsestilfælde, og om der er tale om flere forhold til samtidig pådømmelse. Det kan f.eks. være typer af sager, hvor der er tale om flere forhold om uforsvarlig behandling og/eller grovere uforsvarlig behandling af dyr, som f.eks. er begået over en længere periode med mellemliggende kontrolbesøg og pålæg/påbud, der ikke er blevet efterkommet.

En mere udførlig bødemodel vil være en hensigtsmæssig måde at tilkendegive, hvad straffniveauet skal være i forskellige typetilfælde og samtidig hæve straffpositionerne for visse typetilfælde.

Ligeledes kan der med fordel angives bødeniveauer i sager om mishandling af dyr, hvor tiltalte er en juridisk person, samt i sager om grovere uforsvarlig behandling af dyr med karakter af mishandling, hvor dyrets eller dyrenes lidelse skyldes menneskelige fejl, og hvor der helt undtagelsesvis skal kunne idømmes en bødestraf som alternativ til en fængselsstraf.

En tilsvarende bødemodel kan angives for sager på dyretransportområdet. Det bør i den forbindelse overvejes, om de skærpede bødeniveauer på dyretransportområdet skal opretholdes, eller om disse i højere grad skal følge bødeniveauerne for lignende typer af overtrædelser inden for erhverv.

Det bemærkes, at det er en forudsætning, at angivelse af straffpositioner alene er et vejledende udgangspunkt for straffudmålingen i de beskrevne tilfælde, og at domstolene ikke afskæres fra i konkrete sager at udmåle en højere eller lavere straf end de angivne udgangspunkter, herunder afhængig af forholdets manglende typicitet eller eventuelle skærpende eller formildende omstændigheder i den enkelte sag.

## **5.2. Udvidet mulighed for rettighedsfrakendelser og andre ændringer**

Arbejdsgruppens gennemgang af retspraksis har vist, at der sker rettighedsfrakendelse i ca. 2/3 af de gennemgåede sager inden for og uden for erhverv (ikke transportsager), hvor den tiltalte er en fysisk person. Gennemgangen viser endvidere, at rettighedsfrakendelser i knap halvdelen af de gennemgåede sager har været betinget. Dette flugter ikke umiddelbart med lovgivers intentioner om, at rettighedsfrakendelser som udgangspunkt skal ske ubetinget.

Samtidig ses generelt politisk vilje og ønske om, at der i højere grad anvendes rettighedsfrakendelser på dyrevelfærdsområdet. Dette er navnlig tilfældet i de situationer, hvor dyreholder gentagne gange overtræder reglerne og behandler dyr uforsvarligt såvel som i særligt grove sager.

Ifølge forarbejderne til dyrevelfærdsloven er betingede rettighedsfrakendelser tiltænkt anvendt i de tilfælde, hvor en ubetinget rettighedsfrakendelse vil stå i misforhold til den begåede lovovertrædelse og omstændighederne ved denne. Er der således ikke tilstrækkeligt grundlag for en ubetinget frakendelse, kan der i stedet ske betinget frakendelse. Det kan f.eks. være i førstegangstilfælde og i mindre grove sager (herunder også i forhold til graden af tilregnelighed hos tiltalte), hvor en ubetinget rettighedsfrakendelse vil stå i misforhold til den begåede lovovertrædelse og omstændighederne ved denne. I tilfælde, hvor den pågældende tidligere er straffet for en strafbar handling, som loven tillægger gentagelsesvirkning i forhold til den nu begåede strafbare handling, eller hvor der på mere systematisk vis eller i organiseret form er begået adskillige lovovertrædelser, forudsættes det, at der som altovervejende udgangspunkt sker ubetinget

frakendelse. Det er ligeledes udgangspunktet, at der skal ske ubetinget frakendelse, hvor vedkommende, der er idømt en betinget frakendelse af retten til at holde dyr, i løbet af prøvetiden begår nye overtrædelser.

Arbejdsgruppen anbefaler på den baggrund, at det tydeliggøres, at betinget rettighedsfrakendelse som udgangspunkt kun skal anvendes undtagelsesvist. I den forbindelse bør der gives eksempler på situationer, hvor der som det klare udgangspunkt skal ske ubetinget rettighedsfrakendelse. Der kan samtidig gives konkrete eksempler på situationer, hvor der undtagelsesvist kan idømmes en betinget rettighedsfrakendelse.

Samtidig kan det overvejes at indføre en mulighed for betinget rettighedsfrakendelse i førstegangstilfælde af uforsvarlig behandling af dyr, der ikke er mishandling eller grovere uforsvarlig behandling, f.eks. i situationer, hvor der er tale om flere forhold om uforsvarlig behandling af (flere) dyr over en længere periode og med evt. mellemliggende kontrolbesøg, hvor der er givet pålæg/påbud, som ikke er efterkommet.

Herudover anbefales det at sænke niveauet for, i hvilke situationer der kan ske rettighedsfrakendelse efter dyrevelfærdsloven. Det bør i den forbindelse beskrives nærmere, hvilke elementer der som udgangspunkt bør tillægges vægt i skærpende eller formildende retning, herunder evt. suppleret med eksempler fra (rets)praksis.

Det kan endvidere tydeliggøres, at en rettighedsfrakendelse ikke kun kan begrænses til at angå bestemte dyrearter, herunder produktionsdyr, men tillige et bestemt antal dyr, og at en begrænsning i antallet af dyr i højere grad kan indgå i vurderingen af, om der skal ske betinget eller ubetinget frakendelse.

I forhold til juridiske personer kan det ikke udelukkes, at der kan være tilfælde, hvor det kan være relevant at kunne idømme en rettighedsfrakendelse, f.eks. hvor der tidligere er sket udskiftning af enkeltpersoner i ledelsen, som er frakendt retten til at beskæftige sig med dyr, og hvor overtrædelserne kan tilregnes en eller flere til den juridiske person knyttede personer eller den juridiske person som sådan.

Juridiske personer kan efter omstændighederne frakendes retten til at eje og holde dyr efter straffelovens § 79. Arbejdsgruppen finder, at denne mulighed for rettighedsfrakendelse i forhold til juridiske personer med fordel kan fremgå af dyrevelfærdsloven, så bestemmelser om rettighedsfrakendelser på dyrevelfærdsområdet er samlet i samme lov.

En rettighedsfrakendelse bør som udgangspunkt fortsat være rettet mod den fysiske person, idet et selskab m.v. vil kunne omgå en frakendelse ved, at selskabet f.eks. ændrer sin organisering, således at ejere/medejere, der ikke personligt er frakendt retten til at holde dyr, kan fortsætte med at holde dyr, herunder erhvervsmæssigt og evt. i en ny selskabskonstruktion. En eventuel rettighedsfrakendelse i forhold til en juridisk person bør derfor være et supplement til rettighedsfrakendelse mod en fysisk person.

Endelig bemærkes det, at der i retsplejelovens § 855, stk. 3, nr. 3, er hjemmel til at fremme en sag til dom i tiltaltes fravær, hvis sagen vedrører frakendelse efter færdselsloven eller lov om sikkerhed til søs. Der er ikke i dag hjemmel til at fremme en sag til dom i tiltaltes fravær, hvis anklagemyndigheden har nedlagt påstand om rettighedsfrakendelse efter dyrevelfærdsloven. Med henblik på at sikre en effektiv straffesagsbehandling kan det overvejes at udvide hjemlen i retsplejelovens § 855, stk. 3, nr. 3, således at dyrevelfærdssager med påstand om rettighedsfrakendelse efter omstændigheder kan afgøres ved dom i tiltaltes fravær.

## **Kommissorium for arbejdsgruppe om mulige straffeskærper mv. på dyrevelfærdsområdet**

---

### **Formål og baggrund**

Regeringen (Socialdemokratiet, Venstre, Moderaterne), Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Radikale Venstre, Dansk Folkeparti og Alternativet har den 9. februar 2024 indgået en aftale om dyrevelfærd 2024-2027 (Sammen om Dyrene).

Af aftalens punkt 7 fremgår bl.a. følgende:

#### **”7. Undersøgelse af straffeskærper på dyrevelfærdsområdet**

Aftalepartierne er enige om, at der er behov for at undersøge retspraksis og identificere mulige straffeskærper på dyrevelfærdsområdet. Med initiativet skal der sættes fokus på, hvordan dyrevelfærden sikres i tilfælde, hvor personer har brudt loven. Det skal bl.a. undersøges, hvordan straffniveauet kan skærpes f.eks. ved længere fængselsstraffe, højere bødestrafte og med henblik på at udvide muligheden for at frakende retten til at holde dyr. I forbindelse med rettighedsfrakendelse afdækkes muligheden for at frakende både fysiske og juridiske personer retten til at holde dyr. Undersøgelsen gennemføres i 2024. Arbejdet skal resultere i konkrete anbefalinger som drøftes i aftalekredsen med henblik på, at straffeskærperne kan træde i kraft hurtigst muligt.”

På den baggrund har Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri efter aftale med Justitsministeriet besluttet at nedsætte en arbejdsgruppe, som skal gennemgå gældende ret vedrørende straf og rettighedsfrakendelse på dyrevelfærdsområdet og komme med forslag til mulige straffeskærper og øget brug af andre retsfølger, herunder rettighedsfrakendelse.

### **Regelgrundlaget**

Det følger af dyrevelfærdslovens kapitel 20 om straf m.v., at overtrædelse af en række af dyrevelfærdslovens bestemmelser straffes med bøde eller fængsel.

Efter dyrevelfærdslovens § 58, stk. 1, straffes den, som ved overanstrengelse eller vanrøgt eller på anden måde behandler dyr uforsvarligt, med bøde eller fængsel indtil 1 år. Har det nævnte forhold haft karakter af grovere uforsvarlig behandling af dyr, er straffen bøde eller fængsel indtil 2 år, jf. bestemmelsens stk. 2, og hvis forholdet har haft karakter af mishandling, er straffen fængsel indtil 2 år, jf. bestemmelsens stk. 3.

Efter dyrevelfærdslovens § 60, stk. 1, kan den, der ved dom findes skyldig i mishandling eller grovere uforsvarlig behandling af dyr samt gentagen uforsvarlig behandling af dyr, ved dommen for bestandigt eller for et nærmere fastsat tidsrum frakendes retten til at eje, bruge, passe eller slagte dyr eller i det hele beskæftige sig personligt med dyr. Rettighedsfrakendelse kan ske betinget eller ubetinget, jf. bestemmelsens stk. 2-5.

### **Arbejdsgruppens opgaver**

Arbejdsgruppen har følgende opgaver:

1) Undersøgelse af gældende ret om overtrædelse af dyrevelfærdslovgivningen og forslag til mulige straffskærper

Arbejdsgruppen skal redegøre for relevant retspraksis med henblik på at belyse gældende straffniveau på dyrevelfærdsområdet med særlig fokus på sager, hvor der er tale om uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling eller mishandling af dyr. Redegørelsen skal navnlig afdække betydningen af, om overtrædelse af dyrevelfærdsloven er sket i eller uden for erhverv, graden af subjektiv tilregnelser hos domfældte (forsæt eller grov uagtsomhed), antallet af dyr, der er behandlet uforsvarligt mv., samt om der er tale om gentagelsestilfælde.

Arbejdsgruppen skal på baggrund af redegørelsen identificere mulige straffskærper eller andre ændringer af dyrevelfærdslovens straffbestemmelser.

2) Undersøgelse af gældende ret om rettighedsfrakendelse for overtrædelse af dyrevelfærdslovgivningen og forslag til mulige skærper

Arbejdsgruppen skal endvidere redegøre for relevant retspraksis med henblik på at belyse eksisterende muligheder for og brug af frakendelse af retten til at eje, bruge, passe eller slagte dyr eller i det hele taget beskæftige sig personligt med dyr. I den forbindelse afdækkes bl.a. muligheden for at frakende både fysiske og juridiske personer retten til at holde dyr.

Arbejdsgruppen skal på baggrund af redegørelsen vurdere muligheden for at udvide eller ændre mulighederne for at frakende retten til at eje og holde dyr.

Arbejdsgruppen skal udarbejde en rapport indeholdende en beskrivelse af gældende ret, redegørelse for relevant retspraksis samt konkrete anbefalinger om bl.a. mulige straffskærper og øget brug af rettighedsfrakendelse. Arbejdsgruppens enkelte anbefalinger skal være ledsaget af en begrundelse samt forslag til konkret implementering.

Arbejdsgruppen forventes at afreportere til Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og Justitsministeriet inden udgangen af 2024.

### **Organisering**

Arbejdsgruppen består af repræsentanter fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (formand), Fødevarestyrelsen, Justitsministeriet og Rigsadvokaten.

Arbejdsgruppen sekretariatsbetjenes af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og Fødevarestyrelsen.